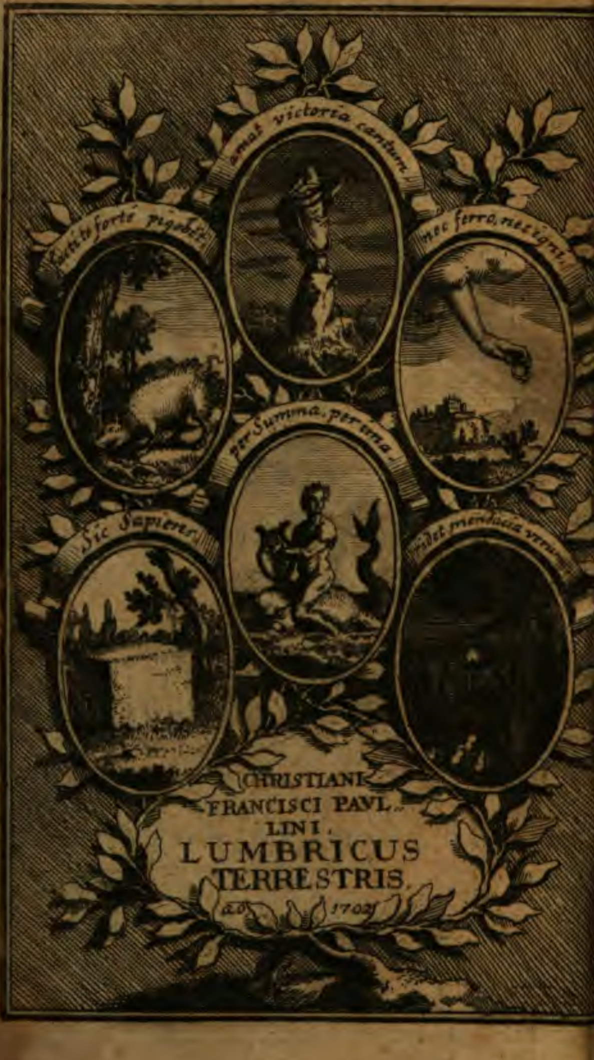

amat victoria cantum
forte pigebit
nec ferro, nec igni
per Summa, per ima
Sic Sapiens
mendacia
CHRISTIANI
FRANCISCI PAUL-
LINI.
LUMBRICUS
TERRESTRIS.
ao 1702

CHRISTIANI FRANCISCI PAULLINI

DE

LUMBRICO TERRESTRI SCHEDIASMA,

Variis Memorabilibus, Curiositatibus, & Observationibus illustratum.

FRANCOFURTI & LIPSIÆ,

Impensis JOH. CHRISOPH. STÖSSELII, Biblopol. Erffurt.

ANNO MDCC.III.

LECTORI MEO

ratiam & Pacem DEI sempiternam!

M Irabilis Dominus in omni opere suo. Quocunque oculos torseris, curiosa agnalia DEI in amplexus ruunt. An-usti spatij & obulum vix æquans la-illus est, cui Imperatoris, omniumque lectorum lineamenta ac insignia cisa *Amstelodami* visuntur. At ngè illustrior & augustior DEUS nspicitur in minimo insectulo, tot ysteriorum promo condo. Rectè *tagarita:* a) *Viliorum animalium dis-utationem propensionemque fastidio uodam puerili sprevisse, molestèque tu-lisse,*

L.I.P.A.c. 5.

qua in vadoſo mari *deſtituta*, *quam*
fluctus non deſinunt, *undecunq; mo*
ſunt, *verberare, nec* ideò *aut loco eam*
movent, aut per tot ætates crebro incur
ſu ſuo conſumunt. Asſilite, *facite impe*
tum, *ferendo vos vincam. In ea*, *qu*
firma & inſuperabilia ſunt, *quicqui*
incurrit, malo ſuo vim exercet: *proind*
quærite aliquam mollem cedentemq
materiam, *in quam tela veſtra figan*
tur. *Amat* interim *victoria cantum*
Næ ARION *Delphini* ſuo inſidens expla
natâ fronte, *lauro* cinctus, jubila inte
ſua, *per Summa per ima* vehitur, *qu*
pia fata volunt. Ut *lapis quadratus*
ſic ſapiens; nec *ferro*, nec *igni* cedi
mens ejus prorſus adamantina; nec
ſentit percuſſum, quod *proprium ve*
magnitudinis eſt. h) Similis omnin
arbori iſti in majori inſula *Java*, cuju
medulla ferrea, fructus autem ejus fer-
ro

h) Senec. L. III. de Ira. c. 25.

instituta per ignem analysi, in eorundem facultates penitiùs inquirerent, & polychrestas vegetabilium (animalium) *vires, quibus mulierculæ, promæ simplicium condæ, sæpe Medicos in ruborem dant, tandem aliquando detegerent.* Placuit itaq; mihi NUNQUAM OTIOSO horis subcesivis *lumbricum terrestrem* curiosiùs contemplari, arcanaque ejus accuratiùs rimari, quam industriam nemo bonus vituperabit. *Ranas* coaxantes haud formido. *Ridet mendacia verum. Illustrata est virtus mea*, infit animosus *Seneca*, g) *per ea ipsa, per quæ petebatur. Produci enim illa & tentari expedit, nec ulli magis intelligunt, quanta sit, quàm qui vires ejus lacessendo senserunt. Duritia silicis nulli magis quàm ferientibus nota est. Præbeo me non aliter, quàm* rupes *ali-*

 qua

g) c. 17. de vit. beat.

qua in vadoso mari *destituta*, *quam*
fluctus non desinunt, *undecunque* *mo*
sunt, *verberare*, *nec* ideò *aut loco eam*
movent, *aut per tot ætates crebro incur*
su suo consumunt. *Assilite*, *facite impe*
tum, *ferendo vos vincam*. *In ea*, *qu*
firma & insuperabilia sunt, *quicqui*
incurrit, *malo suo vim exercet*: *proind*
quærite aliquam mollem cedentemq
materiam, *in quam tela vestra figan*
tur. *Amat* interim *victoria cantum*
Ne ARION *Delphini* suo insidens expla
natâ fronte, *lauro* cinctus, jubila int
sua, *per Summa per ima* vehitur, *qu*
pia fata volunt. Ut *lapis quadratus*
sic sapiens; nec *ferro*, nec *igni* ced
mens ejus prorsus adamantina; nec
sentit percussum, quod *proprium ve*
magnitudinis est. h) Similis omnin
arbori isti in majori insula *Java*, cuj
medulla ferrea, fructus autem ejus fer
r

h) Senec. L. III. de Ira. c. 25.

ro lædi nequit. Si quis tamen ca'umnias & obtrectationes spargit, invidiamve conflat, hunc rideo & sperno

ut altus Olympi
Vertex, qui spatio ventos hyemesq́ relinquit,
Celsior exsurgit pluvijs, auditq́ ruentes
Sub pedibus nimbos, & cœca tonitrua calcat.

Nolo laudari ab his, quorum laus *mihi* vituperium *est, at nec culpari vereor ab illis, quorum* criminatio *mihi* laus *est.* i) Nihil remotius à veritate, referente *Joanne* XXIII. Papa, quàm vulgi sententia. *Quicquid enim laudat, vituperio dignum est, quicquid cogitat, vanum, quicquid loquitur, falsum, quod improbat, bonum est, quod approbat, malum, & quicquid extollit, infame.* k)

)(4 Quis

i) L. VIII. c. 14. k] Heidfeld in Sphinge Philos. c. 24. p. m. 315. & Balæus in vit. Pontific.

Quis divinaverit; quid serus afferat vesperus? *Facti te fortè pigebit*, os impudentissimum, quando DEUS educet quasi lumen *justitiam innocentis*, l tunc gladius intrabit in cor tuum. m Interea est mihi, ut *Antonio* Eremitæ unicus codex, tribus folijs totidemque literis constans. *Liber* iste *mundus* est. *Folia* sunt *cœlum*, *terra*, *aqua*. *Liter* sunt illorũ domiciliorum *incolæ*: *Stell* *& aves* in cœlo: in terra *animalia* & *reptilia*, in aqua *pisces*. Hunc librum noctesque diesque volvo, adeoque horas meas & jucundas & fructuos reddo. Naturæ enim contemplati est *voluptatis cœlestis vestibulum*, *per ennis jubilus mentis*, *porta tranquill tatis*, *animi superiorum cum infer conciliabulum*, *humanaq; felicitatis fa stigium*: *quod attingens anima è grav* vel

l) Psl. XXXVII. 6. m) Psl. XXXVI. 15.

veluti suscitata veterno, lucisq; regionem ingressa, suiq; oblita, non tàm cœlestis hominis, quàm terrestris Numinis personam agere videtur, dicente *Basilio*. Pulcrè *Scaliger*: n)

Qui sevit, ab alto pluviam satis precatur;
At iter faciens, imbribus imprecatur atris:
Non sæpè Deus placet, & tu placere credis?

Vale, Venerande Lector, & vive terque quaterque feliciter, h. e. *cole Deum*, & *observa praecepta Ejus.* o) Sic erit *pax* intra *muros* tuos, & *prosperitas* in *domo* tua. p) Scripsi *Ferrariæ* Thuringorum anno à partu Virginis, Matris, MDCCII.

n) Epidorpid. L. III. o) Eccl. XII. 15. p] Ps. CXXII. 7.

SIccine *lumbricus* laudum sit præco tuarum ?

En! à *vermiculo* gloria quanta venit.

Euge *bonum factum* ! pergas *feliciter* ! orbem

Ut porrò possis irradiare libris.

Liber es, haud *Liber*, sunt nulli *liberi* in æde,

Ergo Tibi à doctis splendida fama *libris*.

Ex officiosâ manu

Constantini Zinglers/M.D.

MUltos *Franciscos Sanctos* cata *Roma* creavit,

Queîs magnâ pompâ splendida festa facit,

Unum *Franciscum* genuit *Ferraria* nobis,

Christianum: quid vis amplius? eja satis.

Hunc ego non *Sanctum*, verum proclamo *beatum*,

Mortem quòd spirans opprimat ipse suam.

Ergo non moritur ? moritur : vivetque : quid istud ?

Ars & Virtus in funere viva suo.

A b[…]

A letho exemta est *Virtus doctrinaq́;* clara,
Hæ ſtabunt, quamvis cetera cuncta ruant.
Vivimus *ingenio:* hoc ſolum poſt fata ſuperſtes;
Hoc te *immortalem*, ſi mereare, facit.
Quod chartas nobis ſcripſit Præclarus ARION?
Vivacis famæ quot monumenta dedit?
Vera loquor; *nunquam* tantilla ſibi *otia* fecit,
Semper in officio ſedulus atque probus.
Sex decies cum plauſu docta volumina promſit,
In plateis *decies bis* ferè ſcripta cubant.
Hiſtoricus, Phyſicus, Medicus, nitidusque *Poëta*,
Prudens *Philoſophus, Philologusq́;* bonus.
Teſſera cûi ſemper fuit hæc: *Candore, labore*,
Vici & proſtravi dæmonem & invidiam.
Mopſule, quid grunnis? *facti te fortè pigebit*,
En! ego tutus *per ſumma, per ima mea.*
Haud curo ranas: *ridet mendacia verum;*
Stat ſapiens, veluti *ſaxa quadrata:* bene!
Nulli cedo: *nec ferro*, maledicte, *nec igni*,
Arrige nunc aures, ſtyx, & averne, tuas!
Interea ſvavem *cantat Victoria cantum*,
Pſalmus erit: *Soli gloria ſola DEO!*

Viu-

ipsas perspectas habeat. Itaque antiquum nostrum obtinebimus, vocem *lumbrici* breviter expositúri.

§.2. Veteres sanè *vermis* istius virtutes compendiosè perstrinxerunt, quod tamen majori pro parte per negligentiá ulterioris considerationis accidisse fetur *Smetius*, b) in illis, qui quarundam rerum abditas proprietates (quarum causas inquirere debebant,) eruere imposibile esse sibi persvaserunt. Dictum ergò putant

Etymolog. quidam *lumbricum* à *lubricitate*, c) ut sit quasi *lubricus*. Interim mediam esse producendam, si non credis Q. *Sereno*, corripias licet per me, ait *Hofmannus* Altorfinus. d] Inde *lumbricosus*, i. e. vermibus abundans. *Martinius* e] deducit à græca voce λῦμα, quæ *sordes* & *purgamentum* significat, & βρέχω pluo. Expurgantur enim è terra, cùm pluit.

Homonym. §. 3. Dicitur de eo, qui ex imis sordibus ad summas dignitates evehitur, aliàs *terræ filius* audit, f) qui ex *sterquilinio effossus* est. g)

Foràs, foràs, lumbricè, qui sub terra erepsisti modo,
Qui modò nusquam comparebas, nunc, cùm compares, peris. h)

Non sum ex reptilibus, seu *terræ odium*. i] di-

b] L. IV. Miscell. Med. p. m. 233. c) Isid. L. XII. c. 5. d) in Paralip. officinal. c. 12. e) in lexic. philolog. f) Casaub. ad Pers. Sat. 5. g) Plaut. Casin. a. 1. vers. 26. h) Id. in Aulular. a. IV. sc. 4. vers. 1. & 2.

Christi Favente Præsidio!

SECTIO PRIMA.

QVÆ

THEORETICA.

CAP. I.

NOMEN SISTIT.

§. 1.

Minimè aberrant à janua, secundùm deliramenta blateronum, qui, antequam rem ipsam explicant, de nomine solliciti sunt. Potior equidem *rerum*, *nominum* tamen prior ratio habenda est. Initium enim eruditionis intelligentia *verborum*, uti argutè *Socrates* apud *Epictetum* loquitur. Vix enim, juxta Scholasticorum dogma, capies, quid *rei*, nisi prius intelligas, quid *nominis*, cùm ipsa verba rerum notæ sint. Apertè *Plato*: a] Διδάσκειν δύναμιν ἔχει, ὥςε ἐπειδάν τες τὰ ὀνόματα ἐπίςηται, ἐπίςασθαι καὶ τὰ πράγματα, habent *nomina* vim *res* docendi, ut, qui *nomina* rerum rectè noverit, *res* quoque

Prologus.

a) in Cratylo.

ipsas perspectas habeat. Itaque antiquum no-strum obtinebimus, vocem *lumbrici* brevi[ter] expositúri.

§. 2. Veteres sanè *vermis* istius virtutes com-pendiosè perstrinxerunt, quod tamen maj[ori] pro parte per negligentiá ulterioris conside[ra]tionis accidisse fetur *Smetius*, b) in illis, qui qu[o]rundam rerum abditas proprietates (quaru[m] causas inquirere debebant,) eruere impossibi[le]

Etymolog. esse sibi persvaserunt. Dictum ergò puta[nt] quidam *lumbricum* à *lubricitate*, c) ut [...] quasi *lubricus*. Interim mediam esse prod[u]cendam, si non credis Q. *Sereno*, corripias li[cet] per me, áit *Hofmannus* Altorfinus. d] In[de] *lumbricosus*, i. e. vermibus abundans. *Ma[r]tinius* e] deducit à græca voce λῦμα, quæ *s[or]des* & *purgamentum* significat, & βρέ[χω] pluo. Expurgantur enim è terra, cùm pluit.

Homonym. §. 3. Dicitur de eo, qui ex imis sordi[bus] ad summas dignitates evehitur, aliàs *terræ [fi]lius* audit, f) qui ex *sterquilinio effossus* est.

Foràs, foràs, lumbrice, qui sub terra erep[si]sti modo,
Qui modò nusquam comparebas, nunc, c[um] compares, peris. h)

Non sum ex reptilibus, seu *terræ odium* i] [...]

b] L. IV. Miscell. Med. p. m. 233. c) Isid. [...] XII. c. 5. d) in Paralip. officinal. c. 12. e) in lexic. philolog. f) Casaub. ad Pers. Sat. 5. g) Plaut. Casin. a. 1. vers. 26. h) Id. in Aulular. a. [...] sc. 4. vers. 1. & 2.

i) dicebat fastuosus *Willoughbÿ*, ich gehöre nicht unter die Erd-Würmer. k] Per *reptile terræ* apud *Hoseam* l) metaphoricè *ethnicorum* tùm promiscuum *vulgus*, tùm homines *terrena sapientes*, & è gentilismo per Evangelij prædicationem ad Ecclesiæ Christianæ consortium traducti ac conversi denotantur. Quò spectat *vas plenum animalibus*, adumbrans conversionem gentium. m) Vidi olim in Imperiali *Lubeca* apud Eruditum Amicum nummum emblematicum, in cujus altero latere *lumbrici* è terra prorepentes, adque pulvinar holosericum festinantes conspiciebantur, cum lemmate: *audent, & gaudent*. In altero *upupa in stercore nidulantes*, cum inscriptione: *Stercus in escam*. Prudenti pauca! Abbas reformationis Cisterciensis ex pusilla familia prosatus, ostio Muséi sui appingi fecerat *lumbricos è fimeto* reptantes. Cùm aliquando ipsum inviserem, picturam intuens, ajebat: *Hæc sunt insignia gentis meæ!* digitum monstrans in Psalmam Davidicum n) *nummus emblematicus*

§. 4. Vocantur etiam *Vermes terreni* seu *terrestres*, *pluviales*. Vermes à *vertendo*, quòd in multas partes se torquendo vertant, dum repunt, vel à *verrendo*, quia verrunt, i. e. interprete *Isidoro*, ad oppositas partes se trahunt: alij à *Vere* derivant, quòd verno tem- *Synonym*;

 pore

i] Id. Bacch. a. IV. sc. 7. vers. 22. k) Erasmus Francisci in der Allerédelsten List p. m. 243. l) II, 18. m] Act. X. 11. n) CXIII. 7.

pore exeant, *terreni*, quòd tempestate pluvi[...] ex latibulis terræ procedant. Paracelsus bar[...] barè *Melloës* nominat, o) Graji ἔντερα τῆς γῆς *intestina terra*. p] Germani Erd-Regen[...] Thau-Würme/Belgæ Pyren & Daw-Py[...] ren/an quia ἔλμινς πίειρα pingvis, seu πυῤῥ[...] rubra? Mettel/μυδάλεος est ex madore pu[...] tris, à μυδᾶν fortè, inde Modder limus, se[...] mollius cœnum.

Obs. §. 5. Incidit mihi hîc memorabilis hi[...] storiola de *Andrea Pybren*, AA LL. & Ph. M. [...] meo quondam in Academia Gröningensi com[...] militone, qui ad adspectum vivi *lumbrici* tot[...] tremebat, ἀναυδία plerumque ad tempu[...]

Alia subsequente. Vidi juvenem in Regia Acade[...] mia *Karolina* Scanorum, qui anno ætatis su[...] XIX. superato paroxysmo epileptico, ex sol[...] terrore à lumbricis accelerato ἄναυδος fact[...] ad septiduum. Ἄναυδος, inquam, i. e. pro[...] priè loquendo ἰδιαλέγεσθαι ἀδύνατος, q[...] fari, seu articulatam vocem proferre nequi[...] Ut ἀναυδία ad sermonem: Sic ἀφωνί[...] ad vocem pertinet, Vid. Doctoris mei *J. Con[...] nummij tract. de morbo attonito*. q) Ἄφων[...] autem est, ὁ φωνεῖν μὴ δυνάμενος, q[...] voce[...]

o) Vid. Schröder. Pharmac. Med. Chym. L[...] V. Cl. IV. c. 108. Möllenbroc. de Varis c. 13. p[...] 240. p] Dioscorid. L. II, c. 61. q) art. 1. c. 4. §[...] seq. & c. 35. §. 8. p. 163.

vocem emittere non poteſt. De ἀναυδίας, caduci prodromo, vid. *Salmut.* r) & *Phil. Höchſtetter.* ſ) Verùm ἐν τῇ πραγμάτων γνώσει τὸ κατορθοῦν ἐστὶν, οὐκ ἐν τοῖς ὀνομάσιν: in *rerum* cognitione conſiſtit ſucceſſus operis, non in *nominibus*. Ergò properabimus ad definitionem. *Pericles*, quoties tribunal dicendi cauſa aſcendebat, Deos precabatur, nequid ſibi, præter ſuam voluntatem, excideret, quod ad rem propoſitam non faceret. t) Idem mihi deſiderium & propoſitum, *Chriſti Favente Patrocinio*! Auxilium enim meum à Domino. u)

CAP. II.

DEFINITIONEM AFFERT.

§. 1.

IN omni contemplatione *optimum inventionis initium eſt, priùs exactè cognoſcere, quidnam ſit iſtud, de quo diſputatur*, infit *Galenus* ad Thraſybulum. vv) Eſt ergò *lumbricus animalculum ſangvineum, frigidum, reptile, oblongo & rotundo corpore, ſexuq; diſtinctum, ac varijs hominum uſibus inſerviens.* *Definitio,*

§. 2. Dixi: *animalculum.* Communiter ad *animalculum,*

r] C. II. obſ. 58. ſ) Dec. IV. c 4. p. m. 387. t) Plutarch. in ej. vit. u) Pſ. CXXI. 2. vv) L. num ratio tuend. ſanit, &c. c. p.

ad insecta terrestria apoda refertur, eaque *imperfecta*, ut vulgò & cum injuria Divinæ Majestatis dicunt.

Quinq; dedit sensus Natura animantibus illis,
Quæ sunt perfecta; *ast aliis non tradidit omnes,*
Atq; ideo possunt meritò imperfecta *vocari,*
Quales lumbrici, *& talpæ, conchaq; marinæ,*
Cochleaque, & spinis circumvallatus echinus. x]

Non imperfectum

Albertus M. y) etiam ad *imperfectorum* classem trahit, ijsqve vix duos sensus, *gustum* puta *tactumq;* concedit. Aristoteles z) *olfactum* addit. Sed si omne, quod Deus fecit, valde bonum fuit, a) si singula in sapientia creata & ordinata sunt, b) si ad laudes divinas vocantur etiam *insecta* & *reptilia*, c) si dominium Adamo datum est in omnia animalia, specialiter *reptilia*, d) religio utique mihi erit *imperfectionem* aliquam admittere. Nemo *Christianus* contra *Scripturam*, nemo *pacificus* contra *Ecclesiam*, nemo *probus* contra *conscientiam*, nemo *sobrius* contra *rationem* aliquid statuit vel defendit. e) At quid sunt *imperfecta animalia*? quorum corpus non ita cohæ-

re-

x] Palingen. in Libra p. m. 192. y) L. XII. de animalib. z] G A I. 31. a) Gen. I. 31. b) Ps. CIV. 24. c) Ps. CXLVIII. 10. d) Gen. I. 26. e) August. L. IV. de Trinit. c. 6.

ret, sed divisum quodammodo apparet, quæque *sangvine* carent, & *ex putredine* oriuntur. f) Nihil horum de *lumbrico* dixeris. Corpus ejus bellè cohæret, nec sangvine caret, nec *ex*, sed *in* putredine nascitur è suo seminio. Ergò non est *imperfectum* animalculum. Et si demum ista *perfecta* habentur, queîs DEUS *quinque* dedit sensus, annon *lumbricus videt, audit, olfacit, gustat & tangit*? est in eo *sensus communis*. Videt enim te ad se venire. *Imaginatio*, cùm incidit in aliquid sibi gratum, affigit se illi, secus faciens in rupe, seu pariete, tanquam ingrato sibi. *Virtus æstimativa*, discernit enim se insequentem ab eo, qui se non persequitur. *Facultas conservans*, seu *memoria*, accuratè novit adversarios suos, quos fugit, non nesciens, mortem illos sibi illaturos. *Vis cogitativa* extende manum ad eum, fugiet, retrahe & quiesce, sic stabit, redibitque ad locum suum ab omni malo securus. Alij ajunt, *perfectissima* generari ex coitu, *imperfectissima* e. g. vermes, pediculos, nasci sponte, *imperfectiora*, ut mures, & generari & nasci. g) At hoc Scripturæ & Naturæ contrariatur. Imò si fateri vera mihi fas est, *perfectiora* reliquis animalibus sunt insecta. Perfectionem enim animalculi non facit magnus membrorum numerus, sufficit, nihil deesse in necessarijs, debito loco positis. *sed perfectius*

f) Magir. L. V. Phys. c. 14. p. m. 461. g) Horn. L. I. H N. c. 9.

Sangvineum frigidum,

§. 3. Rectè igitur subtilis *Willisius*, meus quondam in Regia Academia Oxoniensi Doctor, h) *sangvinea* inter *frigida*, infimi licet ordinis, ponit, quia subcruento humore præditus, ipsâ consentiente αὐτοψίᾳ, & varia in eo viscera, eorumque usus ac organa vitalia à Summo creatore ad stuporem usque eleganter & mirabiliter fabrefacta.

Reptile.

§. 4. *Reptile.* Tota corporis compages (ut in alijs insectis) musculorum annularium quasi catena est, quorum fibræ orbiculares sui contractione quemque annulum angustiorem & longiorem reddunt: expansione verò sui breviorem quidem, sed latiorem & ampliorem efficiunt. Putat *Casp. Hoffmann*, i) interstitia illa loco medullæ, adeoque cordis esse. Verùm annullaria ista discrimina, quæ internodia quasi quædam elatiora, & colore candidiora conspicua corpus ambiunt, absolutè in omnibus individuis non reperiuntur. Cum progrediuntur, alterutra saltem extremitas corporis nonnihil proserpit, & mox totam ejus reliquam portionem post se trahit. *Steph. Blanckard.* k] vermes hosce, ut amphibenæ quasdam species, versus utramque sui extremitatem ita repere, & oppositam alteram post se trahere scribit, quod observatione illustrare conatur. Cum in horto, subsecutâ pluviam

Obs.

seren

h) de anim. brutor. c. 3. i] in Paralip. med. officin. c. 12. k) im Schauplatz der Raupen &c. p. m. 175.

serenâ tempestate, conspiceret vermem è terra egredientem, qui parte anteriori candicans & exangvis, parte verò posteriore (ex ordine incessûs) niger præ rubedine, seu lividus apparebat, ipseque nihil cibi reperiret, parte illâ, quæ priùs posterior, progrediendi ordine, fuerat, iterum in alium locum terræ introitum seu foramen impegit. Ex quo conjicit, partem posteriorem, quæ antea caudæ loco erat, jam pro capite ei inserviisse. Sed hoc ex illo non sequitur. Quæ enim argumentatio: hâc parte terram fodit, ergò caput est. Contrarium vides in cancris, caudæ beneficio, præsertim in aquâ, non segniùs retrorsum remigantibus, imò & in scrobes suos ita retrorsum ingredientibus, quàm juxta capitis positum alias antrorsum progredientibus. Imò manifesta est structuræ diversitas inter hanc utramque lumbrici terrestris extremitatem, quorum altera, quæ magis legitimè capitis dignitatem tuetur, non modò rotundior, calore saturatior, & manifestatiore osculo instructa apparet: proximè etiam versus ipsius regionem annularis illa protuberantia, in quibus horum vermiculorum reperitur perpetuò sita observatur: sed etiam hæc ipsa opposita pro postica veriùs sese gerit, si nihil aliud, excrementa certè ejiciendo. In corpulentioribus animalculis hisce notantur etiam aliqui velut leves aculei, seu hispidæ prominentiæ, queîs firmius rebus, super quas serpunt, præcipuè sub asperis, sese applicare, adeoque progressum suum

sexû distinctum, §.7. ***Sexu distinctum.*** Non enim sunt animalcula hermaphroditica. Confirmat *Aldrovandus* sexûs diversitatem ipsumque coitum. Tangere se, ait, plus quàm dimidia ferè corporis parte, atque ita arctè sibi invicem cohærere, ut non nisi ***duriusculo calcatu*** & ***frictione pedum*** absistant. Videri autem, cùm coëunt, velut unus saltem ***lumbricus*** in medio corporis paulò crassior ceteris esse. Femellæ ex ovulorum præsentia manifestè à masculis distingvuntur. Ex his ovulis statim ***vermiculi*** hi suâ formâ, sine prævia alia mutatione, nascuntur. Coitum verò *Swammerdam* q) haud observavit. *Ranchin* r) putat, generare posse vermes, non quidem per sexûs distinctionem, aut coitum, sed certo alio, nobisque non apparente, mod[o] Delirium *Avicennæ*, *Alberti*, ipsiusque *Card[ani]* narrante *Magiro*, s] omnia animalia in ma[tri]ce genita, posse etiam extra eam à putrefact[io]ne oriri. Audacter etiam *Jonston.* t) ***ver[mi]um mater putredo*** est. Cui errori se affin[em] fecit *Rolfincius.* u) Rectius verò *Sennert.* [w)] seminalis vis ad certam speciem producend[am] requiritur, putredo saltem ***calorem*** suppedi[tat] à quo vis seminalis excitatur, quam vim D[eus] iis indidit. x)

§.

q) in H. general. insect. r) de morb. puer. [L.] 2. c. 6. p. 319. s) L. V. Phys. c. 14. p. m. 4[..] t) Thaumat. nat. CL. VIII. c. 24. a. 1. p. [..] 370. u) L. III. Epit. aff. partic. c. 20. p. [..] w) de cons. & diss. c. 12. p. m. 348. x) Gen. VIII[..]

§. 8. *Variis hominum usibus inserviens.* Cur Deus tot insecta produxerit, rationes dabit *Kircherus.* y) Uti propter hominem totus mundus factus est: ita nulla dari potest species, quæ non homini suum offerat servitium. Homini lucent sidera, coguntur nubes, funduntur imbres, assurgunt montes, descendunt valles, germinat terra, & parturit universa Natura. Unde *Scalig.* ait: Homo propter Deum, propter hominem mundus factus est. z) *Lumbrici* sanè nostri varijs hominum usibus fideliter inserviunt, uti sequente sectione cuncta distinctiùs & prolixiùs explanabimus. Psallamus igitur: a) *Domine, quid est homo, ut memor sis ejus, quem fecisti, Dominum omnium operum manuum tuarum, cui omnia sub pedes suos subjecisti, propter quem omnia condidisti:* quàm admirabile est nomen tuum in universa terra! In quæ verba ita Præsul Hipponēsis: b) *Omnia pedibus hominis subjecisti, ut solus homo totus tibi subjiceretur. Et ut tuus totus homo esset, super omnia opera tua dominatus est homo; exteriora nempe, quæ pro corpore cuncta creâsti, ipsum verò corpus pro anima, animam verò pro te: ut Tibi soli vacaret, & Te solùm amaret, possidens Te ad solatium, inferiora verò ad servitium. Quicquid enim cœli ambitu continetur, inferius ab anima huma-*

Variis usibus inserviens

y) L. XII. Mund. subterr. S. II. c. 9. p. m. 74. seqq. z) Sperling. Inst. Phys. L. IX. c. 1. v. 2. p. m. 1292. a) Ps. VIII, 1. seqq. b) in soliloqu. c. 20.

humana est, quæ facta est, ut summum bon[um] superius possideret, cujus possessione beata fi[e]ret; cui si adhæserit, cunctorum immutabilium inferiorum necessitudines supergrediens, illi Summæ Majestatis, cujus æmulatur speciem, æternæ immortalitatis faciem cum serenitate v[i]debit. ' Uti ergò finis primarius est *gloria D[ei]* c] ita *secundarius*, isque tùm *generalis*, *bon[um] hominis*, d] ideò cùm Deus in pœnam peccat[o]rum antiquioris mundi reptilia diluvio delere[t] pœnitebat, se ea fecisse, *in usum* scilicet *bo[mi]num*: *specialis*, nempe bonum *electorum*, seu e[o]rum, quos Deus in gratiam recepit. e) Verè pulchrè *D. Christ. Matthiæ:* f) Nulla cre[a]tura in toto mundi theatro reperitur: quæ n[on] conducat homini, vel *ad esum*, vel *ad usum*, v[el] *ad lusum*, vel ad *remedium*. Multæ quoq[ue] propositæ nobis sunt in *exemplum*, idque t[ùm] *sequelæ*, tùm *cautelæ*. Unde homo ultimo [...] à Deo creatus inque mundi theatrum est tra[du]ctus, ut ijs creaturis, velut Dominus, uteretur [...] Dei laudem & suam utilitatem.

C[...]

c) Ps. CXLVIII. 10. d) Gen. I. 26. 28. e[)] Hos. II. 18. f) in Syst. Theolog. g) orat. [...] de laudib. Aristot. p. 31. h) Ps. XCVIII. 1.

CAP. III.

EXHIBET SPECIALIOREM DESCRIPTIONEM.

§. 1.

T*Um demum* (ait Nobilissimus *Conring.* g) *quia natura rerum valeat, intelligimus, cùm videmus illam, non quâ parte omnibus patet, sed quâ se peplo tegit, qua se abscondit, & suis se tenebris involvit: cùm quid homo, quid animal, quid planta sit, cognoscimus: cùm scimus, qua illa sit admirabilis corporum structura; quid protrudat flores, quid cogat semina: quomodo ex levi gutta & minuto corpusculo prodeant tàm admiranda; cùm non latet nos quid in terræ visceribus, quid in aquarum profundis, quid in illis cœli subjicibus,* (ut Enniano utar verbo,) *quid inter sidera excelsa agat Natura atque operetur? Hoc demum est de natura philosophari, nisi ad hæc accesseris, philosophari non est pretium.* Collimabimus ergò ad hanc metam, rimaturi magnalia Jehovæ, & cantaturi Domino canticum novum, quia mirabilia facit. h) *de natura philosophandum,*

§. 2. Bruta sangvinea alia *calida* sunt, alia *frigida*. Ratio desumitur tùm à *qualitate sulfuris*, seu magis & minùs isti gaudeant, tum à *vitæ genere*. Alia nimirum *aëra*, alia *aquea*, alia *terrestria* sunt. Horum posteriorum sanè sangvis parciore sulfure temperatur, ne aliàs suprà modum

dum effervescens ociùs suffocetur: quin & il-lorum animas, naturæ licèt igneæ, hypostasin non flammeam, sed halituosam habent, qu[æ] scilicet in vapore vix ac ne vix accenso consi-stens, ceu ignis fatuus, calore sensibili privatu[r].

qui o-ptimi? Ad hæc pertinent *lumbrici* nostri. Opti[mi] censentur, quorum colla annulo rubescent[e] (flavescentem mavult *Etmüller.* i) cinguntu[r]. Cùm portio corporis superior elongata & ex-porrecta ad spatium ulterius extenditur, ibidem-que plano affigitur ad ipsum quasi ad centru[m] interior corporis portio relaxata & abbreviat[a] facilè pertrahitur.

probo-scis, §. 3. Supra oris hiatum *proboscide*, q[uæ] terram perforat & elevat, donatur. Pluvi[æ] præsagium est, si terrâ quasi terebello pertu[sa] gregatim foràs erumpunt, præstolantes ub[e-] riorem humiditatem, cujus initia in aëre hu[mi-] diore tunc persentiscunt. Apparet etiam su[pra] *cere-brum,* oris hiatum *cerebrum* minutissimum, instar b[ul-] lulæ albescens. Dein paulò inferius *œsoph[a-] gus* cum musculis locatur, ductu inde recto [ad] ventriculum descendens, juxta summitat[em] *cor* œsophagi *cor* palpitans reciprocas systoles [&] diastoles vices (ùt in brutis perfectioribus] [ha-] bet. Rati sunt antiqui Philosophantes, inse[cta] *pulmo,* carere *pulmonibus*. Contrà oservationes *M[al-] pighianæ* clarè probant, plures ea habere *p[ul-] mones*, quàm reliqua animalia. Qvidnî er[go] respirent? Quò plures verò *pulmones* in in[s]-

di

i) T. I. Opp. p. 823.

fectis, eò plura quoque *corda* in ijs. Bombyces sanè tanta *cordium* multitudine donatæ sunt, ut catenatim quasi à capite ad podicem ex meris *cordibus* conflatæ videantur. Ex hac pulmonum cordiumque copia videmus, quòd licet insectum in aliquot particulas incisum sit, hæc tamen & ista diu adhuc signa vitalia prodat.

§. 4. Ex utroque cordis latere, & inde paulò inferiùs, *corpora albicantia* & nonnihil *globosa* (à *Willisio* monstrata) k) utrinque in tres velut globos distinctos constituuntur: quorum duo superiores nitidiùs albescunt & minores sunt, infimus autem globulus utrinque duplo major & instar farcíminis oblongus est. Inter hæc cornua albicantia, & magis retrò, alij globuli minores, quasi carunculæ exiguæ & substratæ in duplici serie: Scilicet utrinque modò quatuor, modò quinque aut plures reperiuntur. Medio horum corporum insignes ductus sanguiniferi incedunt, inque iis pulsatio notabilis, velut in vicinia cordis conspicitur. *Corpora alba,*

§. 5. Cui autem usui prædictæ partes inserviant, non ita facile dictu est. Nulla in iis cavitas. Ex his verò globuli quidam aperti & compressi humorem lacteum exsudant. Hinc pro corporibus spermaticis habet *Willis*., præsertim cum hæ partes non in omnibus *lumbricis* eodem ritu conformentur. *Lumbrico* gravido dissecto, corpora ista albicantia majora, & sub *Cui bono? corpora spermatica,*

k) de anima brut. c. 3. p. 20.

ſub farciminis ſpecie oblonga, ovis quamplurimis referta vidit Idem. Præterea regione horum corporum in pectore *lumbricorum* duæ papillæ candicantes cum foraminulis prominent, quæ pudenda eorum eſſe videntur. Si *Malpighius* in ſcarabæo, aliisque inſectis, circ ventriculum ſubalbos quosdam globulos (u hîc in *lumbricis*) reperit, ipſorumque copi portionem ejus circumdari ſcribit, qui dubio ſi ne ſpermaticacorpora in iis ſunt.

ventriculus *inteſtinum* §. 6. Infra hæc corpora albicantia ventri culus eſt mole inſignis, & cavitate ſatis ampl præditus, in tres regiones, ſeu ventres ſubdiv ſus. Ex horum infimo inteſtinum procedi ductuque recto ac longo usque ad caudam d fertur, & toto ſpatio à ſingulis muſculoru annularium interſtitiis ita comprimitur, ut i ſtar coli in perfectis animalibus (loquimur h cum vulgo, ſiquidem omnia ſunt perfecta,) plures cellulas diviſum appareat. *Hieronym Fabritius ab Aquapendente* dubium facit *lu bricis* ventriculum; 1) inque ijs vix ἀναλογ quid reperiri autumat. Aſt in omnibus liqui alimento magis abſolutè utentibus nullâ u quam inſigni ſtructurâ ventriculus eorum à r liqua inteſtinorum compage diſtingvitur, forte capacitatis & roboris majoris.

vas ſubflavum §. 7. Inteſtino dicto per longum di cto, àque ſtercoribus ſuis repurgato, in fundo jus vas ſubflavi coloris toto ductu, ſcilicet ca

1) Tr. de Ventriculo p. 47.

cauda usque ad ventriculum disponitur, ibidem verò immergens & stomachi parietes perreptans usque ad caput exporrigitur. Hoc vas reverà tubus est, qui per fistulam inflatus cavitatem amplam prodit, cumq; ductibus & vasis istis, quæ *Malpighius* superjin insectorū ventriculū & intestina exporrigi notavit, analogus videatur, *hepatis* & *mesenterÿ* loco eum esse suspicari licet. *hepar & mesenterium,*

§. 8. *Coëuntes* propè capita mutuis ex adverso amplexibus se stringunt. In quibusdam *lumbricis* circa caudam ex utroque intestini latere plura interdum ova, tunc ad exclusionem parata vidit *Willis*. m) quæ quidem à partibus genitalibus illic descendisse visa, per ductus in ... patente forâs eduntur. Malè igitur *Samuel Dale* n) animalcula hæc *hermaphroditica* vocat. o) Quòd verò in pingvibus animalium excrementis nascantur, ratio est, quòd *seminÿs* ... turgeant. Nonnunquam ipsi *vermes* ex nimia siccitate seu humore corrupti in propriis cadaveribus *seminÿs* imprægnatis reperiuntur. *...cherus* p) artificialiter ita eos producit. *coitus,*

artificialis productio,

...Lumbric. plures siccatos in pulver. con... lateritiæ, terræ pingvi & dulci impletæ ... dein aqua pluviali eam subinde riga, & ... tres, seu quatuor dies totam illam terram ... *lumbricorum* pullulagine scatere cernes, ... quidem sub magnitudine *vermium*, qui ... nascuntur, dein quoque pingvi illo ter-

m) l. c. p. 21. n] in Pharmacologia, o) Vid. ... §. 7. p) L. XII. Mūnd. subterran. p. m. 357.

ræ succo nutritos in veros *lumbricos* excrescere videbis. Hinc statim post pluvias & imbres terram pingvem dulcemque semper *lumbricis* scatere deprehendes tanto numero, ut ipsas semitas expleant.

Vel:

v. *Lumbricos*, expone Soli ferventi, statim morientur, quos postero die, si examinaveris, innumerabili vermiculorum multitudine coopertos videbis, quos ex cadaveris seminalibus partibus instaurari non est dubium.

pedes, §. 9. *Pedunculi* serie quadruplici per totam longitudinem *lumbrici* disponuntur, his quasi totidem uncis partem modò hanc, modò istam plano affigit, dum alteram exporrigit, seu post se ducit. In corpulentioribus individuis observamus leves quosdam aculeos, seu hispidas prominentias, queîs firmiùs rebus, super quas serpunt, sese applicant. q)

foramina in dorso, §. 10. In summitate *dorsi*, juxta marginem cujusque annuli, *foramina* toto ferè ducu à capite ad caudam continuantur, quibus, si per fistulam insufflaveris, mox partes subjectæ intumescent, intestini stercoribus huc, illuc, sursum vel deorsum propulsis. His foraminibus si premantur, humor albus, viscosus, & interdum lacteus exsudabit, qui videtur mucus, cavitates illas illinens, & contra aëris inclemenciam muniens. Dubio procul hæc foraminula totidem tracheæ sunt, quæ, uti in exangvibus insectis

q) conf. c. 2. §. 4.

ctis, numerosæ, perque totum corpus dispersæ, pulmonum vices supplent, atque aerem pro inspirando liqvore vitali nitrosum hauriunt, eandemqve mox effœtum egerunt. Siccine *lumbrici* respirant? parùm, interdum ferè nihil. *respiratio.* Aliqvando enim suprà tres menses profundè in terra absconditi latent vivuntqve. Imò si trachearum foramina oleo illinas, non uti exsangvia insecta statim emoriuntur, sed oleo immersi, adhuc illæsi, natant in eo diuqve supersunt. Si verò calorem illis moderatum adhibeas, ociùs intereunt.

§. 11. Licèt ignis & flamma, præter pabulum à re subjecta *sulfureum*, aliud ab aëre *nitrosum* necessario reqvirant, qvo denegato vel subtracto, repentè extingvuntur: Veruntamen si materia ex sulfure & nitro [prout in pulveris tormentarij compositionibus solet] simul mistis concreta accendatur, ignis iste vel flamma in mediis undis, aut intra spatium aëre vacuam ardescet, qvia scilicet utroqve pabulo intus contento supplementa ab extra haud statim desiderantur. Pariter circa animarum brutalium hypostases & accensiones habere supponimus. Nam licet harum plurimæ in humore vitali accensæ pabulum sulfureum ab intus nitrosumqve omninò ab aëre ambiente hauriant, in qvorundam verò, qvæ undis, seu telluri destinantur, sangvine multùm sulfuris crassi & terrestris, cum modico nitri, & perexiguis tantùm spiritu, & sale volatili ita temperari potest, ut *pabulum ♀ nitrosum,*

iste in vitam accensus igne tacito & ferè suppresso ardeat, neqve pabuli nitrosi aut multi vel continui accessum ab extra reqvirat, sed cùm pensum ejus intestinum qvoddam habeat, securiùs in terra aut aqvis, qvàm in aëre aperto incendium agat. Siqvidem ab hoc particulas sulfureas nimis accendi, & proinde animæ crasin citò everti, periculum esset. Quapropter ejusmodi animalcula ignem aut calorem externum, qui sulfur internum agitare & nimis ardescere facit, maximè exhorrent. Utcunque licet horum animæ minimo contentæ sunt igne, ac iste interdum velut cinere coopertus torpescere sinatur, attamen ad ipsum quamdiu licebit perennandum, & pro data occasione augendum aut reprimendum, iis omnibus respirationis organa conceduntur. Et quidem sangvinea frigidiora sulfure copioso (quamvis parcè accenditur,) imbui constat, quia *lumbrici* citò putrescentes foetorem pessimum exhalant. Porro salinas, quæ horum temperamenta ingrediuntur, particulas maxima ex parte nitrosas esse, ac in vitæ pabulum impendi, inde liquet, quia ex illotum corporibus, analysi chemica resolutis, neqve sal *volatile* neqve *fixum* elicies. r)

cibus, §. 12. Cibus *lumbrici* est *terra*, seu *limus* pingvior Salino-nitrosus, ut vides ex magna quantitate intra corpus & intestina ejus reperta.

Nisi tu acervum ederis, aut quasi lumbricus terram. f)

Veteri

r] Willis l.c.p.22. f) Plaut.

Veteri fimo copiosiùs appropinquat quàm recentiori ob acrimoniam salsi & urinosi salis, eidem adhuc inhærentis, qvod plerisqvè mollioribus animalculis exitiosum est. Idcircò foecundiores pluviæ citiùs ad superficiem terræ eos evocant, diuturniores contra & steriliores, profundâ humectatione terram imbuentes, potiùs profundiùs eos intra terram pellunt. Vescuntur qvoqve exsudante è radicibus succo. Sæpiùs enim has circùm reperiuntur, ipsis verò radicibus adhærescere, seu easdem arrodere, non facilè constabit. Cùm tamen teneriores *lactucæ, raphanorum* &c. germina per noctem insigniter arrosa seqvente manè invenias, non apparentibus aliis circa signis, præter hujusmodi *lumbricorum* cuniculos in vicinia conspicuos, suspicio in eos cadit: firmiores verò plantæ hoc damnum ab iis vix metuent.

§. 13. Ipsi contrà multis in alimentum cedunt, *piscibus* putâ, *gallinis*, *talpis*, *anatibus*, *corvis*, aliisque avibus. *hostes ejus*

Nunc ab transenna hic turdus lumbricum *petit.* t)

Primarius eorum hostis est nigerrimus *vermis Martialis*, magnitudine farinarum haud excedens, multis pedunculis, crassitie calami scriptorij, & præter propter longitudine membri digiti. Tempore vernali valde est macilentus circa æstatem verò adeò se impinguat, *lumbricis terrestribus*, ut ob crassitiem vix serpere *Vermis Martialis,*

 queat.

t) Plaut. Bacchid. a. IV. sc. 6. vers. 22.

queat. Statim in terra se illis agglutinat offi-
cio satis mordaci optimum succum exsugendo.
Hunc hostem *lumbricus* avertere nequit, qui
præ anxietate & cruciatu prodit, adhærente ta-
men adhuc adversario, & quidem tamdiu, do-
nec se succo suo satis saturârit & turgidum re-
diderit, tunc sponte sua decedit. Vidit *Glaub*
u) duos hosce vermes diu extra terram inter se
certâsse, ita ut interderdum minor, hosti scilicet
alterum valde læserit, quod vulnus autem sibi
tò hic curavit, si modo ociùs in terram se re-
pere potuit. Hinc cernimus, vetustiores *lum-*
bricos multa vulnera (licèt rursus sanata] in-
ficta habere. Et si hic hostis ex uno *lumbr*
optimum succum satis exhauserit, illum ita re-
linquit, deque novo alij se affigit. De *talpa*
de me alibi: vv] de *salamandra* D. *Jacob.*
Sal quoque iis infestus, y) ut *Spiritus vini*
cum *oleo tartari*, z) nec non *Mercurius*, qui re-
solvit & enervat rigorem partium. Nam cum
alimentum in singulas eorum partes motu pe-
ristaltico devehatur, hoc cessante vitam quoque
cessare necesse est. a) De Mercurio autem *pu-*
ei longævo minùs noxio, vid. *Borrichius* b]

card. ben. §. 14. Et veluti *carduus benedictus* lum-
bric

u) Pharmacop. Spagyr. P. I. vv) tr. de tal
S. II. c. 7. §. 4. x) obs de ran & lacert. p. n. 1
y) Id l. c. p. 115. z) Blanckard. C. VII. obs. 56.
Dec. I. Eph. Curios. ann. II. obs. 24 p. 44 b) Vo
IV. Act. Hafn. obs. 52.

bricis adversatur: c) ita *pulegium montanum* florens, quod casu nuper observavi. Dum e- *pulegium,* nim *pulegium* istud recens cum floribus suis ancilla in ollam conjecisset, & vicini puellula duos *lumbricos*, vivos filo alligatos, forte eidem addi dixisset, brevi post utrumque mortuum deprehendi. Recordabar subitò novæ istius inventionis, quam in *Virginia* adhibent ad *serpentes sonoros* tollendos. Est enim quoddam serpentum valde *serpentes sonori,* toxicum genus in pluribus Americæ regionibus, quod vocant *serpentes sonoros*, quoniam cum extremitate caudæ suæ strepitum edunt simillimum illi, quem tintinnabula mota faciunt. Animal satis magnum est quinque circiter pedes longum, fuscique coloris cum luteo misti. Lingvam habet bifurcatam, dentes longos & acutissimos, movetque se eum tanta velocitate, ut volare videatur. Hi serpentes, narrante *Sila Taylor*, navis Præfecto, ita occiduntur. *Pulegium silvestre*, seu *dictamnus* Virginius, circiter unum pedem altus folia pulegio similia habet, parvosque cirrhos cœruleos in locis ijs, ubi rami conjunguntur cum caule & licèt folia sint coloris rubri accedentis nonnihil ad viridem, aqua tamen, quæ destillatur exinde, jucunde flava est, & vino adusto similis. Folia illa contrita & lingvæ admota valdé sentiuntur calida & purgantia. E quibus contritis sumitur nonnihil, & annectitur extremitati baculi alicujus magni fissi, & additur proximè ad nasum serpentis

 sonori

c) Petri de card. bened. c. 9. p. 137.

queat. Statim in terra se illis agglutinat orificio satis mordaci optimum succum exsugendo. Hunc hostem *lumbricus* avertere nequit, qui præ anxietate & cruciatu prodit, adhærente tamen adhuc adversario, & quidem tamdiu, donec se succo suo satis saturârit & turgidum reddiderit, tunc sponte sua decedit. Vidit *Glauber* u) duos hosce vermes diu extra terram inter se certâsse, ita ut interderdum minor, hosti scilicet, alterum valde læserit, quod vulnus autem subitò hic curavit, si modo ociùs in terram se recipere potuit. Hinc cernimus, vetustiores *lumbricos* multa vulnera (licèt rursus sanata] inflicta habere. Et si hic hostis ex uno *lumbrico* optimum succum satis exhauserit, illum ita relinquit, deque novo alij se affigit. De *talpa* w) de me alibi: vv] de *salamandra* D. *Jacobi* x) *Sal* quoque iis infestus, y) ut *Spiritus vitrioli* cum *oleo tartari*, z) nec non *Mercurius*, qui resolvit & enervat rigorem partium. Nam cùm alimentum in singulas eorum partes motu peristaltico devehatur, hoc cessante vitam quoque cessare necesse est. a) De Mercurio autem *pulli* ei longævo minùs noxio, vid. *Borrichius* b]

card. ben. §. 14. Et veluti *carduus benedictus* lumbrici

u) Pharmacop. Spagyr. P. II. vv) tr. de talpa S. II. c. 7. §. 4. x) obs de ran & lacert. p. m. 118 y) Id l. c. p. 115. z) Blanckard. C. VII. obs. 56. a) Dec. I. Eph. Curios. ann. II. obs. 24 p. 44 b) Vol. IV. Act. Hafn. obs. 52.

bricis adversatur: c) ita *pulegium montanum* florens, quod casu nuper observavi. Dum enim *pulegium* istud recens cum floribus suis ancilla in ollam conjecisset, & vicini puellula duos *lumbricos*, vivos filo alligatos, forte eidem addidisset, brevi post utrumque mortuum deprehendi. Recordabar subitò novæ istius inventionis, quam in *Virginia* adhibent ad *serpentes sonoros* tollendos. Est enim quoddam serpentum valde toxicum genus in pluribus Americæ regionibus, quod vocant *serpentes sonoros*, quoniam cum extremitate caudæ suæ strepitum edunt simillimum illi, quem tintinnabula mota faciunt. Animal satis magnum est quinque circiter pedes longum, fuscique coloris cum luteo misti. Lingvam habet bifurcatam, dentes longos & acutissimos, moveturque se cum tanta velocitate, ut volare videatur. Hi serpentes, narrante *Sila Taylor*, navis Præfecto, ita occiduntur. *Pulegium silvestre*, seu *dictamnus* Virginius, circiter unum pedem altus folia pulegio similia habet, parvosque cirrhos coeruleos in locis ijs, ubi rami conjunguntur cum caule & licet folia sint coloris rubri accedentis nonnihil ad viridem, aqua tamen, quæ destillatur exinde, jucundè flava est, & vino adusto similis. Folia illa contrita & lingvæ admota valdé sentiuntur calida & purgantia. E quibus contritis sumitur nonnihil, & annectitur extremitati baculi alicujus magni fissi, & additur proximè ad nasum serpentis

pulegium,

serpentes sonori,

c) Petri de card. bened. c. 9. p. 137.

sonori, qui res intendit omnes, ut se inde liberet. Odor verò, ut credunt, occidit illum, nondum planè horâ dimidiâ præterlapsâ. Quod experimentum factum est Mense julio anno MDCLI. quô animalium istorum venenum vehementissimum creditur. d)

vita, §. 15. Ceterùm diu vivunt *lumbrici*, ordinariè vix ultra quatuor seu quinque pollices *longitu- do, cras- sities,* fabriles *longitudo* eorum, crassities autem calamum anserinum ferè transcendit: aliqui tamen non modo sex tales digitos longitudine superant, sed & olorinam calamum crassitie æquant, Qui an *Zuccarole* Italorum apud *Jonston.* sint, haud satis liquet. Utplurimùm in simetis, *captura,* circa sepulcra & cœmiteria inveniuntur, etiam post pluviam nocturno tempore à pueris, ad motis laternis, facilè conquiruntur. Quidam sal communem, in qua putamina juglandum viridium exteriora macerata fuêre, cuniculis, in quibus lumbrici isti latent, infundunt, & eos ob rem sibi ingratam & molestam foràs prorumpentes capiunt: alij terram interdiu lixivio communi, seu aqua, in quo Vitriolum dissolutum est, aspergunt, & noctu egredientes *lumbricos* colligunt. Alii eodem tempore perfodiunt terram bacùlo, quem hinc inde agitant, sic *lumbrici* talpas metuendo copiosè prorepunt. Adde *Drawizium*, e) *Glauberum* f) & *Möllenbro cium*. g] Effodiuntur etiam sub terræ & horto-

d) Ephem. Erudit. aô. 1666. p. m. 100 seq. e) de Scorbuto tit. 1. p. 71. f] P. I. p. 57.

torum cultura, ubi præcipuè hortulani aliquando generales eorum recessus fodiendo offendunt, spatiosam nempe cavernam, in qua aliquot millia unà degunt, quod hyberno præsertim tempore fieri, & sub primo vere, factâ terræ effossione, ita deprehendi tradunt. *Reptilibus terræ*, quæ movent se è claustris, seu *latibulis* suis, h) h. e. cum terra foditur, statim prosiliunt, & trepidè huc illuc diffugiunt, comparantur hostes Ecclesiæ, qui tanta formidine percutiuntur, ubi Deus ad opem ferendam Ecclesiæ suæ surrexerit, ut diffluant passim. Piscatores coqvunt *cannabim* in aqua, eamque cavernis & foraminibus *lumbricorum* infundunt, ut proripiant.

§. 16. De *Regeneratione lumbricorum* elegans exemplum notavit *D. Grass*, Physicus Jeverensis in Silesia; i) Immiserat tempore vernali *lumbricos* terrestres bene lotos cucurbitæ vitreæ cum alembico cœco, ut calori moderato expositi in liquorem certis usibus antiarthriticis, unà cum alijs ingredientibus, destinandum resolverentur. Labor ex voto succedebat, & liquor ex *lumbricorum* substantia productus per colaturam & filtrum à residuo terrestri separabatur. Sed magna restitans instar limi nigricantis quasi terram agrorum communem aquæ adminiculo contrivisses, cum ipsa cucurbita *lumbricorum* vivorum primo recipiente in *regeneratio.*

lab o-

g] de Varis c.13.p.241. h) Mich. VII. 17. i) Dec.II, Eph.Curios.ann.IIX.obs.89.

laboratorij sui mensæ alicujus angulo obscuro, nec radijs solaribus obvio, tanquam res rejicula reponebatur. Sed ecce post paucas septimanas, cùm planè aliud agendo cucurbitam illam fœtore jam abominabilem inspiceret, & in superficie vitri interna, prucipuè colli, undique perreptantes videret *lumbricos*, primævis istis planè similes, nisi quòd paulò lucidiores, breviores, & parte extremâ obtusiores apparerent. Obturavit igitur vitrum, leviter tamen, ne oras ejus, quod tentare videbantur, transcenderent. Sic ergò partibus illis adhæserunt per aliquot dies, donec ab illa observatione per alias occupationes & itinera revocatus deprehendere nequiverit, quamdiu hospites illi peregrini vixerint. Alterum scripsit *Phosphorus* noster ad *Möllenbroccium*. k) De asello vivo, & assumto ejus pulvere regenerato, & cùm lotio excreto vide *D. Jacob*, Profess. Hafniens. l) I nunc, Medicastercule. & propina pusiunculis tuis vermiculis tuis verminosis pulverem *lumbricorum* quem totus aversor.

lumbric. urinâ rejectus, §. 17. *Zacharias Veyler*, meus olim in Academia *Franequerana* commilito, spuriâ nephritide decumbens, tandem à Spiritu juni, perino cum urina diu suppressa excrevit minutulum *lumbriculum* magno cum gaudio suo. De varijs insolitis vermibus *dracone alato*, animalculo *piæ* simili, *scorpio* &c. cum urina emissis le-

k) l.c.c. 15. p. 271. & infra c. 5. §. 13. l) Vol. V. Act. Hafniens. obs. 105.

lege *Schenckium* m) & alios. *Hermanni Schmalzens* uxor *Margaretha Maria*, emerat aliquando Hamburgi minutissimos istos pisciculos, quos Gründling & Elritzen vocamus; dumque pecuniam numeraret, ollam, in quam conjecerat ferculum suum, unà cum infante puella, in terram deponit. Pusio arripuit unum per pusillum in aqua salientem, orique admovet, qui ultrò per gulam descendit. Altero die patitur aliqualem urinæ difficultatem, quâ tamen excretâ, simul pisciculus heri devoratus, vivus adhuc elapsus est. n] Fistulam octo digitos transversos longam, deglutitam, & tertio die per alvum excretam depinxit *Bartholinus*. o) *Ossicula* per urinam rejecta habet Idem. p) & *Borellus*. q) Dederam Juveni Westfalo XXVI. annorum vomitorium è Sale Vitriol. & rad. asarii, monens, ut futurum Naturæ conatum ipsemet adjuvaret. Intrudit minutam *pennam anserinam*; sed ecce, vespa fortè prætervolans dextræ infigit vulnusculum, quam incautiùs retrahens, pennam digitis elapsam improvidò deglutiit. Hinc maximè consternatus me accedit. Ictui vespæ imposui theriacam immistis Salviæ foliis, cetera commisimus Naturæ. Non vomuit quidem, verùm quinquies alvum cum εὐφορίᾳ deposuit. Quarto ab hinc die ma-

Alia hist.

ne

m) L. III. obs. 308. seq. Sect. poster. n) conf. Blanckard. collect. P. I. obs. 38. o) C. I. h. 59. p) Dec. I. Eph. Cur. ann. I. obs. 3. q) C. II. obs. 5.

ne urinam summo cum dolore guttatim excernit, mox sufflaminato halitu, membroque salivâ suâ illito, cum insigni strepitu profluxit rubicunda, inque ea penna hæc anserina. Adde memorabilem historiam *Nicol. de Blegnij*. r) & *Blanckard*. s) *Anton Klebach*, Mathes Studios. febri malignâ ex contagio decumbens, poposcit à matre carnem vitulinam cum folijs majoranæ coctam. Qua de portiunculam sumsit, totum ferè jusculum cum appetitu absorbens. Altero die in aurora cum urina simul *majoranam* rejecit, & pro infausto signo habuit Medicus, nec ineptè, si consulas observationes *Verbelij* & *Moltberi* apud J. *D. Horstium*. t) De vermiculo *erucæ* simili per urinam excreto vid. *D. Gabrliep* von der Mühlen Archiat. Elect. Brandenburg u)

lumbricus albicans, §. 18. De *lumbrico albicante*, in horto sub pyro reperto, fidem mihi fecit *Wallerus* noster. Ludit ubique natura & fingit pingitque semper aliquid curiosi. Uti *Schröck*. noster vv] *ciconiam nigram* vidit; ita *Ambrosius Rhodius* Med. & Mathemat. Christianiæ in Norvvagia *candidissimam* cygni instar.

Candida *venit avis, longis invisa colubris*, x) *Passerem* verè-*niveum* vidit *Insulanus* noster apud Comitem Homburgicum, & *D. Laeb-* *mund.*

r) ann. I.M. Febr. obs. 4. p. m. 47. s] C.I. obs. 31. t) in Manud ad Medic. P.I. c.2. p. 12 4. u) Dec. III. ann. I. obs. 82. vv] Dec. I. ann. VII. obs. 230. x) II. Georg. vers. 320.

mund. y) cum *Wormio* z] & *Schröckio.* a) *Corvos albos* ostendet *Wizelius*, b) aquilam albam *Inöfel*, c) *aureolam*, *linariam*, *hirundinem*, & *alaudam albam Lachmund.* d] *Picam albam* Wormius, e) fringillam *albicantem* D. Valentini, f) Prof. Gisensis & *D. VVagner*, g) *murem niveum* Lachmund h) & D. Dolæus, i) motacillam *niveam* habes in chron. *Hüxariens.* k) Plures hujusmodi curiositates dabimus in libello nostro de *candore*. Monstravit mihi nuper Wüllershusæ puer mendicus figuram dimidii *lumbrici* in sinistro suo pede. Varias variarum familiarum notas, cùm genitivas tùm gentiles, collegit CL. *Piccartus.* l) Adde Digbÿ *arcana Naturæ.* m)

§. 19. An vermes pluvium *lumbrici* sint nec ne, latiùs disquirit *Th. Bartholin.* n] Pluere *lumbricis* in Islandia scribit *Olaus Worm.* o) In

y) Dec. I. ann. IV. obs. 184. z) L. III. Musei. a) l. a, b) Dec III. ann. III. obs. 57. c) Dec. I. ann. IV. obs. 59. d) l. c. Dec. III. ann. I. obs. 58. e] l. c. f) Dec. II. ann. IV. obs. 95. g) Dec. II. ann. IIX. obs. 148. h) Dec. I. ann. IV. obs. 185. i) Dec. I. ann. X. obs. 72 Dec. III. ann. II. obs. 183. & in append. ad h. a. p. 109. P. II. Zeitl. erbaul. Lust hem. 35. k) à me edit. ad ann. 1562. l] Dec. I. obs. hist. polit. 6. m] p. m. 60. seqq. & p. 138. n) de nivis usu c. 9. Disqvisit. m. de mort. naturali c. 10. o) in Museo f. 327. Add. Sachs. Gammarolog. p. m. 266. seq. Hartmann, exercit. de generat. animal in aëre c. l. & 4.

lumbric. pluvia

In nonnullis Arabiæ Libiæque locis subinde quo- que *vermium serpentumque* pluvias notari, affir- mat *Kircherus*. p) Hæc animalcula unà cum a- rena, seu etiam ex quovis loco, ubi copiosa pro- genie propullulantes stabulantur, ventorum vio- lentiâ abrepta, nunc in has, modò in illas regio- nes pro ratione venti delata, seu etiam ex sper- maticis dictorum animalculorum corpuscul- sublatis, in humido & calido aëre repentina g- nesi exclusa eam prodigiosam pluviam causan- censente Eodem. Verùm quod de ranis asse- rit *D. Jacobæus*, q) hoc ego de *lumbrici*- Mirum sanè esset vel puncto temporis efforma- ri cutem, cor, hepar, intestina, pedesque mox protuberare, qui in ceteris ranis plurium se- ptimanarum patientiâ ab involucro suo liberan- Nec ratio ulla solida evincit, bestiolas has ex imbre generari, guttisvé pulveri immixtis, quod post pluvias frequentiùs appareant; cùm coch- leæ, millepedes, *lumbrici*, aliaque animal- minora post pluvias è latibulis suis prorepant, frequentiùsque appareant, ex imbre tamen eo momento non generata. Favet sententiæ meæ accuratissimus Naturæ Indagator *F. Redi*, qui ranas illas, quas tenui decidente plu- via videmus, diebus aliquot ante casum pluv- nata ait, & in sicco morantes, dumeta inte- & saxa, sivel terræ cavitates delitescere, adeo- que cùm ejusdem sint cum terra coloris, subl- de

p) L. IV. M. S. S. 2. c. 5. proposit. 9. p. 1
q) l. c. p. 17.

lentes & immotas à pulvere haud facile di- „ scerni, quod stomachus cibis plenus, & intesti- na excrementis eo ipso, quo natæ creduntur, „ momento luculenter testantur. Interim lau- „ datus *Jacobæus* r) sententiam de ventis trans „ spirantibus non improbat.

§. 20. Denique cum Insignissimus *Willi-sius* s) *lumbricum* supinatum & integrum pro- prium exhibeat, ejusque anatomen plenissimè nobis dederit, castra movemus, vires & qua- litates *Vermiculi* recensituri. Notes autem ve- lim, *Cl. Redi* in observ. circa animalia viven- tia, quæ in animalibus viventibus reperiuntur, dictam tabulam *Willisianam* pro incompleta habere, & alia nonnulla superaddidisse, quæ vi- deris apud Eundem. *tota anatomia lumbrici.*

CAP. IV.

VIRES ET QVALITATES IN GE- NERE RECENSET.

§. 1.

Omnes *Wierus*, Principis Juliacensis & Clivensis Medicus, elegans opusculum de *Vermis*, morbo Westfalorum endemio & permolesto, scripsit, quod ex patria lingva Latinam transtulit Henricus Smetius à Leda, Med. Heydelbergens. Professor. In hoc ver- mium nostrorum vires, multorum annorum ex- *Vires ejus*,

C pe-

r) l. c. p. 28. s) l. c. tab. IV. fig. 1.

perientiâ ita edoctus, sincere annotavit, qua inter

diuret. I Vis excellens *diuretica*, si cum pullo aut carnibus coquantur, & jusculum bibatur. Supra fidem urinam pellunt simulque salia fixa & crassa, inprimis asparagi, aut foeniculi radici bus simul incoctis.

Diaphoret. II. Vis *diaphoretica*: per quam Salia volatili exantlanrur. Liquor quidem ex ijs destilla tus gravem spirat odorem, at sapor ejus hau ingratus, potestque odor pauxillo aquæ ci namomi affuso corrigi, aut cum herbis foeni niculi &c. simul destillari.

aperiens, III. Vis *aperiendi*, obstructionesque tollendi præsertim hepatis, uti videbimus in ictero.

nervin. IV. Vis *nervina*. Omnes quippe nervorum o structiones recludunt.

anodyn. V. Vis *anodyna*. Omnis generis dolores, maxi mé nervorum sopiunt & tollunt.

contra morf. venen. VI. Inserviunt contrà *morsus venenatos*, inp mis *canum*.

lact. generat. VII. Promovent *lactis generationem*

lumbric. VIII. Exturbant (juxta nonnullos) *lumbric* puerorum &c.

Dravviz Consonat *Dravvitzius*: t) Sie treiben d Harn/ keiner Artzney hierin was zuvorgebe de/ erledigen/ wo anderst sonst was zuerhalt ist / von der Wassersucht. In Mißfarb und Gelbsucht hat man sich ihrer Hülffe se zugetrösten. Sie heylen Nerven und N

ben

t) de scorbut. art. I. p. 33. seq.

ben/ Wunden ohne Zufälle. Wer Würme oder geronnen Blut im Leibe hat/ oder mit dem Stein beschwert ist/ kan solches alles damit vertreiben. Sie wären denn abnehmen der Glieder eusserlich gebraucht: geben Milch den Säugenden/ und Schweiß/ wer Schweiß vonnöthen hat. Ein Engelsmann ist neulich darauf kommen/ Fistuln damit gründlich zu curiren.

§. 2. Industrius *Ettmüller*. u] ita: in *lumbricis* his multa latent *arcana medica* imprimis *diaphoretici* & summè *diuretici* sunt. Inest enim ijs *sal volatile* insigniter tamen *nitrosum*, unde egregium medicamentum est in quibusvis affectibus *chronicis*, *cachecticis* & *hydropicis*, aliisque quàmplurimis morbis, tàm *hypochondriacis*, quàm *scorbuticis*, inquibus id præstant, quod vegetabilia amaricantia alterando materiam peccantem occasionalem, si subigantur, vel infundantur, vel coquantur in vino cum vegetabilibus appropriatis alterantibus, aperientibus vulgò dictis, & menses cientibus, propter vim penetrantem, reserantem & diureticam, & inde in morbis splenis mirè conducunt &c. Ad summum sunt *anodynum* ad omnes affectus *dolorosos*, præsertim ex acido volatili scorbutico ortos, tàm partium internarum, quàm externarum, seu artuum, mirè prosunt ratione salis volatilis urinosi, quod absorbet & infringit acidum earum &c. In alijs etiam artuum Ettmüll.

u) T. 1. Oper. p. 814.

tuum doloribus, ex quacunque fiant causa interna, usurpantur, præprimis in *affectibus nervorum* conferunt; Hi enim, cùm ex acido subtili, iisdem infensissimo, originem ducant, mirè hic *lumbrici* præparati succurrunt &c.

Dan. Ludovic. censura

§. 3. Verùm *Daniel Ludovici*, Aulæ Saxo-Gothanæ Medicus primarius, Fautor, dum viveret, honorandus, Vir cæterà candidissimus Artisque suæ peritissimus, vv) parvi eos æstimat, inquiens: *lumbrici* tralatitiâ quidem commendatione famosissimi, in se tamen abominabiles, in calculo pellendo haud magni momenti, pro diuresi in reliquis affectibus hydrope, ischuria & (cui tantopere in specie opponuntur) arthritide vaga, tot acceptioribus, imò præsentioribus diureticis atque specificis revera posteriores, cum spiritus salis, tartari, calcis vivæ, tinct. Martis, arcan. tartari, cinnabarinorū opiatorū & præcipitantium usu æquè felices progressus in vagabundo isto dolore, (plerumq; etiam citra purgantia) citra quævis topica & insessus, contractūrarum utplurimùm autores) fecimus absq; semirustico illo expresso succo, absque præparatorum perlevi pulvere, levioriq; (tàm in pondere quàm in effectu, magisterio è spiritu nitri cum oleo tartari præcipitato; terræ circa scrobiculos eorū sordes sordidæ, spiritus per se indestillatus phlegmaticus, paucoq; sale volatili conditus (inter supradictos aliosque æquivalente

vv) diss. 1. de Pharmacia moderno seculo applicand. p. m. 338.

lentes] curiosiorum abstractitius, specificâ vi „ parùm impraegnatus (sique validior spirituosi tatis suae ratione fuerit illitus saepè non sine noxa) *lumbricorum* deniq; infusione (cum vel si- „ ne alcali particulâ,) alteratus, saturatior quidem, „ ut (si insectorum istorum potiorem destinationem cernimus) uterque minùs isti conveniens, „ est: ut proinde solum oleum idque simplex, „ tantùm, (cùm compositum officinarum addi- „ tione olei rorismarin. supervacaneâ ex tempo- „ re haberi queat,) hîc supersit, si diffusiori for- „ san apparatui associare placeat: nam ab altera „ quoque parte unctuositas, emolliendi causa „ vulgò quaesita, permultis affectibus, seu circum- „ stantijs haud convenit, & in vegetabilium et- „ jam infusis oleis domesticisque pingvedinibus „ pariter habetur. Sic censura *Ludoviciana*.

§. 4. Origo hujus damnationis videtur esse quòd ipse destitutus fuerit modo *alcalinum spiritum lumbricorum* parandi, qui tamen fit recipiendo *lumbricos* vivos, eosque coacervando in vase vitreo amplo bene clauso, sic successivè putrescenda in liquorem urinosum foetidum abeunt, pelliculis supernatantibus. Hinc liquor decantatus destillatur, sic acquiritur post phlegma, spiritus urinosissimus, rectificatione intercedente, proficuus internè pro scopo diuretico & antiscorbutico : sic ut & externè in doloribus artuum vagis pariter ac fixis lancinantibus, ait *Ettmüller.* x] Et D. D. *Stahl*: y) ut in- *causa illius,*

x) in Colleg. pharmaceut. in Ludovic. T. I. opp. p. 1129. y) disp. de lumbric. c. 2. p. 13.

intentio, ait, & labor hujus Viri in hoc opere „ (de *Pharmacia*) maximam laudem meruerunt, & in plerisque etiam tuentur; ita certissimum tamen est, quod aliquot horum generum epicrisibus justò magis res stringere videatur, præcipuè in *specifica simplicium virtute damnanda.* Circa quam nimiam crudelitem quidem disvadere nescio an nostro ævo „ amplius necessarium sit, ubi experientiæ defectu, & theoriæ à priori æterna caligine propemodum inter res deperditas numerari cœperunt: absolutè verò omnia negare, ut experientiæ claro testimonio adeoque veritati „ contrarium est: ita & praxi medicæ ingenenere non raró magnum damnum affert, & existimationi Practici perfrequenter labem affricat, quando vetula, balneator, opilio, vel „ alius Empiricus, *simplici aliquo medicamento* „ bonâ fortunâ tempestivè exhibito, tantum efficit, ut talis Medicus non nisi magicarum artium abusui id ipsum adscribendum judicans, „ non raró aliorum risui se exponat.

CAP. V.

PRÆPARATA ENARRAT.

§. 1.

Usurpantur verò *lumbrici* vel internè seu externè, vel *artificialiter* præparati, seu ita *nudè* in substantia sua, recentes adhuc vivi, vel exsiccati, bene tamen prius mundati. Præparata ex iis varia sunt eaque

Præparata

I. *Vi*

I. *Vinum*,
II. *Decoctum*,
III. *Aqua*,
IV. *Succus*,
V. *Spiritus*,
VI. *Liquamen*,
VII. *Extractum*,
VIII. *Essentia*,
IX. *Oleum*,
X. *Sal*,
XI. *Pulvis*,
XII. *Capus mortuum*.

De singulis κατ' τάξιν.

§. 2. Laudabile *vinum Rolfincij lumbricatum*; seu simplex vel compositum velis. z] Illud hoc est. *vinum*

℞. *Lumbric. terrestr.* num. XII.
contus. in mortar cum vin. cochlearib. VI. exprim per linteum.
Expressum misce cum vini cantharo dimidio.
D. cochl. iij matutinâ IX. & pomeridiana IV.

Huic addit fol. chamæpit, beton. fl. primul. ver., bacc laur. cinam. &c.

§ 3. *Decoqvuntur* cum Vegetabilibus appropriatis pro decocto diuretico, sicut aliàs cum radicibus *fœniculi* decocti lactis proventum augent; vel commisceantur cum vino coquassa- *decoctum*

z] Med. comment. special. L. X. c. I. p. 858. seq.

sati, seu triti, colentur per linteum, & propinen-
tur pro scopo diuretico tàm hypropicis, quà
inprimis scorbuticis. Si verò cum lacte, a
sero lactis vivi contusi & percolati propinentu
in affectibus, præsertim scorbuticis vagis, subi
de perquam contumacibus, conducunt. a]

aqua, §. 4. *Aqua* in MB. destillatur, qua de
de *Crollium* b) Hartmannum, c] & Poteriu
d) Parùm differt à phlegmate simplici, nihi
minùs non tantùm prodest in *hydrope*, se
tanquam vehiculum convenit pro remedijs
provocandos menses, & reserandas obstructio
uteri, aliosque morbos chronicos. In vuln
rum affectibus commodè permiscetur potio
bus vulnerarijs, id quod sæpiùs fecit *Poteri*
qui apertè ita: e) Hæc aqua *phtisicis* auxilia
sangvinem sistit, menses provocat, obstruc
nes reserat, vermes puerorum enecat, intri
cis vulneribus confert, & alia præstat adhuc
comperta. Aquæ tamen longè præferi
spiritum. Si quis compositas optet aquas,
dat simplicia, scopo suo inservientia. A
lumbric, magistral. Londinensium in scor
to egregiè convenit. In diaphoresi nimia
humorum discrasiæ seu debilitates tollendæ,
emendandæ, (1) cutis pori nimiùm pate
paululùm constringendi, (2) sangvinis se

a) Vid. Ettmüll. T. 1. Opp. p. 372. Po
Pharmac. Spagyr. L. I. p. m. 416. b) in ch
basil. edit. Hartmann. p. 349. c) in chym,
l. c. p. 444. e] l. c.

& recrementa aquosa versùs derivanda. Primum ejusmodi peragitur remedijs, quæ salis acidi in sangvine, vel succo nerveo præpollentias destruunt, item quæ sulfuris (si forsan deficit) exaltationem promovent. In quos fines antiscorbutica, chalybeata, item medicamina sale volatili, nitroso & alcalisato prædita sæpiùs juvant, ùt:

℞. Aqv. fumar.
jugland. simpl. an. unc. vj.
limac.
lumbric. an. unc. j.
sacchar. unc. vj. F. Julep. f)

§. 5. Pro eliciendo *succo* contunde vivos, recentes, totosque *lumbricos* in mortario lapideo seu ferreo, contritis affunde paulatim aliquid vini, & exprime per linteum laneum setaceumve intercinulum. Hæc erat præparatio *Viri*, qui primos inter virtutes horum vermium curiosiùs scrutatus est, cujus vestigia calcavit filius ejus Henricus. Si addideris herbas nervinas, diaphoreticas &c. efficacius operabere. g) Alij *lumbricos* cum lacte contusos exprimunt, & scorbuticis aliisque offerunt. Verùm ùt in se bonum remedium sit, est tamen nimis crassum ac horridum. *Succus.*

§. 6. Destillantur verò in *spiritum* urinosum maximè polychrestum, vel per putrefactionem, seu per simplicem cum alcali destillationem, sine spiritu vini, ne virtus *lumbricorum* *Spiritus*

f) Willis, T. II. Opp. p. m. 435.

in fundo remaneat. Priorem modum vide apud *Ettmüller.* h] & habebis *spiritum urinosum volatilem* efficacissimum omnibusque usibus convenientissimum, ad quos commendantur *lumbrici*. Dosis est à drachm. sem. ad integram, si rectificatus fuerit, (aliàs odore nauseosissimo putrilaginoso communiter imbutus & magis phlegmaticus) in quocunque vehiculo pro usu diaphoretico & diuretico. Quoad posteriorem modum per simplicem destillationem, addito sale fixo, vel calce viva prodit *spiritus urinosus*, sed paucus, nec adeò penetrans, & volatilis, quàm iste prior. Licet, si major copia fuerit materiæ, calx viva spontaneâ incalescentiâ ferè ascensui potioris partis Spiritûs præcipiti satisfaciat. i) Sic triplici modo seu via, humidâ, media & siccâ fit spiritus. Illâ recipe *lumbricos* q. v. ad libram unam & alteram vivos & lotos, condantur & reponantur in cucurbita vitrea leniter tecta sibi relicti per aliquot hebdomadas, donec resolvantur in putrilaginem. Si aëre paulò calidiori id fiat, fermentatio magis evidens prævia visitur. Hinc La. fit destillatio & rectificatio. At hic ipse processus optimè quidem procedit, sed fœteor maximus conjunctus ingratum reddit medicamentum. Istâ: Recipe *lumbricos* lotos vivos, ind. retort. vitr. superingestis cineribus cribellatis, & mox ex arena debitis caloris gradibus

g) Vid. Dravviz. de scorbut. tit. I. p. 35. seq.
h) T. I. Opp. p. m. 824. B.

dibus destilletur *spiritus*, cùm olei insigniter empyrevmatici parte, qui pro lubitu rectificandus suis inservit usibus. Enim verò & hic magis phlegmaticus, sal volat. non minùs ac prior implicitum & tenerius exhibet, quare usu egregio non caret, cedit verò uterque tertio modo viâ *siccâ* parando. Recipe *lumbric.* mensibus æstivis tempore pluvio in copia collectos ablutosque cum vino, suspend. filis lineis puris in aërem liberum, donec, quod brevi temporis spatio fiet, exsiccati in hunc & alios usus majoris momenti reservari queant. Horum quantitas sufficiens retortæ indita ex arena propulsa largitur spiritum, minori quidem quantitate, sed efficacissimum, oleo separandum, & sal volat. egregium, tùm in recipiente vitreo vase, tùm collo retortæ affixum. Elutriari idem affusâ aquâ simplici vel spiritu vini potest & cum spirit. rectificatione maritari pro usu cephalico, nervino, epileptico antiscorburico antiparalytico arthritico singulari. k) *Lumbrici* putrefacti planè abeunt in spiritum, exceptis pelliculis. Expone eos in vase moderatè clauso (ne videlicet rumpatur) calori solari, sic in fundo subsidebit terra nigra, in superficie natabunt pelliculæ, in medio autem pendebit copiosus liquor aurei coloris,

i) Vid. Wedel. Pharmacop. acroamat. L. I. S. 3. c. 1. & L. II. S. 5. c. 3. p. 490. Ettmüller. T. I. Opp. p. 372. B. & p. 1139. A. Möllenbroc. de arthrit. vag. c. 14. p. 269. k) Ettmüller. T. I. Opp. p. m. 824. B.

ris, qui separandus erit. Liquor hic probè filtratus & inspissatus ad tertias, inque loco frigidiore positus, crystallos dabit inflammabiles instar nitri. l)

liquamen, §. 7. *Liquamen* ex *lumbricis* hisce fit primô sine igne, si vino insperso necati, debiliore spiritu vini, & qvidem paulò largior ipsorum qvantitas sive in patulo & pando aliqvo vase, vel in vitro, in cellam collocetur, ubi unius vel alterius diei spatio in liquorem submucidum fatiscunt. E spontaneo hoc liquamine, quod magna *lumbricorum* copia suppeditabit, si clarum decantatum leniter evaporet quadantenus, residuo autem parùm salis alcali fixi addatur, & leniter adhuc paulò amplius evaporet, quod remanet denique spissiusculum, in locum frigidiorem reponatur, nitrosi salis quiddam concrescit. m) Cautam verò adhibeas velim operationem. Concurrente mediocri calore continget idem, & breviori quidem tempore, si in balneo mediocriter calido detineantur. Paucissimo tempore eundem habebis successum, si *lumbrici* toti & per stupam purgati apto vitro seu angusti orificij conditi, cum hoc massâ panariâ obvoluto, in clibanum collocentur. Ita spatio temporis, quanto crassior panis percoqui potest, in liquamen abeunt, quem filtra & serva pro usu tam interno quam externo Dosis

l) Vid Beccher. Phys. subterran. L. I. p. 329.
m) Id. l. c.

Dosis à dr. II. ad unc. sem. n) Omnibus his liquaminibus, quò plus adhuc excrementi secum detinuerunt *lumbrici*, eò plus etiam similis sabulosi: & limosi sedimenti inest. Hæc liquamina lenem & quasi oleaginosum seu subpinguem odorem spirant olei olivarum, seu subrancidi odoris æmulum.

§. 8. *Extractum.* Vermes integri sumuntur, & hi tantùm abluti, ac ab omni terrestreitate mundati, vel per alembicum exsiceantur, vel in furno, seu stupa, vel etiam in tigillo terreo vitreato ad lentum ignem. Quocunque modo sint exsiccati, parùm terantur, & in pulverem redacti cucurbitæ cum sufficiente quantitate spiritûs vini induntur, atque cucurbita fimo equino per octo dies reconditur, aqua simplex spiritu vini tinctus per inclinationem à pulvere effunditur, eidem pulveri novus spiritus adfunditur, atq; ut dictum, post octiduum abstrahitur. Vid. latiùs *Pharmacop. Spagyr. Poterij.* o) *extractum,*

§. 9. *Essentiam* simplicem & compositam Benetici Doctoris Cl. *Drawizij* promisit Möllenbrocc. p) Autores *Collegij Chymici Leydensis* ita parant: q) *essentia,*

℞. *Lumbric. terrestr.* (qvò rubicundiores & majores, eò meliores) Part. IV.
Salis tartari Part. II.
Spirit. vini rectificat. Part. VI.
Digerantur per 3. seu 4. dies.

Cla-

n) Schröd. Pharmac. Med. chym. L. V. Cl. I. c. 108. o] L. I. p. 466. seq. p) l. c. c. 13. p. 44. q) c. 221.

Clarum effunditur & recentibus *lumbricis* affusum denuò cum ijsdem per unum vel duos dies ita digeratur; denuò decantatum qvod clarum est, servetur ad usum, nomine *Essent. lumbricor.* Add. *Ettmüller.*, r) qvi & *compositam Essent. lumbric. D, Michaël* dabit

Oleum, §. 10. *Oleum* per infusionem eorum & lenem decoctionem in oleo communi cum, ve[l] sine vini additione paratur. Imò expedit *lum[-]bricos* vivos sine longiori mundatione in insi[-]gni copia oleo vix langvidissimè tepenti ita suc[-]cessivè injicere, ut recens non addatur, ni[si] priore jam mortuo, & tunc demum, & qvide[m] in vase maximè pando, calore diuturniore tem[-]perato, totam coctionem perages. Olea si[c] parata præferenda sunt virtute suâ *destillati[s]* qvoniam ejusmodi subtilisatione vim suam sp[e-]cificam & propriam amittunt. s) Est eximi[um] in vulneribus & puncturis nervorum. Ex h[oc] oleo destillatur cum aqvâ raphani oleum, u[ri-]nam & sudores efficaciter pellens. Alteru[m] fit per pistationem in furno pistorio, quan[do] *lumbrici* aliqvandiu putrefacti una cum v[ase] vitreo continente, massâ panis incrustantur, in furno pistorio coqvuntur: ita in liqvore[m] crassum, flavum & oleosum facessunt, qvi [in-]tratus & externè illitus antipodagricus est [&] dolorum lancinantium sedativus, internè aute[m] rarioris usûs. Add. Möllenbrocc. t] *Oleum*

lu[mbricorum]

r] T. I. Opp. p. 825. a. s) Poter. l. c. L. I. p. 480. t) l. c. c. 15. p. 170.

lumbricorum compositum vide in *Pharmacopœa Augustana* u] & apud *Jüngken.* vv)

§. 11. *Sal volatile* fit (1.) ex *vermibus* siccatis destillatione nudi ignis, (2.) ex putrefactis in phiala paulò capacioris, sed longioris colli (3.) ex ipsorum rectificando calore temperatiore. Nã *sal volatile lumbricorum* multò volatilius & penetrantius est, qvàm reliqvorum animalium. Constant enim *sale volatili nitroso*, haud oleoso. Hinc *Becherus* ex *lumbricis* putrefactis perfectum nitrum elicere spondebat, inprimis si in muris vetustioribus, cellis &c. vivant. Hoc *sal volatile* cùm sit de natura alcalium, omni acido præternaturali erit contrarium, adeò ut sália talia ratione suæ penetrationis etiam acidum præternaturale in partibus remotioribus absorbeant atqve corrigant; & ita disponant, ut per poros corporis eliminati qveat; unde podagricis doloribus summi erunt emolumenti, sic qvoqve grumosum resolvunt sangvinem, & inde enatas inflammationes dissipant egregiè, sudorem qvoqve movent &c. Porrò in doloribus vagis scorbuticis; qvatenus acidum dolorificum destruunt, eximiè prosunt. x) *sal volatili.*

§. 12. Exsiccatio *lumbricorum* pro *pulvere* conficiendo num in sole, vel aura umbrosa, seu hypocausto, leniter tepefacto, vel clibano com- *pulvis.*

u) Class. XVI. p. m. 561. vv) in Med. præsent. secul. accommod. P. II. S. I. c. 15. p. 707. seq. x) Ettmüll. T. I. Opp. p. 491. B.

commodiùs fiat, quæstio haud inepta est. Si simplicium potissima specifica efficacia in sulfurea volatili substantia residet, non est, qvòd credas, ab insolatione mirificè augeri eam; ita *lumbricis* nostris diuturnâ æstus solaris admissione cum aëris libero perpetuo concursu aliqvid damni & alterationis accedere, nullum est dubium. Dixi: *diuturnâ*, moderatam enim, & qvanta solùm ad desiccationem satisfaciat, repositionem in solares radios admittimus, præcipuè si singulatim asseri lævigato, aut vitreæ seu lapideæ tabulæ imponantur. Si enim duo sibi invicem mutuo impositi jaceant, & paulò segnius desiccatio sequatur, reliquo corpore siccescentes in illa sui complicatione non modò diutiùs humidi restitabunt, sed & actu deliquescentes graviori odore corripiuntur. Sic promtè succedit tempore æstivo Mense scilicet Majo, Junio, & Julio exsiccescentia, vel utere aliquo leni calore, si umbrosæ auræ energia, obstante tempestate, minùs sufficiat. In clibano exsiccati nil valent, Terra enim mortua sunt, seu omni sale volatili, i. e. viribus cassi. Potiùs moderato igne exsiccentur, vel post plegmatis in MB. destillationem residui, sale volat. turgentis pulverisentur. *Zwelfer.* y) ût hepar lupi, vino scilicet myrrhato spirituoso eos parat, & in MB. exsiccat. Verùm hæc exsiccatio suspecta est. Exc. *D. Stahlio*, Prof. Hallensi; z] Hic pulvis

y) in animadv. ad Ph. August. p. m. 726. z) disp. de lumbric. c. 3. p. 17.

vis mane per se, vel cum pauco cinamomi exhibitus obstructiones jecoris & lienis reserat, mulierum menses movet, urinam pellit, hydropicis non parùm confert, vermes enecat, & alia præstat adhuc incomperta. a) Facultatem admirandam possidet, est annotatio *Hofmanniana*, ad depulsandam epilepsiam etiam chronicam. In omnibus nervorum vitijs, spasmodicis affectibus atqve articulorum doloribus mirificæ virtutis est. Præter vim anodynam habet diureticam & diaphoreticam propter sal nitrosum volatile abstersivum. Hoc saltim tenendum, quod Mense Majo collecti longè insignioris virtutis sint, quàm alio tempore. Antequam verò in usum trahantur, bene mundificandi sunt. Injice igitur vivos musco terrestri, vel arboreo, putà qvercino siccescenti, cujus asperitate compuncti & offensi disponuntur ad vomitum plurium excrementorum, scribente *Neandro*, b) Vel impone eos lanæ seu panno laneo aspero textove setaceo, vel tange eos guttulâ vini, seu spiritûs vini mediocris. Pharmacopolæ eos communiter in vino lavant, non tàm ad externarum sordium, ex ipsa aqva ijs adhærentium, qvàm recrementorum in intestinis eluitionem.

§. 13. Terra illa, seu *caput mortuum* à spiritu residuum, si unà cum exuvijs in prata agrosve abjiciatur, vel sub terra defodiatur, copiosissimi inde nascuntur *lumbrici*. Ecce *Caput mortuum*,

 mani-

a) Poter. l. c p. 498. b] in tabacologia.

πα λιγ-γινεσία

manifestum παλιγγενεσίας specimen, quod *Phosphorus* noster I, Inclytus *Sachsius*, Amicus, dum viveret, colendus, suâ experientiâ illustrat. Parârat pro usu externo spiritum *lumbricorum* dulcem, superfundendo *lumbricis* spiritum nitri cum spiritu vini conjunctum, insolabat per integram æstatem, permanebat infusio per autumni & hyemis subsequens tempus, redeunte primo vere, dum spiritum suprà fusum decantabat, *lumbricos* in aquam frigidam projiciens, ecce hi per novem ferè menses liqvore & calore solis macerati plerique vitam recipiebant, strenué sese moventes. Num ipsarum conservatio balsamicæ conservatricis nitri naturæ & resuscitantis omnia verno tempore caloris blandi ipsorum resuscitatio adscribenda? c]

simpliciter præpar:

§. 14. Notes autem velim, optimum *lumbricorum* usum esse, si simpliciter tantùm, seu minùs tamen violenter, præparentur, utpote analysi chemica crasis & textura mixti, à qua forma & virtus medicamentosa dependet, planè destruitur, & præparata exinde longè aliam induunt naturám à priori planè diversam, aliasque vires & operandi modum nanciscuntur. Videmus id manifestissimè in china chinæ, & *lumbricis terrestribus*, ceu laudatissimo antepileptico, quæ destillata & igne resoluta vir-

tute

c) Vid. Möllenbroc. l. a. c. 15. p. 271. conf. suprà c. 3. § 16.

tute hae planè exuuntur & defraudantur. Unde non sine ratione *Arnold. de Villa nova* simplicia longè præfert præparatis & compositis, imò dolum esse, ait, uti compositis, si adsint simplicia. Quare cum *Helmontio* d] detestor multorum simplicium commixtiones, eò quòd si ad odorem sanitivum alium desuper adjunxeris, qui priorem supprimat, palliet, in se vertat, vel simul ex utroque neutrum suscitet: sic enim vis specifica sanativa aboletur, effectusque ab ægro optatus fit irritus.

SECTIO SECUNDA, QVÆ PRACTICA.

MEMBRUM I. USUM SPECIALEM IN SUPREMA CORPORIS REGIONE INDAGAT.

CAP. I. DE USU LUMBRICORUM IN DOLORE CAPITIS.

§. I.

DE fonte in medio *Ammonis* nemore, quem *aquam Solis* vocant, refert *Curtius*, e) quòd sub lucis ortum *tepida* manârit, medio die, cùm vehementissimus calor,

(1) *in dolore capitis*,

d] dispensat. modern. p. m. 327. e) L. IV, c. 7.

calor, *frigida* fluxerit, inclinato in vesperum die, *incaluerit*, mediâ nocte *fervida* exæstuârit, quoque nox propiùs vergeret ad lucem, multum ex *nocturno calore* decreverit, donec sub ipsum diei ortum àssveto tepore *languerit*. Ejusdem ferè indolis admirandus capitis dolor, quem in Nobile Austriaco notavit Vir Amplissimus Dn: *Michael Krumbrügel*; Consiliarius Ducalis Cameræ Wolfenbyttelensis, Amicus olim noster. Scilicet bonus iste Eques in *aurora* aliquos, jam ultra biennium, tolerabiles tamen, senserat dolores, quique tandem ob consvetudinem circulos non multùm turbababant, circa *meridiem* hilaris, sanus, & ad quævis exercitia promtissimus erat. Circa *vespertinam* recruduit malum, quodque circa XI. & XII. *nocturnam* in summo erat gradu, ut quietis nescius aliquando per saxa & campos, per montes & valles curreret. Demum circa *quartam* & *quintam matutinam* sensim deferbuit, & mitius factum est, eratque æstivo tempore longè atrocius, quàm hyberno. Medici, narrante *Krumbrügelio*, causam dixêre lympham corruptam, & periodicè magis magisque ebullientem, ideò fonticulos svasère in pedibus & brachijs, nec sine aliquali successu. Addidit Dn. *Eusebius Hieronymus Fellmann*, intimus noster Amicus, circumforaneum postea, abrasis in vertice capillis, eidem imposuisse *lumbricos vivos* ante solis ortum, captos, inque vino malvatico probè mundatos, donec emorerentur, postea inunxisse calvariam hâc misturâ:

Rec.

Rec. *Lumbric.terrestr.spirit.* volat. dr. ij. *Spirit. volat. lumbric.*
Spirit. camphor.
cochlear. an. dr. j.
ess. croci scr. j. M.

§. 2. Sole oriente & Virgini & Archimagiro isti, intra ipsum ferè temporis momentum dolor capitis successit, cumque Solis ad meridianum ascensu augebatur, donec in summo cœli vertice consistens ea doloris esset acerbitas, illa exaltatio, ut Archimagirus ferè ad desperationem adigeretur. Sed Sole à meridiano sensim declinãte, doloris remissio fiebat, nec tamẽ antè cessabat quàm Sol horizonte elapsus in noctẽ vergeret. Ventosæ demum cum profunda sacrificatione, præmissis universalibus, Virgini applicatæ levamentum doloris præstitêre. Archimagirum verò solæ sangvisugæ liberârunt. f) De cephalalgia singulis auroris circa quartam matutinam tanta cum atrocitate invadente, ut suturæ capitis quasi hiarent, solo tamen pediluvio profligatâ, vid. D. *Hagedorn*, g)

§. 3. De muto à tertiana facto nonnisi ab hora XII. usque ad I. meridianam accuratè loquente, rarissimam historiam consignârunt D. *Lentilius* h] & D. *Reisel.*, i) adjectis plusculis hujus rei exemplis valde memorabilibus, inprimis de cephalalgia præcisè horâ XI. ad XII. nocturnam usque intolerabili. Exc. D.D. *Hist:*

f) Dec.I.Eph.Curios.ann.VII.obs.8. g) Dec. cit. ann. II. obs. 247. h) Dec. II Eph. ann. III. obs. 40. i) Dec. I. ann. IX. & X. obs. 183.

Valentini, Professor in Inclyta Acad. Giesena, k) causas hujus obmutescentiæ curiosè investigaturus, aliam non minùs admirabilem historiam subnectit de muliere Gisensi, *Barth. Stobrÿ* conjuge, quæ per aliquot annos incertam ob causam spontè obmutuerat, adeò, ut ne quidem verbulum proferre valuerit. Cùm verò aliquando ad S. cœnæ usum aspiraret, & ob loquelæ defectum in æde sacra Confessionario suo confessionem typis expressam ostendere, hâcque ratione seriam peccatorum suorum pœnitentiam aperire vellet, en! eo prorsus momento DEI quasi digito desuper tacta lingva sveto sibi munere adeò fungi cœpit, ut confessionem oretenus & ad verbum articulatim recitare, & aliquo temporis spatio rursus loqui potuerit, paulò pòst tamen iterum obmutescens.

§. 4. in summis cruciatibus capitis & dolore abdominis servo cuidam XXIII. annorum *Franc Hildesheim*, Elect Brandenb. Medicus, alia inter ordinabat pulverem, quo de sumsit quotidie ante cœnam & prandium scrup. ij. in cerevis. calid. cum jejunio bihorij.

Pulvis Rec. Pulv. *lumbric. præp.* unc. sem.
centaur min.
gratiol. an. dr. j.
euphrag. dr. j. & sem.
ireos
pœon an. dr sem.
rhabarb. elect. dr. iij.

gentian.

k) Dec. II. ann. III. obs. 41.

gentian.dr j. sem.
senæ simpl unc.sem.M.pro tragæa.

Quâ per octo dies sumtâ, nihil præter viscidos & aquosos humores quotidie excrevit, referens, se post usum pulveris in sincipite semper sentire motum vehementiorem, quàm antea, indeque cruciatum insignem percipere. Tandem fumo, ex certis speciebus facto, & per nares ac os terque quaterque attracto, utebatur hoc emplastro:

Rec. *Pulv.* aloës *Em-plastr.*
lumbric. d.n.an.dr.ij.
fell.tauri dr.j.
ol.absinth q s.
cer.q s. M. pro cerato.

Sic duodecim oblongi vermes villosi, seu lanuginosi vivi instar erucarum, seu oniscorum, quos *articulares* vulgus vocat, per fauces, nares, & os prodierunt, imminutis valde doloribus, nondum tamen omnibus emotis. l)

§. 5. Potes etiam, vesicatorio retrò aures, vel tempora applicato, locum dolentem hoc linimento inungere:

Rec. Ungvent. alabastr. dr. iij. *Ol.*
ol. lumbric. terrestr.
castor. an. dr. j.
succin. alb scrup. j. M. F. Liniment. m]

l) Vid Spicil. I de cerebr. & capit morb. int. p. m. 43, seq. m) Jüngken. in Praxi Medic. p. m. 196.

In ἡμικραία *Cul.peper* n) *pulv.lumbric.*& cochlear, gran. persic. & sterc.capræ, cum acet. scyllit.mixt.commendat.

CAP. II.

DE USU LUMBRICORUM IN PARALYSI.

§. I.

(2) *In paralysi.* HAdrianus *Mynsicht*, Diversorum Imper. Principum Consiliarius & Archiater, o) *spiritum* affert antiparalyticum, *lumbricis* nobilitatum, quo si inungantur membra, præmissis tamen universalibus, in eoque panni linteima- desiant, & supponantur membris affectis, brevi felix speranda erit restitutio. Ad paralysin unius lateris à morbo attonito tollendam commendat *Dolæus* hunc *spiritum*. p]

℞. *Spirit.* succin. camph. unc. II.
Spiritus *lumbric. volat.*
fumar. an. unc. sem.
sal. armoniac. dr. v.
theriac camph. unc. sem.
Aqv hysteric. cum cast unc. ij M.

Levin. Fischer, Archiater Anhaltinus, q) arcanum compositum, *lumbricis* nostris illustre revelat, quod, si placet, vide. Add. *Bonet. Med. Septentr. collat.* r] *D. Bierling* Phy-

n) in Testament.c.12.p.m 27. o) Arman. Med.Chym.S.XVIII.p.m.284. p]Encyclopæd. Med L.I.c 10.p.m.175. q) in Corp.Med.Imp. L.III.tit.14,p.270. r) L.I.S.8 c.30 p.181.B.

Physic. Magdeburg. Collega Curiosus & Amicus venerandus, f) sistit paralysin lingvæ cum asthmate ex ira. Ad illam dedit *spiritum*:

℞. *Spirit.* ceras. nigr. unc. sem.
lumbric. terrestr.
nasturt. an. dr. ij.
asthmat. unc. sem. M. S. in- und äusserlich zugebrauchen.

Item t) in paralysi hypochondriaco-scorbutica spuria sinistri lateris consuli cuidam misit hunc:

℞. *Spirit. lumbr. terr.*
fœnic. an. unc ij.
cochlear. dr. iij.
ess. castor. dr. ij. M.

Membra frigidiora calidis linteis prius fricentur, postea inungantur.

§. 2. In labiorum perversione, spasmo cynico & risu Sardonio sudorifera repetita multum faciunt, aperiendo poros, & liquorem contentum ita rarefaciendo, ut per aperta ista foramina facilè exhalet. Habeant ergò juniores sequentem *mixturam* diaphoreticam sibi commendatam.

℞. Aqv. rorismar. *mistura*
fl. sambuc. an. dr. iij.
spirit. lumbricor. dr. j. & sem.
essent. viperin. dr. sem.
sirup. diascord. simpl.
de scabios. an. dr. ij. M. D. pro una dosi, u)

f) C. I. advers. curios. 31. p. 60. t) them. 66. p. 135. u) Dolæus Encyclop. chyrurg. L. I. c. 19. p. 466.

§. 3. *Oleum* mixtum *J. F. Lotychii* vv) hoc est:

Oleum, ℞. *Ol. lumbric. terr.*
laur. an. unc. sem.
costin.
nardin. an. dr. iij.
vulpin.
ursin. an dr. j.
destill. rorismar.
lavend. an scrup sem. M.

Alibi Idem duo alia promit: x) adde *oleum antiparalyticum Rolfincii* apud *Polisium* in *Myrrhologia.* y) *Prævotius* sunt, ait, qui *oleo* per arenam *ex lumbricis terrestribus*, vino generoso ablutis, destillato tantum tribuunt, ut eo solo *paralysin* curari posse affirment.

liniment §. 4. *Melchior Sebizius*, veteranus Artis nostræ Doctor, & Reip Argentoratensis Archiater, z) magistralia inter antiparalytica & hoc affert:

℞. *lumbric.* bene multos combur. in olla munda, post pulveris. De hoc pulvere
℞. libr. sem. Zingib. galang. an unc sem. f. linim. c. melle depurato.

Quo tribus noctibus inungatur æger & bene tegatur. Fugiat frigus ad tertium usque diem. *D. Eysel*, Prof. in Electorali Universit. Erffurtensi, Amicus colendus, hoc dat; a)

Rec.

vv) L.II.c.1.obs.10.p. 166. x] obs. 14. p. 174. seq. y) S.III.c.14.p.111. z) T.I.Spec. M. PP. 2. S.2.c.13.p.329. a) in enchirid. de form. præscrib. c.25.p.193.

℞. *ol. lumbric. terrestr.* *aliud,*
cochlear.
hyperic. an. unc. sem.
destil. salv.
rut.
rorismar. an. gt. V. M. f. linim.

Aliud habet *Forestus* b) cum enim Bononiæ viveret, hâc inunctione commodè utebatur *Bet...*, quæ licet eadem sit ac modò dicta, repetam tamen.

℞. *lumbric. terrestr.* lot. in aqua [melius in
aqua vit,) & in furno exsiccat. ac pulveris. libr. I.
Pulv. Zingiber
galang. an. unc. sem.
confice cum oleo lilior. vel costin.

Est *mirabile* & per Eundem expertum.

§. 5. Puero quadrienni noctu subitò utrumque crus resolutum erat, ita, ut mulierculæ ad incantationem referrent. Tres ferè menses, cruribus sic resolutis sellæ insedit cùm *Forest.* c) totam spinam usque ad vertebras inferiores & nates quotidie bis inungeret ad ignem calidè oleis sequentibus:

℞. ol. vulpin. *alius,*
lumbric. terr. an. unc. I.
chamomill unc sem. M.

Sic puer optimè convaluit, ut robustus & validus postea incedere potuerit. Similem histori-am

b) L. X. obs. 83. c) lib. cit. obs. 91.

am refert *Amatus Lusitanus* d) de puero quin-quenni, ex lapidea scala lapso, cui brachium & sinistrum crus sine motu permanebat; cùmque Medicus nihil proficeret, nervorum origini opem laturus *Amatus*, spinam illiniri fecit seq. linimento.

aliud. ℞. ol. chamomill.
vulpin.
vermium terrestr. an. unc. j.
pulv. lumbr. terrestr. unc. j.
cer. parùm M.

Post innuctionem pellis vulpina imponatur. Sic, paucis alijs interjectis, integram recuperabat sanitatem. In paralysi scorbutica convenit & hoc linimentum, multoties à Me feliciter usurpatum:

aliud, ℞. ol. *lumbr. terrestr.* unc. j.
cochlear.
fl. hyperic. an. unc. sem.
dest. salv.
rut.
rorismar. an. gutt. V. M. pro li-
nim. e]

In paralysi mictionem sangvinis ex suppres- hæmorrhoidibus secuta, duo liminenta *lumbr- cu* turgida habet *Hildanus*. f] Aliud in sens- motusque post malè administratam venæ secti- nem aboliti felici restitutione vide apud *Schro-* *zin*

d] L.II.curat. 19. e) V. Decker. in not. a Barbett prax.L.IV.c. 3. p. 152. f) C. II. ob 11.

zium g) Catalepticis omnia membra cum spina dorsi & nucha ita illiniri jubet *Dolaus* h)

℞. ol. irin.
lumbric. terr. an. unc. ij.
pulv. castor. scrup. iij. M.

aliud,

Si ad contracturam magis contumacem malum degeneret, hoc præscribit *Jüngken*: i)

℞. Euphorb.
sp. diatr.
piper.
sem. urtic. an. dr. ij.
alumin. plumos. unc. sem.
cantharid. dr. sem.
pingued. taxi
ol. lumbric. an. unc. j. & sem. M. pro linim.

aliud,

Lazarus Riverius, Consiliar. Reg. & in Monspel. Univ. PP. k) hoc laudat:

℞. ol. vulpin.
lumbricor.
castor. an. unc. j.
bals. Gvidon. unc. iij.
aqv. vit. unc. l. & sem.
ol. dest. rorismar. dr. l. & sem. f. linim.

aliud,

quô inung. tota spina dorsi calidissimè & partes resolutæ, supertegendo linteis calidiusculis.

§. 6. *Balthas. Timaus à Güldenklee*, Archiat. Elect. Brandenburg. & Reip. Colbergensis Consul, obque faustissimam praxin Dominus in

g) Dec. I. Eph. curios. ann. III. obs. 89. h) Encyclop. Med. L. I. c. 7. p. 118. i) Prax. Med. p. 784. k) L. I. Prax. c. 3. p. 22.

in *Neugarten*, *Rützenouv*. & *Rosenberg*, spinam latusque affectum, præmissis frictionibus, tali *unguent.* ungvento bis de die inungendum præcepit: l)

℞. d. *lumbric. composit.* unc. ij.
philos. unc. sem.
vulpin.
laurin.
rutac. an. unc. j.
ol. stillat succin. scrup. j.
majoran.
salv.
rorismar. an. gutt. XV.

Pingved. castor dr. ij. & cer. parùm. f. Unguent. Verè *Wierus*: m) Similem potentiam deprehendimus in externis nervorum, aut nervosarum partium obstructionibus. Quippe si quæ corporis pars, ùt brachium aut crus, nervorum illas partes transeuntium culpâ tabescit, aut extenuatur, reperimus singulare auxilium, quando debilitatam illam partem liquore, è *vermibus* hisce extracto, frequenter perunxerimus, qui liquor ex *lumbricis* purgatis, lotis, tusis, in gutturnium aut bombilium, angusti put. oris vitrum circumlutatum furnoque imposi-tum, injectis facile parari potest. Quô unguento perliti percipiunt sensibiliter, sangvinem potenter in partem infirmam attrahi. Plur. ungventa & linimenta vid. apud *Sennert.* n) *Gvvalt.*

l) L.I.cas.14.p.m.34. m] Tr.de Varenis, n) L.I.Prax.P.II.c.27.p.m 541.seq.

Gvalt. Bruel.. o) *Loticb.* p) *Becker.* q) *J. Mart. Hofmann.* r) *Weickard.* ſ) *Dolaum* t) *Grüling.* u) *Barbett* vv) & alios.

§. 7. *Emplaſtrum Loticbianum* Præfecto *emplaſtr* cuidam Lippiacò datum tale eſt: x)

℞. Gumm. ammoniac.
bdell.
ſtyr. liquid.
benzoin.
Myrrh. an. unc. ſem.
diſſolv. in aq. vit. add.
ol. lumbric. terreſtr.
medull. crur. vitul.
ax ungv. human. an. unc. ſem.
bacc. laur. unc j.
euphorb. dr. ſem.
f. c. cer. & terebinth. s. q. empl. vertici imponendum.

L. Jüngken, Reip. Francofurt. ad Mœnum Phyſic ordin. breviora dabit: y)

Rec. Empl. nervin. dr. VI.
ol. lumbric. terrreſtr.
N. M.

o) in Prax p.m.21. ſeq. p) L.II.c.1. obſ.6. p. m. 0. & obſ.26. q) Med.Microcoſm.L. II.c.2.p. 22.ſeq. r) diſp.de Paralyſi Jen. 1682. p. 19. ſ) ieſ pharmaceyt L.I.c.3.p.59 t) L.I.Encyclop. Med.c.12.p.m.200. u) L.I.Prax.P.I.c.7. p. 50. & 54. vv) L.IV.Prax.c.3.p.153. x) L.II.c.1. obſ 6. y) in Medic.præſent.ſecul. accommod.P.II. L.I.c.19.p.m.712.

N. M. ex pr. an. dr. ij.
cer, q s. f. empl.

Quod, præmisso picacismo, inunctis balsamicis (oleo putâ circulato, vel de florib balsamic. seu oleo hyperic. composit quæ omnia *lumbricos* recipiunt, z) superligetur parti emortuæ. Alterum haud ex infimis ad membra pendula & contracta hoc est:

aliud, Rec. empl. diapalm. unc. iij.
diachil. simpl. unc. j.
puv. lumbric. terrestr. unc. j. & sem.
calam. arom. unc. sem.
galang. dr. j.
ciner. fagi
ceruss. an. unc. sem.
cer. q. s. f. empl. just. consist.

Nec *Sennertianum* temnendum erit. a)

§. 8. Cùm igitur omnes & singuli melioris monetæ Practici *lumbricos* in paralysi spec[ialiter] commendent, nescio quid de *Alex Massaria*, b) cum quo facit *Casp. Hofman*, c) judic[...] dicente: apud communiter Practicantes famili[a]re est *oleũ de lumbricis*, quod tamẽ ego non sole[o] magnifacere, qui nequeo intelligere, quomo[do] *lumbrici* tam insignem *roborandi nervos* fac[ul]tatem habeant, siquidem illi constant ex *ma[te]ria frigida & viscida*, neque ullam obtine[nt] excellentem qualitatem, quæ revera id po[ssit] præstare, quod vulgò creditur.

Massar. notat.

CA[P.]

z) p. 705. seq. a) L. V. Prax. P. III. S. 2. c. [...] p. 344. b) L. I, Prax. c. 16. p. m. 95. c] in Pa[ra]lipom. officinal. c. 12.

CAP. III.

DE USU LUMBRICORUM IN SPASMO, SEU CONVULSIONE.

§. 1.

PUer XII. annorum temperamenti melancholici, semper meditabundus incedens, ex terrore ter in die convulsivos patiebatur motus, integrâ manente mente, tàm mirâ specie interdum vix saltum æmulantes, ut pluri-mi ipsum incantatum, imò à dæmonio obsessum crederent. Tandem cùm de ventriculi dolore semper quereretur, præmisso vomitorio, rejecit tenacissimam cretæque similem materiam. Postmodum ubi ad sudorifera deventum, post usum *essentiæ lumbricorum* in ipso sudore extrema manus ipsi, quasi flagris cæderetur, affligebatur, erumpẽte semper eo loci maculâ rubernâ, magnitudine imperialis, protruso scilicet sale volatili in sangvine ad extremas corporis partes, quæ non mullò post evanuit. d) (3) in spasmo

§. 2. In convulsione post cruciatus articulares balneum olei communis cum decocto vermium terrestrium dolorem sedavit. Ita Caspar *Landulphus á Gatenaria* curatus dicitur, cùm *spasmum* in coxis & cruribus pateretur. Et factâ inunctione ex oleo *vermium terrestrium* dolor sopitus est & convulsio tandem

E cessa-

d] Möllenbroc. de arthrid. vaga scorbut. c. p. 76.

cessavit. e) Senex isteDelfensis, qui collum e subitanea convulsione tensum habebat & brachium, sumtis aliquoties pilulis cochijs & fœtidis, ex continua inunctione ol. lilior. *vermiu* *terrestr.* & vulp. collo lanâ succidâ tecto, miraculi instar convaluit. f) Matrona convulsionibus brachii sinistri cum maximis doloribus correpta fuit per aliquot dies, quæ brachium & nucham sequentibus oleis inunxit: g)

Rec. *ol. lumbric,*
ol. vulp.
lilior. an. unc. ij.
philosoph.
terebinth. an. unc. sem.
pingved. homin. unc. j. M.

Circa carpum cingulum ex corio humano applicabat, cessantibus convulsionibus. De convulsione ex vulnere & punctura nervi *Foresti* h) de antiqua cum maxima nervorum dur*iti*. Idem. i) Nobilis etiam balsamus spasmaticu Mynsichti *oleo lumbricorum* fulgidus. k) Add oleum animale, partim ex *lumbricis* factum apud *Dolæum*, l) quod in cujuscunque partis paralysi multùm valet. De usu *olei lumbricorum* in tremore pedum involuntario vide *Höchsstet*. m) *Sennertus* n] talia suppeditat:

Rec

e) Forest. L. X. obs. 104. f) Id. lib. cit. obs. 106. g) Hildan. C. III. obs. 9. h) Forest. l. c. obs. 119. 120. 121. i) l. c. obs. 114. k) l. c. S. XXXIV, p. m. 473. l) L. II. Encyclop. chirurg. c. 5. p. m. 678. m) Dec. IV. obs. cas. 10 p. 459. n) L. I. Prax. P. II. c. 28. p. m. 569.

℞. ol terebinth. *aliud*;
lumbric. terrestr. an. unc. i. & sem.
pingved. human. unc. j
canis unc. sem. M.

℞. ol. laurin. dr. ij.
spicæ
vulpin. *aliud.*
lumbricor. an. dr. j. & sem.
destill. succin.
galban. an. gutt. vj.
rutæ
anethin. an. gutt. jv.
nuc. mosch. expr. dr. j. & sem. M.

§. 3. Vexat post Synoviam quandoque *spasmus*, cui *oleum lumbricorum* inunctum succurrit. Vel:

Rec. *ol. Lumbricor.* unc. j.
rut. unc. sem.
castor. dr. iij.
amygd. amar. dr. ij.
laur. dr. j & sem. M. o]

§. 4. *Becker.* p) ex Hildano citat historiam quodam ex infausto antimonij usu post hy- *liniment* catharsin maximis doloribus brachiorum & [...]um, simul & convulsionibus &c. correpto, [...], præmisso cordiali, brachia, crura, simul & [...]am dorsi hoc linimento calidè inunxit:

Rec. Pingved. homin.
ursi

 ol.

o) Hafenreff. L. III. de affect. cut. c. 2. p. 395. p] L. II. microcosm. c. 2 p. 101. a.

ol. lumbricor. an. unc. ij.
amygd. dulc.
lil. alb.
viol. an. unc j. M. pro linimento, quod dolores optimè sopijt. *Hollerius* q) in convulsione spinam, cervicem, scapulamque hoc inungebat:

aliud Rec. Auxung. human. unc. j.
ol. lumbric.
terebinth. an. unc. ij. M. & simul li-quefiant.

Adversus spasmum ex repletione hoc præscri-psit *Hildanus*, r) quô tota spina dorsi inun-genda:

aliud Rec. Auxung. human. unc. iij.
ol. lumbric.
vulpin. an. unc. ij.
succ. lumbric. unc. j.
ol. terebinth.
ceræ
castor. an. unc. sem. applic. tepi-

In convulsione autem ex siccitate hoc ordin-quô similiter pars affecta totaque spina dorsi in-ungenda:

aliud Rec. Pingved. human.
ol. violar.
amygd. dulc. an. unc. ij.
succ. lumbric. unc iij. M. & applic. tep-

Si verò convulsio propter consensum, h. e. tio-

q) L. I. de morb. int. p. 78. r) tr. de ga-græna & sphacelo.

tione doloris, inflammationis, tumefactionis trunci fiat, ad dolorem sedandum, inflammationem extingvendam, & tumefactionem membri resolvendam, ac dissipandam sequens adhibuit:

Rec. Pingved. human.
ol. salv.
aneth.
chamomill.
Succ. lumbric. terrestr. an. unc. ij.
ol. terebinth.
aq. vit. an. unc. j.
croci dr. I. M. F. Liniment. *aliud*

Francisci Joëlu linimentum ad *spasmum cynicum* tale: s)

Rec. ol. costin.
lumbric. terr.
de laterib. an. dr. ij.
aq. stillat. junip. dr. sem.
cer. pauxil. f. linim.

quo inung. cervix, tempora & partes faciei. Adde felicem curationem *Wedelianam* rarioris spasmi apud *Donetum*, t) In tremore externé præscricit *Dolæus* hoc: u) *aliud*

Rec. Aqv. ad articul. unc. ij. & sem.
ess. castor. dr. iij.
spirit. lumbric. unc. j. & sem.
formic. dr. vj. M.

Frictiones hic maxime commendat Idem, vv) quia

s) L. I. Prax. S. 3. p. m. 190. t) *Med.* Sept. L. I. S. XV. c. 12. p. 142. u) L. I. Encyclop. med. c. 12. p. 220. vv) l. c.

quia valvulas revellunt, præsertim si cum linimento sequenti, vel simili instituantur:

aliud, Rec. *ol. lumbric. terrestr.* unc. j.
N. M. expr.
majoran.
caryophyll. an. scrup. sem.
Ther. Androm. dr. ij.
croci scrup. j.
M. ad ignem lucuLent. & inung. spinam ac nucham

Ad sœvissimas contractiones, easque universales totius corporis, hoc linimento sine cessatione inunctæ partes, & tandem miraculosè quasi cessârunt dolores. x]

aliud, Rec. ol. irini
vermium terrestr. an. unc. ij.
pulv. castor. scrup. iv. M.

Puerpera opisthotono subitò correpta, adeò, ut non solùm mox illa convulsa ita os clauserit, ut ne cuneus ligneus intromitti posset, verùm & cervix ad posteriora cum magno dolore contraheretur, fortiori inunctione utebatur.

aliud, Rec. ol. vulpin.
vermium terrestr.
rutac.
irin.
axung. anser.
felis &c. y]

Casimir. Hilden Westfalus spasmo scorbutico diu vexatus, linimento huic multum omninò tribuit:

Rec.

x) Forest. L. X, obs. 110. y) Id. l.c. obs. 112.

Rec. axung. human. unc. sem.
talp. dr. ij.
ol. hyperici
spirit. lumbric. terrestr.
ess. castor. an scrup. jv.
cer. q. s. f. linim.

Pembesarius z) fotum ex salv. absinth. majoran. origan. marrub. &c. in aq. & vino decoctis spinæ dorsi & parti affectæ adhibet, ac à fotu litum ex oleis lil. alb. *lumbric.* vulp. nardin. adip. anat. cum tantillo pulv. castor. & ungvent. martiat. c. aq. vitæ.

§. 5. Mercator dolore ingenti cum contractione dorsi, motu ἐπισθοτόνε convulsivo, à defluxione in nervos se insinuante & miserè torquente infestatus, sequente ungvento faustè liberatus est.

Rec. Ungvent Arragon. *ungvent*
mart.
agripp. an. dr. ij.
ol. chamomill.
aneth.
lil. an. dr. j.
lumbr. terrestr.
vulp. an. dr. j. & sem.
pingved. taxi
human.
vulp. an. dr. sem.
M. & calid. innung. a)

z) L. II. consult. med. 1. a) Thoner. L. II obs. 3. p. m. 96.

In antiqua convulsione fortissimum ungventum *Foresti* hoc: b)

aliud, ℞. ol. vulp. libr. j.
.lilior.
narciss. an. quar. j.
pingved. testudin., seu sangvin. ejusd. unc. ij.
angvillæ, dum torretur in veru, collect. unc. ij
bdelij dissolut. in acet. scyllit. unc. sem.
styr. liquid. unc. j.
vermium terrestr. contrit. diligentiss. quar. j.
castor. dr. ij.
styr. rubr. dr. iij.
Mell anacard. unc. sem. vel theriac. veter. unc. j.
ceræ q. s. f. ungvent.

Puellus biennis humerum dextrum inclinabat, & licèt illum sponte sursùs erigeret, videbatur tamen id citra dolorem non fieri. Præmissis universalibus, D. *Ridlin* c) etiam hoc adhibuit ungventum:

aliud, ℞. *ol. lumbric. terrestr.*
vulpin. an. unc. sem.
castor. dr. ij.
succin. dr. j. f. ungvent.

plura Nobilissimum verò omnium est *ungventum nervinum lumbricis* exaltatum candidissimè *Zwel-*

b) L. X. obs. 114. c) C. III. obs. 91.

Zuvelferi, d) & CL. *Danielis Prollenij*, mei quondam in Reg. Acad. Hafnienſi Commilitonis, Medici poſtea Helſingorenſis, communicatum & tranſcriptùm in *Cynographia mea curioſa* e) Plura ungventa ad *convulſionem & ſpasmum* vide apud *Barbett.* f) *Sennertum*, g) *Grülingium*, h) *Bruelem* i) *Horſtium*, k) *Foreſtum*, l) *Purmannum* m) *Cratonem*, n) *Agricolam*, o) *Riedlin.* p) *Mynſicht*, q] *Lotichium* r] *Hildesheim* ſ) *Joël.* t) *Plater. &c.* u)

d) append. in Pharmacop. Reg. p. m. 186. e) S. III. c. 18. p. m. 162. conf. Bonet. Med. Sept. L. I. S. IV. c. 14. p. 69. f) in Chirurg. P. II. L. II. c. 4. p. m. 181. g) L. I. Prax. P. II. c. 28. p. m. 569. h) C. I. obſ. 97. i) in Prax. p. m. 78. k) L. I. obſ. 15. p. 27. & L. II. obſ. 24. p. 135. l) L. X obſ. 106. & 114. m) in Chirurg. Vorbertrans P. III. c. 15. p. 532. n) L. III. conſ. med. 22. add. L. II. epiſt. med. p. 324. & 326. o) Tr. V. Chirurg. parv. p. 91. p] C. III. obſ. 19. q] l. c. S. XXXV. p. 487. r] L. II. obſ. 17. p. 181. 184. ſeq. 187. & 190. ſ] ſpicileg. 8. p. m. 681. t) L. I. Prax. S. 3. p. 188. u] Id. l. I. Prax. L. 2. c. 2.

CAP. IV.

DE USU LUMBRICORUM IN EPILEPSIA.

§. 1.

(4) *epilepsia* MEminit quidem inter medicamenta *antepileptica lumbricorum terrestrium Paulus Barbette*, Amicus olim meus in Belgio, vv) & *Macasius*, x) at solo verbo. Apertiùs *D. Hofmann*, Med. Prof. Halens. y). *Lumbrici*, inquiens, *terrestres* eodem modo uti *vipera* exficcantur, præbentque pulverem, qui *facultatem admirandam* possidet ad *depulsandam epilepsiam*, etiam *chronicam*. Alibi z) vocat *laudatissimum antepilepticum*. Excell. *Dolaus*, Fautor singularis, a) *nobile* hoc *remedium* ab ignobili autore sibi revelatum, & præsenti auxilio sæpiùs cognitum ait, *lumbricos* nempe *terrestres* in vino rhenano extinctos & exsiccatos, adque drachmam I. circa novilunium per tres mensés exhibitos, quô duos pueros XIV. annorum feliciter restituti sunt sanitati. Expertus virtutes eorum in hoc morbo sæpiùs *L. Herman*, Physicus Calæ-Altenburgicæ, unà cum Excell.

vv) L. I. Prax. c. 1. p. 8. x) Prompt. mat. med. L. post. S. 13. c. 22. p. 642. y) ad Poter. L. I. p. 498. z) disp. de therebinthin. c. 3. p. 21. a) L. I. Encyclop. med. c. 9. p. 157.

Excell. *Sthalio*, D. *Lövv*, b) & *Schopfio* nostro, exercitato Practico, præsertim in caduco infantili pressi CL. Virorum vestigia, & unum alterumque experimentum aliquoties feci feliciter. Tutius enim est, quàm *verminosa coryli farina*, qua de *D. Hünervvolff*. c)

§. 2. Est in vicinia barbitonsor, qui in usu habet apud plebejos pulverem feliciter sæpiùs expertum, ut ajunt, ex ossibus tali leporis masculi, corde cervino, *lumbric. terrestr. pinguiorib.* in ipso plenilunio M. Maj. capt., additis aliquot granis antim. diaphoretici. De talo leporino fidem quoque facit *Bartholin. apud Bonet.* d) nec reliqua temnenda sunt. Alius mihi notus pulverem è corde talpino & pullorum corvinorum, ac *lumbricis* ipso initio Maj. capt., cui aliquid CC. phil præp. addit, magnifacit. Notabilis historia Borrichiana de *corde talpæ*, ceu specifico antepileptico, *in Act. Med. Haffniensib.* e) At unde tantæ vires talpæ? à *lumbricis*, queîs vescitur, *terrestribus*. f] Adde secretum pulverem *Wideholtzii* apud *Sachsium* nostrum. g) *pulv.*

§. 3. Bona etiam *aqua nervina Güldenklees*, *lumbricis* nostris clara; h] Alius modò simplici *aquâ lumbricorum*, modò compositâ *aqua*

loco

b) de morb. infant. c. 24. p. 358. c) Dec. III. Eph. curios. ann. I. obs. 120. d) l. c. L. I. S. XIV. c. 36. e) Vol. IV. p. 153. f) conf. tr. m. de talpa S. 2. c. 3. §. 1. g) Gammarolog. S. II. c. 3. §. 2. p. 636.

loco vehiculi frequentissimè utebatur, aliquando haud sine successu. Nobilis Matrona Westfala é Gente *Malsburgica* fecerat sibi aquam ex fl. tiliæ, herb. rut. sem. pœon & cortic. aurant., additis *lumbricis*, quam longè latèque in varijs infantum affectibus poscebant mulierculæ. Et ipse novi, multoties omni satisfecisse voto. Multa enim hujus rei exempla in Protocollis meis annotata sunt.

Spiritus, § 4. Circumforaneus *epilepticis* crebriùs dabat aquam antepilepticam *Langij* cum aqua cerasorum nigrorum mistam, instillato *spiritu lumbricorum volatili*, insuper continuò ex *calvaria* bibere jussit ægrum, *vinum* cane pejus & angve fugiendo. Usum *calvariæ* felicibus successibus sæpiùs se expertum, præter alios scribit *Scaliger.* i] Vinum *Carolus Piso* k) in caduco pro veneno habet, ut aliquid salis impostorem istum habuisse constet. Dolæus l) spinæ dorsi infricari jubet *spiritum convulsivum lumbricorum*. m)

§. 5. In *epilepsia ab utero* sequentibus *oleis* membra convulsa, facta prius sensim leniterque eorum in rectum extensione, inunxit *Güldenklee*. n)

Rec.

h) in medicam. descript. casibus annex. p. m. 405. i) exercit. 112. p. 420. k] de morb. à serosa colluvie ort. p. 145. l]l. c. L. l. c. 9. p. 151. m) Add. opp. Waldschmid. p. m. 124. n) L. l. cas. 12.

Rec. *Ol. lumbric. composit.* unc. sem.
castor.
rutac. an dr. iij.
amyd. dulc. dr. vj.
Pingved human. unc. sem.
Ol succin. rectif gutt. xj. M.

oleum,

D. *Carol. Schröter* o] admirandam sistit epilepsiam, in qua usus est etiam hoc oleo :

aliud,

Rec. Ol. scorpion.
lumbricor.
castor. an. unc. sem.
destill. succin alb. scrup j.
zedoar.
cort. aurant.
origan. an. scrup. sem.

Oleum Jüngkenij vide sîs apud Eundem p)

§. 6. In epilepsia puerorum *Riverius* q] ex oleo rutaceo & *lumbricor*, an. unc. ij. ol. castor dr. j. & aq. vit. parùm facit linimentum. Aliud in Epilepsia cum paralysi spuria post dolores colicos & icterum habet *Horstius*, r) & aliud in eodem morbo post paralysin dextri lateris ; cum intellectus & sermonis imperfectione conjuncta *Idem.* s)

§. 7. Venusta puella, flante austro, plerunque insultum epilepticum sustinebat cum spasmo flatulento, aliàs ab hoc malo immunis. *Fromon-*

bist:

o) Dec. III. Eph. Curios. ann. VI. obs. 236. p) in Med. præsent. secul. accommod. P. II. S. I. c. 7. d. 555. q] L. I. Prax: c. 5. p. 32. r) L. II. obs. 6. p. 90. s] Lib. cit. obs. 21. p. 126.

mendus equidem, dominante hoc vento, t) homines manifestè tristes, morosos, stupidos, ac desides cum Coo nostro u) notavit, qui disertè: auster, infit, auditum hebetat, caliginem visui obducit, caputque gravat, membris tarditatem langvoremque conciliat. In quæ verba vide Comment. *Holler*. Scholijs Doctissimi *Libautij* illustratum, ut ideò nervosè vocetur *plumbeus auster*. vv) Puella autem nostra à laudato *Protenio* feliciter curabatur. In spasmo utebatur D. *Simon Paulli* aqua, Illustri Viro D. *Theodoro Reinkingio* JC. & Cancellario Regio Tychopoli, olim præscripta, quam sic auxit paravitque.

Rec. Herb. salv. Mj.
fl tanacet.
verbasci
chamomill Rom. an. Man. sem.
castor. præpingv. & optimè in taleol. concis. unc j.
Tabac. Virgin. unc. sem.
lumbric. vino bene lot. num. xiv.
infund. in vin. adust. ex frumento parat libr. I. & sem. pond. civil. stent loco calido ciner. vase probè obturato per III. dies, postea fortiter exprim. & colat. S. pro usu. S. Krampffwasser eusserlich zugebrauchen.

§. 8. *Unguentum* nervinum in *Pharmac. unguent copia Augustana* x] secundùm animadversiones

t) L. IV. Meteorolog. c. 8. u) S. III. aph. 5. vv) Horat. L. II. sat. 6. vers. 18. x) Cl. XVIII. p. 618.

nes *Zwelferianas* ritè confectum nervosis partibus quàm maximè accommodatum est, uti ipsum tàm apud Westfalos, quàm in agro Brunsvicensi, sæpius summo cum èmolumento adhibui.

CAP. V.

DE USU LUMBRICORUM IN APOPLEXIA.

§. 1.

APoplexiæ plerumqve obnoxios esse, qui *concretiones polyposas* in corde, vel alibi, possident, eodem coagulo & fermento facilè ad cerebrum deducto, notum est, unde & â sangvinis grumo in carotides delapso *Crato*, y) à pingvedine in sinistro cordis ventriculo reperta *Thom. Bartholin.* z) apoplexiam notârunt, & D. *Greisel.* a) in omnibus, quotquot hoc morbo, seu catharro suffocativo mortuos aperuit, corpora *callosa viscida & glutinosa* vel in corde, seu cerebro, vel in utroque aliquando reperit, qualia descripsit *Wepferus*. Matrona illa *ischuriam* per XIV. dies passa, apoplexiâ tandem extincta est. b] Regurgitante enim in massam sangvinis sero recrementitio pori cerebri opplebantur, ut lethargus vel apoplexia succederet. Ita nuper 5]*in apoplexia,*

Dam-

y) Libr. consil. 37. z) C. I. ep. 2. a) Dec. I. ann. I. obs. 74. b) vid. Bonet. Anat. Pract. L. I. S. 2. obs. 41.

Damperus noster in juvene apoplectico *triangulum* ferè *viscidum* albicans ac duriusculum in suprema corporis arce invenit, addens tamen, ex familia apoplectica prognatum fuisse literatum istum juvenem, & aëri frigidiori ac subterraneo sæpius corpus exposuisse suum.

§. 2. In *apoplexia* in hemiplegiam sinistri lateris abeunte, cum loqvela & sensibus ad mortem usqve constantibus *Lotichius* hoc ordinavit *oleum*: c)

leum, Rec. Ol. nardin.
costin. an. dr. ij.
laurin.
lumbric. terrestr. an. unc. sem.
euphorb. scrup. j.
destill. rorismar.
salv. an. scrup. sem. M.

Hildesheim tale dat: d)

aliud, Rec. Ol. costin.
castor.
mastich.
chamomill.
de laterib.
vulpin. an. dr. j. & sem.
lumbric. dr. ij.
spic. scrup. sem. M.

Illinat. spina dorsi & nucha à vertice capitis incipiendo.

§. 3. Veteri nostro amico, *Andrea Cranicfelda*

c) L. II. c. I. obs. 12. p. 17. d) spicileg. VI. p. 548.

feldio post sufficientem purgationem dedimus *ungventum*, qvô mane seroqve brachia pedesqve inungebat, fricatis ijs antea pannis calidis, idqve singulariter laudabat. Vide sîs istud in *Jalapa* nostra. e] Alij in usu erat hoc: *ungventum*

Rec. Ungvent. nervin. Augustan.
martiat an. unc. sem.
ol junip.
lumbricor. an. dr. ij.
destilll. lavend.
succin. alb. an gt. viij.
spirit. lumbric.
formic. d j & sem.
axung. castor. dr. sem. M.

§. 4. L. *Jüngken.* f] dorso & nucha antea bene fricato cum aqva spirituosa, immistis oleis appropriatis, dorso seqvens emplastrum applicat: *emplastrum*

Rec. Sem. sinapi unc. iij.
piper. nigri.
pulv. lumbric. terrestr. an. unc sem.
myrr. dr. ij.
castor. dr. j.
ol. castor.
succin.
spic an. dr sem.
c. s. q. mel f. Emplastr.

Repetit idem in *Praxi sua Medica*, g) omisso semine sinapi, & reliqvorum ingredientium imminutâ dosi.

F CAP.

e) L. II. c. 15. p. 148. f) in vade mecum p. 34. g) p. 72.

CAP. VI.

DE USU LUMBRICORUM IN GUTTA SERENA.

§. I.

6) in gutta serena

Liquor *lumbricorum* cum tantillo camphoræ acuatus blandissimè oculis illitus in hac gutta maximè laudatur. In debilitate visûs haud sine commodo usus erat *Andreas Troman*, Chirurgus Westfalus. Cùm verò idem remedium commendaret *Dorotheæ Magdalenæ Capperin*, nesciens, affectum ejus hereditarium esse, risui se exponebat Medicorum. Ut amaurosin ex dispositione paterna acquisitam recenset *D. Major*, h] ita hereditaria cataracta reperitur apud *Greg. Horst* Dorotheæ nostræ vitium indelebile erat. Ceterùm legi meretur venusta dissertatio Physico-Medica inauguralis, quam Halæ Magdeburgicæ anno MDCIↃ sub umbone *Hofmanniano* pro gradu habuit *Anton. Phil. Borneman*. de affectibus hereditarijs eorumque origine, ubi pluscula *vertiginis* in prolem derivatæ, *somnambulationis* in parente & omnibus natis ejusdem familiæ & prostant. k. De *insania* hereditaria vide *Ep. nostr.* l)

§. 2. *Scotomicos* curabat Medicus iste, cu-
j

h) disp. de h. m. Kiliæ 1673. i) L. II. epist.
k) §. 3. seqq. l) Dec. III. ann. III. obs. 61.

us meminit *Guido* m) per setaceum diu apertum servatum. *Platerus* n) commendat vesicatoria & cauteria sedi capitis elatiori, seu post aures, vel in cervice applicata: cauterium verò sincipiti admotum maximè laudat *Zac. Lusit*, o).

§. 3. *Bernhardus* Strobberger Pomeranus, Artis nostræ studiosus, meusque olim in Academia *Gröningensi*, commilito, pulv, acceperat à Medico Delphensi contra incipientem *guttam* nostram, valde sibi familiarem, exque voto satisfacientem. Constabat iste ex millepedibus & *lumbricis* ritè præparatis, stercore falconis & semine fœniculi, quo de singulis aur. unc. & quovis vespere sumebat drachmam semis in decocto fœniculi ac euphrasiæ. Solum stercus *falconis* exsiccatum cum dimidia parte seminis fœniculi *Solenander* commendat *sect.* 2. *consil.* 9. de millepedibus autem vide *Boyle in usu. experimentalis Philosophiæ p.* 154. seq. ubi memorabile habebis exemplum de *cataracta confirmata*, solo usu *millipedum*, cum vino albo quovis mane sumtorum, in muliere perfectè curata. De semine *fœniculi* autem legi meretur fasciata μικρὰ πολυγία *D. Joann. Theod. Schenckij*, Prof. quondam in alma Salana nostri celeberrimi. *Obs.*

F 2 CAP

m) tr. 7. doctr. 1. c. 3. f. 119. n) L. I. c. 7. p. 352. o) L. I. Prax. admirand. obs. 28.

CAP. VII:

DE USU LUMBRICORUM IN DOLORE AURIUM ET BAPYKOIA.

§. I.

in dolore aurium & βαρυκοία

PUella VI. annorum affligebatur hemicrania lateris sinistri ejusdemque auris dolore, unà accedente calore totius cum quadam velut febricula. Auri sequens *liquor* cum spongia in eo madefacta, aut gossypio inditus.

liquor,

℞. ol. ros.
lumbric. terrestr. an. dr. I.
acet. fort. dr ij.
dissolv. croc. scrup. j.
philon. Rom dr. sem. M. pro liquore. p)

In *inflammatione* & *ulcere* aurium hoc dabit *Ettmüller*. q)

℞. succi semper vivi dr. j. & sem. ad dr. ij.
ol. rosar. vel scorp.
lumbric. terrestr.
chamomill. an. dr. j. M. applic. cum bombac. auribus.

§. 2. Pro secreto habet *Mynsicht* r) spiritum suum vini acovisticum, qui talis:

spiritus,

℞. Ovor. formicar.
milleped. vivor. an. XXXI.
amydal. amar.
bacc. laur. excort.

juni-

p) Lotich. L. II. c. 1. obs. 3. q) T. II. Opp. p.m. 658. r) Arman. Med. chym. S. XVIII. p. 278.

juniper.
sabin. an. dr. ij.
sem. cymini
rad. cyperi rot. an. dr. j.
lumbricor. ter. exsiccat.
nicotianæ
absinth. an. dr. sem.
succin. alb. præp.
castor. veri an. scrup. j.
croc. orient. scrup. sem.

Crassiusculè contus. inf. in sp. vini anisat. unc. XVI. diger. per octiduum, sæpe in die movendo, postea filtr. & spirit. tinctus S. ad usum. In gravi auditu & surditate nec non tinnitu aurium etiam inveterato secretus est. Instillantur guttæ aliquot auri mane jejuno stomacho & vesperi ante cœnam, & deinde bombace moschato auris obturetur.

§. 3. Convenit etiam *oleum lumbricorum* in dolore aurium, quorum inflammationem discutit & mitigat, si aurem circumcirca inungas etiam aliquid injicias cum *Leonello Faventino.* f] At cum hoc remedium fefellisset *Liborium Suckert*, XIII. fortè annorum, temperamenti valde phlematici, in summo sinistræ auris cruciatu, sine inflammatione, præmisso diaphoretico, meo jussu, externè eam magno cum levamine inungebat *spiritu lumbricorum* cum essentia anodyna mixt. instillatis tribus guttulis olei fœniculi. *Caspar* Wittgärber elixabat *oleum 2.*

 lum-

f) de medend. morb. c. 18. p. 162.

lumbricos in adipe anserina, qua de postea ungebat loca dolentia. Filius Comitis *Guidonis Torelli* de loco alto ceciderat, stetitque per tres horas sine operatione sensuum. Postea ex illo casu facta est in capite contusio, læso nervo auris, unde intensissimus dolor, qui verò à therebinthina cum oleo rosarum concussa cessavit. *Vermes terrestres* si in oleo bulliant, eoque locus dolens ungatur, seu instar balnei irroretur, exque dictis vermibus emplastrum conficiatur, dolores valde mitigantur. t) Pauperculis commendat alius tria capitella porri & tres lumbricos concis. in oleo olivarum coctos, quod postea tepidé auri instillat. u)

Secretum, §. 4. Nobile secretum, quod *surditatem* curat, & *tinnitum* radicitus tollit.

℞. vermicul. intra lignum quercin. & cortic. repert. num XX.
bulliant in ol. oliv. immat. unc. ij. & sem,
dein ex cava rad cyclamin. reple *ol.* cast. rut. *vermium terr.* an.
quantum capere potest,
add. pulv. pyrethri
costi an. scrup. sem,
assa in cineribus, & contund. in mort. fortiter,
de succo immitte gutt. aliquot per IX. dies.
Videbis mirabilia. vv)

CAP.

t) Forest. L. X. obs. 123. u] Vid. armer Leute Leib-Medicus p. 93. vv) Petræus dissert. harmon. Nosolog. XI. p. m. 222.

CAP. VIII.

DE USU LUMBRICORUM IN ODONTALGIA.

§. 1.

Mulier denudabat caput, idque scalpsit: impedita transpiratio ob constrictos ab ambiente aëre poros, tàm immani sinistri dentis superioris & cavi dolor, cum limpidæ & plurimæ aquæ sputo ac tumore sub maxilla duro & rubro, ut illi imparem se esse queretur. Jussit *Rinnigeri*, Principis, Würtenbergici Consil. & Archiatri x) ut parti tumidæ lana succida *olei lumbric* dr. vj, & ol. chamomill. dr. ij calefactis imbuta applicaretur, inter dolentē ac oppositum dentem ol. camph gutt. iij seu IV. ex bombyce de hora in horam continerentur. A cujus usu ipso momento omnes cessabant dolores. *Conf. Jüngken.* y) Quod verò *cinis lumbricorum* cavo denti inditus eum excidere faciat, falsum est. *8) in odontalgia.* *ol.*

§. 2. *Margaretha Stormerin*, ancilla, jussu heri sui Venatoris, imponebat in forma emplastri flor. hioscyam & chamomill. *lumbric. terrestr.* & rad. fœnic. in lacte caprino coct, nec sine levamine. Alia *oleo lumbric terrestr*, aneth. & chamomill. utebatur in puella sua novenni. Ebulliant in oleo oliv. *vermes* nostri, & instillentur aliquot guttulæ in aurem sanam, *obs.*

quod

x) C. III. obs. 90. y] Med. præsent. secul. accommod, P, II, S, I. c, X. p. 570.

quod in odontalgia sua expertum habuit *Philip. Womber*.

§ 3. Æthiops & tubicen Ducalis Wolfenbyttelensis, consilio studiosi Chirurgiæ, dentibus dolentibus alternatim mox *lumbricos vivos* donec vel langvescerent, seu morerentur, mox recentis buxi folia imponebat, optato cum successu, ut ipse mihi retulit. Alio die utebatur hoc balsamo, quô dolentes dentes fricabat, eumque rursus exspuebat:

balsam. ℞. ol. nucist.
spirit. lumbric. volat. an. scrup. iij.
ol. dest. caryoph. gutt. jv.
opij thebaic. scrup. sem.
c. s. q. ol. hyosyam. f. balsamus.

obs. §. 4. Rusticus *Fürstenauensis* tanto dentium dolore corripiebatur, ut etiam præ summo cruciatu in puteum se præcipitare voluerit. Currit filius ejus ociùs ad *Henricum Wakerum*, Pharmacopæum Hüxariesem opemque ejus implorat. Qui, absente Medico, subitò dedit *oleum lumbricorum*, verbasci & sambuci, immixto tantillo opij thebaici, ijsque locum dolentem calidè sæpius inungi jussit. Paruit rusticus; & ecce altero die in oppidum venit, & secta in brachio venâ, Pharmacopœo summas egit gratias pro optato remedio. Alius solo cataplasmate, ex puris *lumbricis* facto, odontalgiam in seipso pepulit, uti non sine gaudio *Amelsborna* fusiùs mihi narravit.

MEM-

MEMBRUM II.

USUM SPECIALEM IN MEDIA CORPORIS REGIONE EXPONIT.

CAP. I.

DE USU LUMBRICORUM IN TUSSI.

§. I.

STudiosus Artis nostræ superiori anno pro nobili infante ordinabat *linctum*, à quo tussis bellè minuebatur. 1)*in tussi.*

℞. Spec. diair. s. dr. j. *pulv. lumbr. terr. dr. sem.* *linct ..*
lap. ♋ ppt.
ros. dent. apri.
cc. phil. calcinat. an. scrup. j.
Oxym. Scyllit. dr. iij.
Sirup. viol. & jujub an. q. S.

Omnia ingredientia bona sunt. Num verò *lumbricos* ex errore, vel novitatis gratiâ, seu ex superabundantia admiscuerit, nescio.

§ 2. De *tussi* cum catarrho à potu musti recentis, concurrente dolore ischiadico, molestaque sensatione in articulis vide *Loticbium*; z) quibus cessantibus dolor in juncturis sese manifestabat; Sudorem Medicus imperabat, quò detersô loca dolentia aquâ articulari & hoc *oleô* inuncta fuêre.

Rec. ol. nardin. *oleum;*
costin. an. dr. iij.

z] L. III, c. I. obs. 2.

lumbric. terrestr.
lacr. an unc. sem.
dest. salv.
succin. an. gutt. jv.
ursi
vulpin. an. dr ij.
Mösch. elect. gr. iij. M.

Phtisicis pro spinali medulla seu dorso sequens dat *Dolæus*. a)

Rec. Ungvent. resumtiu.
ol. ranar.
lumbric. an. unc. sem. M.

ungvent §.3. Dixit mihi P. *Anselmus* . Ordinis Benedictini Monachus, & Pastor Lüchtringensis ad Visurgim, Præfecti cujusdam puerum nullo medicamento à Medicis Hillesheimensibus ac Hanoveranis potuisse curari, ideò mater ad quasvis aniculas & circumforaneas delapsa, ut etiam nescio cujus svasu, *lumbricos* mundatos, & in aqua Veronicæ coctos colatosque usurpaverit, puero autem ad plures abeunte. Rectè pieque *Fabritius Hildan.* b) *Remedia, quæ infinitis alijs profuerunt, in hoc vel illo ad votum non succedunt, ut inde agnoscant ægri, simul & Medici, non propriè esse* remedia, *quæ sanant languores, sed* solam misericordiam atque benedictionem *divinam*.

CA

a) L. II. Encyclop. med. c. 4. p 349. b) c. IV. obs. 42.

CAP. II.

DE USU LUMBRICORUM IN ASTHMATE.

§. 1.

In asthmate humido *Doleus* c) has præscribit *mixturas*, de quibus sæpius cochleatim sumendum. 2) *in asthmate, mixtura*

Rec. *Aqv. limac.*
lumbric. terr, an. unc. ij.
sirup. de prassio
oxym. Scyllit.
spirit. sal. armon. cum gummi armoniac. dr. ij. M.

Et: ℞. *Aqu.* loch. san.
limac.
lumbric. an. unc. j.
elix. pectoral.
spirit. gummi ammon. cum sale armon. destill an. dr. ij.
Tinct. croci dr. sem.
oxym. scyllit. dr. vj. M.

§. 2. In asthmate sicco vel convulsivo, seu epilepsia pulmonum, in quo statu miseranda est ægrorum constitutio, excellunt præ aliis *lumbrici terrestres* &c. Formula *Dolæana* hæc est: d) *essent.*

℞. *spirit. lumbric.*
scarabæor. an. dr j. & sem.
solut. spermat. ceti dr j.
ess. croci dr. sem. M f. Essent. D. gutt. xv.

§. 2.

c) l. c. c. 2. p. 291. d) l. c. p. 298.

§. 3. De *asthmate sicco paralytico* notabilem historiam consignavit D. *Scharfius*. c) His solis verò ritè adhibitis & continuatis felicissimè evasit æger morti jam proximus.

Mistur. ℞. *spirit.* theriac. camph.
anth.
lumbricor. an. dr. ij.
lavend.
lil. convall. an. dr. iij.
CC.
Sal armon. an. dr. j. & sem.
tart. urinos. dr. j.
Sal viperar.
succin.
CC. an. volat. dr. sem.
essent. castor. dr. ij. & sem.
ol. succin. scrup. j. M. D. Resolvirende
Mixtur.

Dosis dr. j singulis tribus horis in vino. Externè brachij juncturas, nucham & dors. spinam, nec non pectoris regionem seq. inunxit spiritu:

℞. *spirit. lumbricor.*
fornicar. an. unc ij cum dimidia
cochlear. unc. j & sem.
sal. armon dr. sem.
ol. succin. & lavend. an scrup. sem. M.
Eusserlicher Spiritus.

CAP.

c) Dec. II, Eph. Curios. ann. II, obs. 103.

CAP. III.

DE USU LUMBRICORUM IN LACTIS DEFECTU.

§. 1.

Vetus *Aëtij* doctrina, f) *lumbricos* utiliter exhiberi mulieribus ad *lactis generationem. Omninò ad generationem quoque seu collectionem, vel admissionem lactis in mammas, motûs tonici variarum moderamen adeò multum potest, ut etiam sæpenumero stricturam ipsarum pertinaciorem, quæ effluxum lactis præsentaneè cobibuit, nuda frictio lenis quasi titillatoria, molli excutiâ peractâ, velut in momento ita dissipet, ut non modò emissio, sed spontanea eruptio lactis promtè subsequatur.* g] Pulvis *lumbricorum* ad drachmam unam propinatus, inprimis cum lacte Lunæ, vel cum semin. fœnic., aut si fiat decoctum *lumbricorum* cem radicibus & herbis fœniculi, (quod secretum erat *Helidæi Paduani*, uti prostat in observationibus, h] magni etiam usûs est. 3) *in lactis defectu.* *pulv.*

§. 2. *Hildanus*, purgato prius corpore, singulis diebus in aurora pulv. *lumbricor.* præparator. ad scrup. jj. cum decocto eugalacti, liquiritiæ & summitatib. fœniculi recent. propinabat, mammasque *oleo lumbricorum* bis in die inungi jussit. Qua methodo multis lac feliciter

f) Tetr. I. serm. 4. c. 6. §. 2. g] Stahl disp. cit. c. I. p. 10. h) p. 83.

ter restituit. i) Multis plebejis & pauperculis hunc pulverem sæpius commendavi:

alius, ℞. Sem. anis.
foenicul. an. dr. ij.
lumbric. præp. unc. j.
sacch. dr. vj. M.

§. 3. *Jüngken.* k] *morsulos* ita parat:

morsuli Rec. Amygd. dulc. excortic. unc j.
Pinear.
pistac. an. dr. iij.
dactylor. unc. sem.
Sem. 4. fr. maj. excort. an. scrup. ij.
Rad. cichor. condit. dr. ij.
lumbric. terrestr.
pulv. cryst all. præp.
lact. Lunæ an. dr. j.
sacch. unc. vj. F. s. a. Morsuli.

decoctum §. 4. *Sennertus* l) coquit *lumbricos* præparatos unc. sem. cum fol. vel radicib. foenicul. recent. dr. vj. & hordei P. ij. in brodio carnis, & dat colaturam, quam insigni cum commodo & luberrimam deprehendebat ante triennium Nobilis in vicina Hassia femina, referente Pastore illius loci M. E. N.

MEM-

i) C. IV. obs. 27. k) Vade mecum p. 29. l) L. IV. Prax. P. III. S. 2. c. 1. p. 516.

MEMBRUM III.

USUM SPECIALEM IN INFIMA CORPORRIS REGIONE INVESTIGAT.

CAP. I.

DE USU LUMBRICORUM IN INTESTINIS EXULCERATIS.

§. 1.

Similiter juvant & curant debilitata ac exulcerata intestina, si quando *liquor*, in quo *lumbrici* elixi fuerunt, clysteris tubulo infundatur. Sicut & *aqua* inde destillata, unciæ pondere hausta, prodest ijs, quibus intestina punctim sauciata sunt. m) *in intestinis exulceratis* *aqua*

§. 2. Dixit mihi in Ducali arce *Fürstenberg.Henning.* Kleinschmied / artis suæ benè gnarus, se prominens ulcus *intestini recti* pueri sui sedulò lavisse decocto salv. plantagin. & veronic., in quo semel iterumque suffocati ebullierant *lumbrici* crassiores ac pingviores, ex fimeto eruti, puerumque brevi ex voto convaluisse paucis intus additis medicamentis, inprimis decocto fl. hyperic. & papap. erratic., cum sem. fœnic. & mell despumat parato. *obs.*

§. 3. Magis notabile curati vulneris *intestinorum* exemplum, citatum à *Bernbardo Suevo* n) ex D. *Samuel Satleri* disp. inaug. o) scili- *alia*

m) Wier. l. c. n] de inspect. vuln. lethal. P. II. c. 9. p. m. 120. o) Basil. 1607. in miscell. th. Path. th. 23.

licet rusticus in Præfectura Först propè cœnobium *Amelunxbornense*, Ducatûs Wolfenbüttelensis, ante aliquot annos, in convivio quodam cibo potuque nimiùm se impleverat, quare sentiebat sub initio dolorem intestinorum, qui paulatim adeò excrevit, tamque immanis factus est, ut præ nimio cruciatu in mensam prosiliret: ex quo saltu *intestinum sub umbilico* ad dextrum latus *perruptum* fuit *magno* cum *sonitu & fragore*, stercoribus ad parietes prosilientibus. Quod vulnus licèt *D. Ratzenberger* pro lethali habuerit, tamen inunctione solius *butyri majalis* & ungventi populeon. curatum fuit.

CAP. II.

DE USU LUMBRICORUM IN DYSENTERIA.

§. I.

2) *in dysenteria* MAximè commendatur *decoctum lumbricorum* abs *Hildano*, confirmantibus id *Sennerto*, p) *Frid. Deckero*. q) *Ettmüllero* r) & *Wi*...*o*. Rusticus in *monte Jacobæo* Diœces. Corbiensis, in desperata dysenteria tres *lumbricos* in oleo olivar. coctos summo cum horrore devorabat, & servatus est. Fortè insigni horrori aliquid dandum.

§. 2 Puella rustica ferè quinquennis in initio

p) L. III. Prax. P. II. S. 2. c. 7. p. 360. q) in not. ad L. IV. prax. Barbett. c. 5. p. m. 178. r) T. I. Opp. p. 824.

tio dysenteriæ nimiùm bibebat. Potu verò à matre subtracto & denegato, currit illa autumnali tempore nuda ad præterfluentem rivum, & perterrita à molosso, labitur in eundem. A terrore & frigore substitit fluxus dysentericus, ut verò calorem corpori redderet, mater inunxit filiam *oleo lumbricorum*, absinthij & carvi, quæ putabat, durata frigore præcordia nunc magis habere eam, quàm ceteros liberos. Dysentericam in Palatinatu, omnibus frustrà tentatis, præ summo cruciatu in præterlabentem amnem se præcipitabat, mox verò à domesticis extracta integrè convaluit, referente D. *Friderico Lucæ*, Aulæ Cassellanæ quondam Ecclesiaste, nunc Decano ad *D. Elisabeth* Rotenburgi ad Fuldam, Amico pl. venerando. De febri simili modo pulsa vide Eph. nostras. s) Molitor Augustanus in delirio, *ex febre maligna* per fenestram in profluentem præceps factus, & ab alio à submersione tempestivè liberatus, illicò fracto morbo convaluit, altero, qui eum extraxerat, mox *febre maligna* correpto, indeque mortuo. t) De *arthritide, diarrhœa* & *febre ardente* aquæ potu curata, u) de *dysenteria* eôdem potu & balneo aquæ frigidæ pulsa alij. vv) In omni ferè morbo lotio in aqua frigida ab Indis commen-

 da

s) Dec. I. ann. III. obs. 211. & Dec. II. ann. VII. obs. 69. t) D. Lentil. in append. ad Dec. III. ann. V. & VI. p. 128. u) Dec. III ann. III. obs. 28. seq. Dec. II. ann. VII. obs. 69. vv] Dec. II. ann. IX. obs. 53. & Dec. III. ann. III. obs. 27.

datur, quam in seipso dysenterico faustissimam deprêndit *D.* J. *Otto Helbig.* x] Quanta consvetudinis natura, vis & efficacia sit ad sanitatem & morbum, *D. Meibom* in singulari exercitatione y] latiùs deduxit. Sanè puelli in Moscovia, Lapponia &c. trium quatuorvè annorum igidissima frigora nudipedes calcant, raroque amicti linteo ludos in plateis curriculo exercent. z]

§. 3. Nobilissima Facultas Medica *Hafniensis* in consilio *de curanda & præcavenda dysenteria* Hafniæ grassante MDCLXXVIII. alia

liniment inter dat *linimentum*, quô calidè inungatur universum abdomen.

Rec. *ol.* absinth.
cydon. an. unc. j.
lumbric terrestr.
mastich. an. unc. sem.
N. M. expr. dr. ij.
cer. parùm F. linim. a)

CAP.

x] Dec.I. ann.X. obs. 194. p. 460. y] Helmst. 1681. z) Vid. Jac. Rautenfels. L. III. de reb. Muscovvit. c. 7. & Scheffer. Lappon. c. 3. a) Vol. V. Act. Hafn. p. m. 16.

CAP. III.

DE USU LUMBRICORUM IN COLICA

§. I.

CUm in colica scorbutica minera a] *in colica* mali magis stabuletur in lymphæ hospitio, plurimùm opis afferent *diaphoretica* & *diuretica*. Illa quidem transpirationem liberam præstando, divertendo, revellendo, & disjiciendo, utpote in omni dolorum genere probatæ satis virtutis, non minùs ac in tartareorum morborum curatione. Hæc inter plurima commendatur *spirit. lumbric. volat.*, decenter tamen adhibitus, ne, tenuiore parte lymphæ absumtâ, reliqua magis inspissetur, nec omissis opiatis, quæ diaphoreticorum quasi sunt anima, & dolorum genuinorum nepenthes, ceu rectè monet L. *Nester*. b) Ego in simplici *colica* ad sopiendos & tollendos dolores tàm *spiritu*, quàm *oleo* nunquam non feliciter usus sum.

§. 2. Celeberrimus *Dolæus* c) *tincturam* *tinctur.* eam paregoricam summis laudibus evehit, inprimis anodynâ suâ maritatam, quæ nunquàm eum destituit.

℞ Rec. *spirit.* rorismar. unc. sem.
lumbric. dr. ij.

b] in disp. inaug. de h m. 6. p. 25. c) L. III. Encyclop. med. c. 7. p. 532.

spirit. CC.
Sal. vol. succin.
viperar. an. scrup. j.
Diger. & add. tinct. opii dr. j. Dos.
gutt. XXX. bis in die & corpus
semper disponat. ad sudorem

Externa inter habet sequentia:
Rec. Ungvent. dialth.
anod. an. unc. sem.
ol. lumbric. dr. ij. M.
Vel: Rec. spirit. formicar.
lumbricor.
lil. convall.
arthritic.
spasmodic. an. unc. j.
sal. volat. CC.
tinctur. castor. dr. iij.
M. D. ut abdomini illinatur.

pulv. §. 3. In colica convulsiva cum crurum tensivo dolore, quæ fulminis instar invasit, quibusvis generosioribus nervinis & antispasmodicis incassum adhibitis, *pulv.* duntaxat *lumbricor.*, dosi paulò largiori exhibitum, non satis laudare potuit *Metio* nostro D. *Cellarius*, Archiater Rudolstadiensis, quem ita præparavit: *Lumbricos vivos* laminæ ferreæ imposuit calefactæ, ut anxié circumgyrati & dolorificè contorti quasi subitò exspirarent. Quod factum sine dubio, ut spiritus eorum fugam meditantes prætmaturâ morte retenti, (ruptis licet repagulis & staminibus compagis tenerioris) & in ergastulo

visci-

viscido ac ferè spermatico sibi congenito conclusi ac sopiti, inque machina hydraulico-pnevmatica convulsos mesenterij plexus demulcentes pristino statui reddiderint.

§. 4. Præmisso clysmate, applicatoque abdomini fotu ex fol. malv. utr., parietar. mercurial. fl. sambuc. chamom. &c. magmati herbarum hujusmodi contuso addit *Willis.* d) farin. avenac. q. s. ut fiat cataplasma, quod interpassatim insuit duobus saccul. figur. quadratæ pro abdomine obtegendo. Horum unus pro vice effervefiat in patina supra prunas ardentes cum *ol. lumbric.* impon. calidè mutando, quamprimùm frigescere incipit. Vel:

℞ *ol. lumbric.* q. s.

illin. pars dolens post fotum, & charta emporetica tenuis eo imbuta applic. & gestetur.

Livvij e) hoc est: *aliud;*

℞. *ol. lumbric. coct.*

aneth.

castor. an. dr. j.

destill. chamom.

fœnic.

carv.

anis.

cort. durant. an. gutt. jv. M.

§. 5. *Blanckard.* f) in periculosissima colica hoc adhibebat *linimentum* *liniment*

Rec. *ol. lumbr. terrestr.*

 cha-

d) T. II. Opp. p. m. 328. e) de morb. infant. c. 58. p. 427. f) C. VII. obs. 1.

chamomill. an. dr. ij.
spirit cochlear. dr. iij. f. liniment.

Idem commendavi chirurgo nuper, qui in seipso feliciter expertus est, ideoque summas mihi egit gratias.

CAP. IV.

DE USU LUMBRICORUM IN CHOLERA ET DIARRHOEA.

§. 1.

4) in cholera, IN *cholera humida*, quam insequebatur *sicca*, præsentaneum medicamentum fuit nuper *D. Metio*, plurimis aliis tam internis, quàm externis frustra in consilium vocatis, hic pulvis:

pulv. Rec. Theriac. cœlest. gr. ij. & sem.
pulv. Lumbric terrestr. gr. XVII.
cinnab. antimon. gr. IV.
liqv. CC. succinat. gutt. ij. d S verstärckende Pulver auf einmahl

A prima dosi malum mitius factum, à secunda enervatum, à tertia denique prorsus victum, nisi quòd guttur inferius dejectiones bilis porraceæ, prægresso abdominis dolore, tentaverit, nasique & faciei levissimæ, at creberrimæ irritationes molestæ spasmum nervorum æmulantes, obortæ fuerint, quibus tamen, ut uno fideliâ duos dealbaret parietes feliciter obviam ibat aliquoties exhibendo hunc pulverem:

alius Rec. *pulv. lumbric. terrestr.* gr. xv.
unicorn. ver. gr. iv.

sma-

smaragd. præp. gr. vj.
extract. castor. gr. j. M.f. pulv S. Abend Pulver.

§. 2. In *diarrhœa* cum torminibus ventris aliquoties usus est *Riedlinus* g) externè oleo *lumbric. terrestr.* rutac. & cortic. aurant. destill., internè verò aqv. rut. ceras. nigr. & cinanom, addit sacchar. *& diarrhœa,*

§. 3. Puellus ferè sexennis in diarhœa plegmatica cum magnis cruciatibus, indeque perpetuo ejulatu, seqvens *linimentum*, præmisso clysmate, acceperat à Vicino Medico feliciter adhibitum. *obs.*

Rec. *Ol.* cydon.
mastich.
lumbric terrestr. an. dr. ij.
destill. menth. scrup. j.
carv. gr. VIII.
M. D. Ungvat. venter calidè.

CAP. V.

DE USU LUMBRICORUM IN VERMIBUS.

§. I.

Gloriatur *Casp. Hofmann* h) se 5) lumbricis nostris feliciter usum esse in *lumbricosis Wier* i) audacter ita: utiliter datur horum *vermium pulvis* contra *lumbricos* *in vermibus* *pulv.*

g) C. II. obs. 42. h) in Paralip. officin. c. 12. p. 644. i) tr. de Varenis,

cos puerorum, ad illos expellendos, quorum præparationem sic docet: *vermes terreni* recentes conjiciuntur in ollam, ibique per biduum hyberno tempore, per unicum autem diem æstivo detinentur, ut à terrena sorde emundentur, deinde vino abluti novo fictili induntur, quod obturatum & bene clausum calenti fimo imponitur, donec arefacti sunt. *Tobias Doucreit* k) has *rotulas* dabit:

rotul. Rec. Sem. sancti unc. j.
corallin.
corn. cerv. præp.
pulv. jalap. an. dr. ij.
lumbric. terr. præp. dr. iij.
sacch. alb. libr. j.
in aq. tanacet. & hyperic. an. q. s. dissol.
f. l. a. rotul.

Et *Sennertus* hosce *pulveres* offert: l)

pulv. Rec. *lumbric. terr. præp.* dr. j.
C.C. ust. præp.
corallin.
dictamn. alb.
sem. santonic. an. dr. sem. f. pulv.

Digbÿ m) dat pulv. contra *vermes* à se probatum, & infantibus in crassioribus & durioribus ventribus cum atrophia utilem, qui talis:

alius. Rec. *lumbric. terr.* libr. I. eosque sexies aqua bene lotos & mudatos denuò lavabis vino, inque ollam

k) P. II. dispensat. nov. c. X. p. 46. B. l) L. III. Prax. P. II. S. I. c. 5. p. 215. m] P. II. Med. experim. p. 82.

ollam conjectos lento igne, multùm crebriusq; agitando in pulverem rediges. Quo de infantum pultibus immisce pro dosi dr. sem., additis gran. jv. camphor., tribus quatuorve diebus continuis. Adultioribus scrup. ij. dantur: si ad XX. perveniant annum, dr. j. senioribus dr. unam cum dimidia iu vino, lacte, hydromelle. Si ii, quorum ætas XV. anni, quatuor diebus hoc pulvere usi sunt, purgentur, ut *putredo verminosa* expellatur, admista purganti simul dr. j. *pulv. lumbric.* Inservit durioribus ventribus & hydropicis. Ictericis præbe ad dr. j. & sem. cum jusculo carnis vervecinæ, interposito pulvere purgante. Summa, ait *Digbÿ*. n) die Tugend/ so in den Würmen ist/ wenn man sie recht gebraucht/ ist nicht gnug zuloben/ zupreisen/ noch zubeschreiben. *Osvvalt Croll*. o) *lumbrici*, inquit, majoris & minoris mundi *lumbricis* hominis medentur. Ejusmodi *vermes* exsiccati & in pulv. redacti, ac in lacte caprillo propinati *lumbricos* in ventriculo & intestinis morantes interficiunt & è corpore ejiciunt. *Pravotius* p) *venena* inter *vermium* reponit *lumbric.* nostrorum pulverem. Et *Kircherus* q) *lumbricos* siccos & pulverisatos oleoque subactos sub forma emplastri stomacho apponit, sicque *vermes* ex intestinis propellit. q) *empl.*

§. 2.

n) l. c. o] tract. de signatur. p. m. 45. p) in Med. pauper. p. m. 139. q] L. XII. Mund. subterr. S. II. c. 9. p. 378. q) Add. Paræi L. IX. Chirurg. c. 5. Petræi Nosolog. T. II. diss. 31. p.

impro-bant: §. 2. Verùm *Henr. ab Heer* r) non probat consilium vel vulgi, seu Medicorum quorundam, verminosis pueris *vermes* vino lotos & in tegula exsiccatos exhibentium. Certò enim sibi persvadet ab experientia sic edoctus, materiam illam vermium putrem putri puerorum pituitæ remixtam, à magno illorum calore iterum animari, ut videmus muscas submersas multis diebus mortuas, si non premantur, nec simpliciter extingvantur; soli denuò expositas, novo calore iterum vitam volatumque ùt & pediculum, pelles in puerilibus capitibus & vestibus relictas, amissam inter ungves & pectinem animam recuperare. Addit Exc. *D. Scabl* s) ex *Tabernæmont.* t) observationem, ubi ex malitiosa propinatione *lumbricorum* humanorum facta propullulatio talis evasit, quam circumforaneus deinceps suis medicamentis denuò ejecit. u) *Hagedorn* vv) metum hunc *inanem* vocat, quia toto die in praxi millepedes, cancri, aliaque in usum vocantur, sine ulla incommodi alicujus seqvela. An verò *lumbrici intestinales* con-

145. Mylij L. VII. Basil. Chym. p. 47 Mizald. C. IV. p m. 157. r) L. I. obs. 9. s) disp. cit. c. 2. p. 11. t) Herb. german. L. I. c. 5. u) Add. Rolfinç. epit cognosc. & curand. part. aff. L. III c. 10. p. m. 319. tr. m. de talpa S. I. c. 3. §. 11. p. 92. seq. Camerar. Syllog. memorab. C. 9. p. 9. Höfer. Hercul. Med. p. 352. Wedel de Med. facult. p. 181. vv) Cynosbatolog. L. IV. c. 2. art. 1. p. m. 157.

contra *verminationem* tutò exhiberi queant' dubiò non carere autumat. Vide affirmantium & negantium rationes collectas à *Beckero* x) & *Hofmanno*. y) Nos tamen, ait *Franciscus Ranchin.*, z) Consiliar. & Med. Reg., nec non Professor in Universitate Monspeliensi, ùt *vanum* & *abominandum* remedium rejiciendum censemus: *horrendum* siquidem est, eos, quos per *alvum* exclusimus, *vermes* rursus in pulverem redactos per *os* exhibere.

§. 3. Rustica puellæ suæ *verme*, uti putabat, *umbilicali* cruciatæ alligabat *lumbricos* non sine successu. Intra paucas horas verò consumebantur. Prudenter *Vossius*; a) *Quod multi, ait, non viderunt, cernunt subinde vulgares animæ, rustici, piscatores, quibuscum si sermonem serere haud gravaremur, plura forsan sciremus Naturæ arcana*. Ita sanè est. Plurimi quidem *vermem* in *umbilico* genitum, vulgò den Seitz-Nabel-oder Beis-Wurm pro mera fabula habent, licèt Cl. D. *Brenger.*, Phys. Kaufbeyerensis, cum D. *Ruperto Sultzbergero*, Prof. olim Lipsiensi, in Disp, quadam de *vermibus in homine* (cujus historiam hûc quadrantem citat *Sennertus*, b) alijsque, quos adduxi in *Cynographia* mea, c) αυτοψίαν suam in literis ad D. *Hôchstette-*

vermis umbilicalis.

x) L. I. Med. Microcosm. c. 12. p. m. 67. y) in clave Schröder. p. 705. z) de morb. puer. S. 2. c. 16. p. 340. a) L. IV. Idol. c. 59. b) L. III Prax. P. X. c. 4 p. m. 985. c) S. VI. c. 4 §. 2. p. 178.

stetterum, Medicum Augustanum, d) bonâ fide opponat. *obs.* Deferabatur olim ad me puellus quinque annorum, à vigilijs continuis, summa inquietudine, doloribus lancinantibus, pungentibus & morsicantibus, fletûque perpetuo totus emaciatus, labijs lividis, capite jam ad lævam, mox ad dextram, & ab hac iterum ad illam miserè & continuò jactato: alvi dejectiones erant phlegmaticæ, aliquando ex flavo virides, etiam cineritiæ, accedebant subinde terribiles convulsiones epilepticæ. Statim orta suspicio de vermibus. Cumque ipsa mater de *umbilicali* narraret, placuit experiri vulgi remedium. Alligatus ergo circa vesperum umbilico infantis *fundulus* vivus, sed cum insigni & vix tolerabili dolorum augmento. Altero mane totâ illâ parte, quâ cutim infantis attigerat, omnis ferè consumtus erat pisciculus. Applicabatur alius recens, à quo intra XXX. horas, præter osicula, nihil invenêre domestici, ut sanctè affirmabant. Dabantur interna specifica, expulsis multis *vermibus* alijs, diversæ magnitudinis, coloris & figuræ, quos inter unus, quem vidi, pisi majoris crassitie, coloris lutei, cornubus duobus, velut scarabæus, seu cervus volans, in capite armatus, quæ arctissimè contrahere & pro lubitu dilatare poterat. Ab isto die cuncta sensim remisêre symptomata. Miranda de hoc vermium genere mihi narrârunt prudentes & fide dignæ Matronæ, quæ sanè neutiquam temno

---

d) Dec. VI. obs. annex.

mno, quicquid etiam bullati, seu pullati, qui videri malunt quâm esse, oggänniant. Olitor interdum opportunè etiam loquitur, & sapiens à quolibet discit. Adde sis geminum istud exemplum faustæ curationis *D. Mackij*, Physici Schneebergensis. e)

CAP. VI.

DE USU LUMBRICORUM IN ICTERO FLAVO.

§. 1.

IN *ictero*, cum alvi pertinaci & desperata penè constipatione, haustulum digerentem pro 2. seu 3. dosibus præscripsit *Loticbius*. f) *6) in ictero flavo. haustul.*

Rec. Sir. cichor. cum rhab. unc. j & sem.
debyzant. unc. sem.
pulv. lumbric. terrestr. dr. sem.
aqv. gramin.
petroselin. unc. ij. M. f. haustul.

Matrona sexagenaria sumebat mane ac vesperi de sequente liqvore duabus horis ante cibum:

Rec. *Lumbricor. terestr. probè lotor.* num. vj. *alius,*
coq. in aq. gramin. asparag. & hed. terrestr.
an. unc. j.
In colat. dissolv.
sacch. cand dr. j.
spirit. terebinth. gutt. iij M. ad vitr. g)

Pro majori deoppilatione inservit alius apud Eund.

e) Dec. II. Eph. cur. ann. X. obs. 105. f) L. IV. c. 2. obs. 3. g) Conf. theriac. m. cœlast. S. II. P. 3. M. 3. c. 5. p. 248.

Eund. Lotichium. h] In dolore uterino post passionem colicam, subseqvente ictero, matrona tribus matutinis hac potiuncula utebatur:

Alius, ℞. *Lumbric. terrestr. probè lotor* num. vij
coq. in aq asparag. hed. terrestr. & gramin. an. dr. vj.
in colat. dissolv.
sterc. anserin. verno tempore collect. dr j.
spirit. salis rectif. gutt. v.
sacch cand. scrup. ij.
aq. cinamom. dr. iij M. f. Haustul. i)

Adde *Culpeperi* testamentum. k) Ad restituendam sangvinis *χρᾶσιν* in declinatione tuo prostant destillata antiicterica apud *Dolaeum*. l) In decoloratis & arquatis, sunt verba *Smetiana*, m) efficaces valde sunt *lumbrici*, si quàndo purgati probèque loti in mortario lapideo contusi cum liquore ex fl. genist. aut marrub., seu ex corticibus fraxini, aut ex urticis minoribus destillato, vel cum vino albo, aliové utili humore percolati fuerint, cumque modico saccharo, cinamomo & croco, potu calefacto, assumantur. Alius *lumbricos* per noctem in vino maceratos exprimebat, vinumque bibebat. Eôdem remedio Holmiæ Svecorum sibi medebatur *Andreas Persen*, purgato tamen priùs corpore.

§. 2. Cardiaca inter laudat *Dolaeus* seq. *mixturam*: n)

Rec.

h) L. IV. c. 2. obs. 15. i) Idem. d. l. k) p. m. 120. l) L. III. Enclop. med. c. 8. p. 553. seq. m) L. IV. Miscell. med. p. 234. n) l. c. p. 547

Rec. *Aqu.*admirabil.unc.jv. *mixtura*
*lumbricor.*unc.jv.
Sirup.è cort.aurant.unc. j.

Bruel o) porrigit hanc: *alia.*
Rec. Trach. der habarb.unc.sem.
diacurcum.dr. sem.
*vermium terrestr. præp.*ut decet dr.ij sem.
Rad.cydamin.scrup.ij.
Sir.byzant.& de eupat.an. q.s. f. mixtur: mollis consistent.

§.3. D. *Simon Pauli*, trium Daniæ Norwagiæque Regum Archiater, nec non Prælatus Aarhusiensis, p) pulv. Langianum q) subinde feliciter expertus fuit: *pulv.*

Rec. Limat. ebor. dr. j. & sem.
sem. aquileg. scrup. j. gr. v.
pulv. lumbric. teraestr. scrup. sem.
(Dolæus r) habet drachm. sem.)
M. D. scrup. j. c. sirup. cichor.c. rhab. in aq. cuscut. solut.

Vel: Rec. lap. flav. tauri *alius*
sal. lumbric.
chelid.maj.an.scrup.j.M.pro 2.dos. s)

Aëtius *lumbricos terrestres* in furno exsiccat, cumque myrrha tritos & pulverisatos exhibet, sicqve icterum postridie per urinam profligari scribit. Adde *Galenum de theriaca ad Pison.* t) Sequens etiam per tribus matutinis erit:

Rec.

o] in Prax: p. m. 327. p) Botan. quadrip. Cl. II. p. 21. q) L. III. epist. c. 4. p. 915. r] l. c. p. 553. s) Idem l. a. l. c. 9.

alius Rec. *Pulv. lumbric. terrestr.*
sterc. anser. verno tempore collect. an. dr. j. & sem.
ras. ebor.
spec. diarrh. alb.
diatr. sant. an. gr. xv.
sacch. finiss. dr. vj.
f. pulv. divid. in 3. p. æqv. u)

Idem *pulv. lumbric.* cum sal. tart., seu tart. vitriolat. mixt. est specificum singulare, item decoctum *lumbric.* c. chelid. maj. *Jüngkenianus* hic. vv)

alius Rec. Sterc. anserculor. verno tempore collect. & exsicc. dr. j.
antimon. diaph: martialis
lapid. ceraun. præp. an. dr. sem.
Sal. vol. urin.
lumbric. an. scrup. j.
fl. macis
Croci an. scrup. sem. M. f. Pulv. dos. est dr. sem.

Birlingianus confortans & specificus talis: x]

alius Rec. Pulv. cechect. Quercet. dr. ij.
lap. ceraun. præp.
lumbr. terr. præp. an. dr. j. M.
Dos. manè & à meridie quantum cuspis cultri capit in jusculo, cum jejunio bihorij.

Ad acidum, in primis vijs hærens, & viscidis particulis implicatum absorbendum conducet hic pulvisculus: Rec.

u) Lotich, L. IV. c. 2, obs. 6. & 7. conf. theriac. m. cœl. S. II. P. III. M. 3. c. 5. p. 248. seq. vv) in Prax. Med. p. 601. x) C. I. advers. th. 78. p. 204.

℞. diaphoret. mart. Ind. scrup. j. *alius.*
sal.vol.lumbric gr.V.M.f.pulv.pro j dosi y]
Ad solvendas obstructiones iste adhibendus: z]

℞. Pell.ventric. gallin. & pedum flav., etiam anser, dr. j. *alius,*
sal. volat. urin.
lumbric.
chelid. maj. an. scrup. j. f. pulv.

§. 4. *Pilulas*, quarum gummi in aqua *lumbricor.* solut., vide apud *Dolaeum*: a] alias habet *Loticbius*, b) quas etiam commendat *Ettmüller.* c].

Rec. *Pulv. lumbric. terr. praep.* scrup. j. *pilul.*
gumm. gutt. lax. gr. IX.
ol. succin.
terebinth. destillat. an. gutt. IV.
c. sirup. de byzant. f. pilul num vj. inaurent, & D. pro j. dosi.

Jacobus Sylvius d) *lumbric.* pulv. cum sirup. de byzant. in pilul. format, easque auro obtectas offert. *Willisianas*, quas *probatas* dicit *Dolaeus*, vid. apud Eundem: e)In ictero nigro pilulae *Plateriana* hae sunt: f)

℞. Gummi ammoniac. dissol. in acet. scyllit. dr. j. & sem. *alia,*
rhabarb. dr. sem.

H Rad.

y) Dolaeus l. c. p. 548. z) Id. l. c. p. 550. a) L. III. Encyclop. med c. 8. p. 546. b) L. IV. c. 2. obs. 5. p. 513. c) T. I. Opp. p. m. 824. a. d) in Prax. p. 132, e) l. c. f) L. III. observ. p. 577.

Rad. asari
gentian.
troch. de cappar. an. scrup. j.
ciner. lumbric.
limat. chalyb. præp. an. scr. j. & sem.
cum terebinthin. f. massa pilular.
qua de capiat æger scrup. ij.

§. 5. *Electuarium Lotichianum* hoc: g)

elect. ℞. Conserv. cichor.
centaur. min. an. unc. sem.
viol. dr. vj.
Pulv. lumbric. terr. præp.
spec. diatr. santel. an. scrup. j.
spirit. sal. rectif. gutt. V. M. S. Leberstärckung

CAP. VII.

DE USU LUMBRICORUM IN HYDROPE.

§. I.

7) in hydrope LIcèt pleraque insecta sint pot... tissima diuretica, præ ceteris ta... men efficaciâ illâ inprimis ga... dent *lumbrici*. h) In hydro... ascite, ait *Ettmüller*. i) quonia... per urinam ejiciunt aquam, distendentem a... domen, specialiter commendantur. In qu... *ascite decoctum lumbricorum terrestrium* cu... *decoct.* radicib. fœnic. & petroselin. solet præscri... vel etiam recentes conqvassantur cum vino, e...

p...

g) L. IV. c. 2. obs. 6. h) Vid. Galen. L. ... simpl. c. 39. i) Ettmüll. T. I. Opp. p. 824. a...

primitur succus & hauritur. Item omnia ex *lumbricis* parata medicamenta in eodem *hydrope* conveniunt, quia cient potenter urinam &c. Et alibi: k) Inprimis *lumbrici* & *lumbricalia* seu specifica se offerunt: nempe vel decoctum *lumbricorum* in vino propinatur, vel quod melius est, si iidem putredine colliquescant, & *spiritus volatilis urinosus* cum sale volatili ex his destillatur, qui in haustu vini malvatici, aut malvatico juniperino & quocunque vehiculo assumtus, egregius est. Vel in decoct. rad. fœnic. & baccar. junip. hausti renes torpidos egregiè suscitant.

§. 2. Item quod melius adhuc, paretur *liquor*, ad imitationem *Crollij*. l) Nempe *lumbrici* vivi probè purificentur beneficio musci terrestris, includantur cucurbitæ vitreæ, hæc involvatur pastæ farinaceæ, & ita in clibanum mittatur; sic fit, ut *lumbrici* resolvantur in liquorem limpidum, qui decantatus ad cochl. j. in die exhibitus, egregius est ad hydropis curam. *liquor.*

§. 3. *D. Cellarius*, Archiater Rudolphopolitanus, hortulanum quendam ex nimio potu frigido, aliisque diætæ vitiis, ascitem cum paucissima mictione perpessum, solo *spiritu lumbricorum* per fermentationem paratum, & in cerevisia medicamento amaricante mista, per aliquot dies, bis quotidie ad guttas XXX. exhibito *spiritus,*

k) T. II. Opp p. 497. seq. l) in basil. chym. Hartmann. edit. p. 349.

bito feliter curavit, procedente ad stuporem largiter urinâ. m) Idem nuper *D. Metio* nostro confirmavit fusiùs. Magis tamen admiratus est eundem faustum effectum, licèt aliquantò tardiùs præstitum, in sene quodam cachetico, eôdem contumaci morbo correpto. Conf. *Minderer*. n) Laudabile etiam infusum *Dolæi* o) *spiritu lumbricorum* auctum. Vel:

Rec. *spirit. lumbric. terrestr. urinos.* dr. ij.
volat. urin. dr. j. vel ij. M. Harntreibender
spiritus.

Dosis dr. sem. vel gutt. LX. bis vel ter in die in haustu vini cum baccis junip. medicati.

aqua, §. 4. *Willisius* noster tinctur G. G. magnificavit, ad scrup. j. datam, cum *aqua lumbricorum* ad. unc. j & sir. cich. c. rhab. unc. sem. M. p) In hydrope ascite cum scorbuto *Timæus* *essent.* *Güldenklee* q) utilissimam deprehendit *Essentiam lumbricor. terrestr.* & tinctur. ligni sassafras, quæ non tantùm aquas per urinam ducit, sed & ventriculum roborat, moderatèque siccat.

§. 5. *Lotichius* r) in ascite diuturno & pertinaci hunc dabat *pulverem*:

pulvis ℞. Spec. dialacc.
diacurc. an. scrup. j.
calam. arom. scrup. j.

hep

m) Vid. Fritsch. disp. cit. cap. 4. p. 21. n) Kriegs-Artzney c. 6. p. 237. o) L. III. Encyclop. med. c. 9. p. 581. p] Dolæus l. c. p. 5 q) L. III. cas. 24. r) L. IV. c. 3. obs. 5. p. 333.

hepat. lupi præp.

lumbric, terr. præp. an. gr. V. S. Pulver auff zweymal.

J. G. Schmidius, Physicus olim Regiomontanus in Franconia, sequentem pro secreto habebat, quem, ut novi, sæpius feliciter dedit ad scrup. j. bis in die cum decoct. baccar. laur. & heder. terrestr.

℞. A. K. *alius*,

pulv. lumbric. ritè præp.

opercul. testar. cochlear. bene præp.

an. dr. j.

ocul. cancr. scrup. jv. M.

Arcanum Kyperi nihil aliud erat quàm *bufones* in umbra exsiccati, post, capitibus abscisis exemtisque intestinis. in pulv. subtilissimum redacti. Reliqua ingredientia optimæ notæ sunt, imprimis decoctum heder. terrestr., quo de videsis historias *Ettmüllerianas*. s] Omnis autem vis diuretica bufonum dependet ab alimentis, in specie *cantharellis*, (sunt muscæ instar cantharidum vel scarabæorum) quêis avidissimè vescuntur. Hi catharelli turgent sale volatili diuretico, à quibus hoc hydropiseos remedium bufones accipiunt. Quàm faustè *pulvis lumbricorum* glandulas deobstruat, *D. Emanuel* König egregio exemplo illustrat, t) egoque non semel feliciter expertus sum, etiam in meipso.

CAP.

s] T. II. Opp. p. m. 501. t) Dec. II. Eph. curios. Ann. IX. obs. 133.

CAP. VIII.

DE USU LUMBRICORUM IN SCIRRHO.

§. 1.

IN scirrho epatis *ceratum* prostat apud *Sennertum* tale: t)

ceratum Rec. Ammoniac. in acet. dissol. unc. sem.
bdelij dr. iij,
pulv. rad. filicis
cort. fraxin. an. dr. j.
caric. pingv. num. ij.
lumbric. vino lot. dr. vj.
Mucilag. rad. althææ
sem. lini an. unc. sem.
ol. lil. alb. dr. vj.
coq. ad mucilagin. consumt., adde
terebinthin.
resin. pini an. dr. ij
empl. de melilot.
diachyl. simpl. an. dr. iij.
ceræ unc. sem. F. Ceratum.

§. 2. Tumori scirrhoso in collo nuper fi... fici cum successu applicui seq. emplastrum:

empl. ℞. Empl de gæban. crocat. dr. vj.
diachyl. anod. unc. sem.
diaphorer. Mynf. dr. iij.
malax. cum *oleo lumbric.* & chamom...

§. 3. *Dolæus* u) habet pulverem, in vel...
cu...

t) L. III. Prax. P. VI. S. I. c. 5. p. 687. u) ...
V. chirurg. c. 7. p. 1149.

culo, *spiritu lumbric.* audacto, sumendum, *spirit:* quod postremum hoc est

℞. aqu. aperitiv. unc. ij.
cinamom. buglosſ. unc. j.
tinct. junip. dr. iij.
spirit: lumbric. dr. j.
vitriol mart. dr. ſem.
Sirup. ſcord. unc. j. M. ad vitr.

CAP. IX.

DE USU LUMBRICORUM IN AFFECTIONE HYPOCHONDRIACA.

§. 1.

D. *Willisius* in affectibus hypochondriacis, quos maxima ex parte convulſivos eſſe demonſtrat. vv) ſi frigido ventriculo ſangv. lienis dyſcraſiæ frigidæ accedant, ſequentes præſcribit *pilulas*: *pilul.*

Rec. Troch. de rhabarb.
pulv. rad. ari,
cortic. Winterian. an. dr. ij.
rad. ſerpentariæ virginianæ,
contrayervæ
diatr. ſantal.
ocul cancr. an. dr. j.
extract. gentian.
centaur. min. an. dr. j. & ſem.
ammoniac: ſolut. in *aq lumbricor.* q.
ſ. f. maſſa pilular.
cape jv. pilul. mane & hor. jv. p. m.

vv) tr. de morb. convulſ. c. XI. p. m. 131.

superbibendo haustul. vini absinth. vel chalybeati cum exercitio moderato.

D. *Riedlin.* x) de hac *mistura* ad dolores hypochondriacos gutt. XI. dedit.

Spirit: Rec. *spirit.* cochlear.

lumbric. ter. an. dr. ji.

tartari dr. j. M.

§. 2. In melancholia hypochondriaca cum spasmo cervicis in usum quoque cessit *linimentum*:

liniment Rec. *ol. lumbric. terr.* unc. j.

axung. vulpin.

human. an. dr. vj.

ol. nardin.

costin. an. dr. ij.

destill. succin. scrup. sem.

F. c. modica cera linimentum. y)

Tim. à Güldenklee habet hoc; z)

Aliud, ℞. *ol. lumbric. terrestr. compos.* unc. ij.

terebinth.

lit. alb. an. unc. sem.

gummi ammoniac. unc. sem.

ol. dest. bacc. junip. dr. j.

terebinth. q. s. f. liniment.

D. *Eysel.* a) verò hoc:

Aliud, ℞. *ol. lumbric. terrestr.*

chamomill rom. an. dr. iij.

dest. cochlear. scrup. sem. M.

§.

x) C. III. obs. 74. p. 407. y) Lothich. L. IV. c. 4. obs. 3. p. 342. z] L. III. cas. 32. a) de formul. præscrib. c. 25. p. 194.

§. 3. De hypochondriaco, quoties utitur medicamentis convenientibus, semper ferè epileptico, scripsit mihi nuper *D. Rosenvvald.* ita *Nicol.* Feldbach/ S. Th. Studios., quoties medicamenta splenetica internè adhibebát, certò certiùs fiebat epilepticus, aliàs ab hoc malo immunis. Plura *epilepsiæ spleneticæ* exempla vide apud *Schenckium*, b) *Marcell. Donat.* c) & alios. Epilepsiam à *sudorifero* notavit *D. Samuel Ledel*, d] *epilepsia splenetica*

§. 4. *Tobiæ Kürstern*, Mercatori Lubecensi, seditionem faciebat lien, occupabat præcordia. e) Cumque omnia ferè frustrà tentâsset, barbitonsor de *ustione lienis* bene multa blaterans, tantùm non persvaserat bono viro, ut in sententiam ejus descenderit. At inducijs à Medico factis, mentem mutabat. Ustio lienis apud Veteres non solùm fiebat externe, sed etjam apertâ lienis regione, & per hamulos distentâ cute ipsum splenis parenchyma cauterio tridentis instar triplici infixum transsuebatur, qualem urendi rationem exposuit *Ægineta*, f) ejusque in Basileensi Professore felicem se vidisse successum refert *Bauhinus*, g) Et *Alexander Trallian.* h] narrat, se militem curâsse, cui tota lienis regio barbaricis & candentibus fer- *ustio lienis*,

H 5 ra-

b) L. I. obs. 172. c.) L. II. H. M. c. 4. p. 147. & C. II. obs. m. MS. 51. d) Dec. III. Eph. curios. ann. II. obs. 46. e) Plaut. Mercat. a. I. sc. 2. vers. 14. f) L. VI. c. 48. g] L. I. theatr. anatom. c. 43. h) L. VIII.

ramentis inusta erat. Antiquam ustionē Hippocraticam in Ægypto adhuc celebrari cum gossypio & petia lignea ignita tradit Alpinus. i] Internam hanc parenchymaticam cauterisationem *Mœbius* k) exemplo cursoris Tylliani confirmat, quem vidit Halberstadij apud Svecicum Chiliarcham de *Burgstorf*, qui singulis diebus novem milliaria germanica pedes conficiebat, quia ipsi unà cum quinque alijs juvenibus lien ab Archiatro *Tylliano*, præmissâ potione narcoticâ, & apertâ prius sectione eâ abdominis regione, ferro leviter candente ustus fuerat. De fide hujus rei dubitanti *Mœbio* ultrò regionem lienis denudabat, & cicatricem à sectione residuam satis manifestam ostendebat, addens præterea, unum de quinque istis socijs ex ustione illa obiisse.

CAP.

i) L. III. de medic. Ægypt c. 12. k) Med. Physiol. c. 16. p. 405.

CAP. X.

DE USU LUMBRICORUM IN SCORBUTO.

§. 1.

IN Caria ambulare mortuos, ajebat *Stratonicus* citharædus: id potius de Thuringis nostris scorbuticis & spleniticis dixero. Ventriculi affectibus scorbuto accidere solitis opponit Cl. *Willisius* l) elix. propriet. cum *aqua lumbricorum*. *Hilarius Bylmon*, Meklenburgicus, meus olim in Acad Cantabrigensi commilito, præservationis ergo *lumbricos* in urina sua antea lotos & suffocatos, postea cum adipe gallin. frixos, in aurora devorabat, qvod remedium ei dixerat Parens Chirurgus. Haud malè cessit, num verò intentioni ejus satisfecerit, nescio. 10) *in scorbuto* *aqua*

§. 2. Infusum *Waldschmidianum* hoc est: m) *infusum*

Rec. Rad. succis.
aristol. rot. an. dr. ij,
fol. hepat. nobil.
eupator.
cochlear. an. Mj.
lumbric. terrestr. num. iij.
sem. cochlear.
fœnic. an. gutt. xv.
Sal tartari gr. viii..

tama-

l) T. II. Opp. p. 192. m) Vid. Opp. ej. p. 340.

tamarind. unc. sem.
f. sennæ f.st.dr,ij.
rhabarb. (seu rhei elect.) scrup.ij.
Infund.per noct.in sero lactis fervido,
Mane exprim.& col.sine coctione.
Colat.℞.unc.ij.seu iij. add.
Mann.elect.unc j.
aqv. antiscorbut.
cochlear.an.unc sem.M.f.potio
pro una dosi.

Adde infusum *Dolæanum*, aquâ *lumbricorum* auctum n)

spiritus §.3. Est qvidem *spiritus lumbricor.* specificum anti-scorbutico- anodynum, si ritè adhibeatur à Medico. Promiscuè verò usurpatus tantùm abest, ut specificus sit, ut potiùs noxam inferat, & symptomata scorbutica exacerbet, quod à volatilium promiscuo usu sæpè observatur, quæ calorem accendunt, humores, sangvinem, spiritus in motum efferunt, ut ægroti in anxietates resolvantur. In doloribus scorbuticis externa inter commendat *Dolæus* hunc: o)

alius, Rec. *Spirit. lumbric. terrestr.*
formicar.
cochlear.
topici sui an. uac. iij. M.

Etiam internè cum successu exhibet *spirit. lumbric.* p) Ad leniendos dolores catarrhi scorbutici *Birling.* q) usus est hoc:

the-

n) L. III. Encyclop. med. c. 12. p. 640. o) l. c. p. 649. p] l. c. q) C.I. Advers. curios. obs. 71. p. 152.

Rec. *Spirit. lumbric. terrestr.* unc. j. *alius,*
theriac. camphor. unc. ij.
essent. castor.
croci an. dr. j. Eußerlicher Glieder spiritus.

§. 4. In rigidis & contractis membris utere *linimento Lotichiano*: r) *liniment*

Rec. *Ol. lumbric. terrestr.*
medull. crur. vitul. an. unc. j.
ol. vulpin.
ursin.
castor. an. dr. ij.
succ. cochlear.
nasturt. an. unc. sem.
ol. lign. gvajac.
dest. salv. & rorismar. an. scrup. sem.
Aqv. lavend. & cer. q. s. f. liniment.
S. Glieder-Oehl.

In tensionibus hypochondriorum laudatur hoc: *aliud,*

Rec. *Ol. lumbric. terrestr.*
cappar.
cochlear. per inf. an. unc. sem.

§. 5. Ad maculas pedum scorbuticas vetulæ tollendas præscripsit D. *Job. Franc.*, Med. Ulmensis, Amicus noster, hoc *ungventum*: s) *ungvent*

Rec. *Ol. lumbric. terr.* unc. j.
pingved. taxi unc. sem.
pulv. Veronic.
bol. armen. unc j. f. ungvent.

§. 6.

r) L. IV. c. 4. obs. 5. p. 349. s) tr. de Veronic. S. III. P. II. c. 5. p. m. 268.

cataplasma

§. 6. Laudabile quoque *cataplasma Birlingianum*, t) nec non *Sennertianum*, u) *spiritu lumbricorum* tinctum: *Brigitta* Herberin Filiæ suæ XVII. annorum hoc parabat ad mitigandos dolores lancinantes pungentesque.

Rec. Fl. chamomill. rom.
verbasci an. M iij.
fol. hyosciam. M. j.
semen hyosciami unc. sem.
coq in lact. caprino, addit.
spirit. lumbricor terr. q. s.
f. catapl.

CAP. XI.

DE USU LUMBRICORUM IN HÆMORRHOIDUM DOLORE.

11) *in dolore hæmorrhoidum,*

§. 1.

AD leniendos dolores *hæmorrhoidum* non semel bono cum successu usus sum *oleo lumbricorum* cum oleo florum verbasci mixto, instillatis aliquot guttulis olei destillati chamomillæ. At cum me falleret in Parocho qvodam, misit ei D. *Funck* ex Italia secum allatam, adhuc recentiorem, *herbam hæmorrhoidalem*, ut tangeret eâ dolentes hæmorrhoides, inque camino posteà suspenderet. Sed cum nihil etiam levaminis ab ista, pluribus supervenientibus symptomatibus, ex irregulari diæ-

t) C. I. advers. obs. 71. p. 152. u) L. III. P. V. S. 2. c. 7. p. 640.

diæta potissimùm ortis, calcabat viam universæ mortalitatis.

§. 2. Tetigit herbam istam *Rolfinccius* vv) his verbis: *Durantes* in hortulo sanitatis & *Ulysses Aldrovandus* magnificerunt *hæmorrhoidalem* herbam, quæ est species polygoni, Italiæ non ignota. Eâ tactæ *hæmorrhoides* dolentes meliùs habent, si per diem circa femur gestetur, & mox in fumante camino suspendatur. Ut herba, ita *hæmorrhoides* corrugantur, omnisqve evanescit dolor. *herba*

§. 3. Quoties *Henricus Frencke*, Presbyter & Canonicus Hillesheimensis, loco dolenti *vivum lumbricum terrestrem* imponebat, toties etiam sensit levamen, dicente *Meinharto à Lüchtringen*, x] Ideò tanti fecit *vermes* istos, ut non sine summa animi indignatione ferre potuerit, si quis ullo modo aliquem læderet, vocans eos *Doloriplacas* suos. *Titmarus* Klencker *lumbricos istos* cum fl. chamom. & lil. alb. in oleo ovorum paulisper frixos in forma cataplasmatis imponebat magno cum juvamine. Quoties verò guttulam vini degustabat, statim recruduit dolor. *obs.*

§. 4. *Joann. Heuter*, Vir præclarus, à quartana liberatus incidit in *hæmorrhoides cæcas*, cum gravissimis doloribus, ut integris noctibus vigilaret. Purgato primùm corpore, & adhi-
to

vv) L. III. Epit. cogn. & curand. aff. part, c. 21. p. 328. x) in comp. M. S. mirabil.

to fotu, inungebatur oleo lini, viol. &c. Apposita etiam lana succida, seqventi misturæ immersa.

mixtura Rec. Olei lini unc. j. cum dimid.
viol. unc. j.
oniscorum recentium,
vermium terrestrium an. unc. j.
Coct. parùm f. express. per pannum, S. usui.

Tandem injectum fuit enema molliens leniens, sedansqve dolorem, à quo ter secesfit cum magna alleviatione. y)

CAP. XII.

DE USU LUMBRICORUM IN ARTHRITIDE VAGA.

§. I.

12) in arthritide vaga VErè *Balthasar Timæus à Güldenklee* z) nullâ victimâ magis placari potuit hæc furia (arthritis vaga) quàm *lumbricus terrestribus vivus*, partibus dolentibus impositis: vehementi namque lucta in vermiculos desœviens malignitas, subitâ tabe consumtis occisisque hostibus, ad tempus deferbet, subinde iterum recollectis ex intervallo viribus repetens, donec longo continuoque specifici usu penitus extirpetur. Est autem specificum istud *Essentia*. Modus ergo cognoscendi morbum hunc est, si imponatur loco maimè dolenti *lumbricus vivus*, sic exilire eum, circumgyrari, incurvare, tabescere & emori videbis. Interea pec

y] Forest. L. XXIII. obs. 7. z) L. III. cas. 36.

Pectantium humorum ardor mitigatur, interius exhibiti quoque egregiè suum officium faciunt. Tentavit *Henricus Petræus* a) cum multis *vermibus*, miro & jucundo spectaculo. b] Experimenti hujus ratio videtur hæc, doloris nempe & tumoris in parte affecta excitari causa est, quòd à sangvine feculentiæ salinæ, seu lixiviales, simulque à succo nervoso, acetosæ, in eodem loco depositæ, mutuò effervescunt, non secus ac spiritus vitrioli, sali tartari deliquato commissus; porrò à tali particularum dissimilium lucta & agitatione, uti dolor & tumor cientur, ita quidem effluvia valde acria, & velut corrosiva copiosè abscedunt, quæ *lumbricum* loco dolenti impositum, nihilominus quàm super liquores istos ebullientes, suspensum enecant. c) *ratio experimenti*

§. 2. Remedium adjectum geminum est (1) Rec. novem *lumbric*, in mortar. contus. c. 2. cochlear. vini. Per pannum express. addat. dimidia vini mensura Sumant. iij. cochlearia manè, meridiè & vesperi. Minor tamen vermium copia nimia vini ei visa fuit, pro singulis dosibus. *potio*

(2) Rec. sabin. ramulos ij. vel iij. *alia*
mell. virgin. cochl. ij.
coq. c. mensur. vini ad subsidentiam 2. digitor.

I col.

a) in epist. ad Greg. Horst. S. II. p. m. 350.
b) Add. Willis. de scorbuto c. 9. p. m. 197.
c) Idem l. c.

col per pannum.
Bibat mané, meridie & vesperi cochl. jv. seu v.

Hæc ex Westfalia mittebantur, usus est priori, licèt posterius magis arriserit ægro, Medicus tamen haud lubenter recessit à vermibus. Successum per duas septimanas felicem habuit, dolores valde remiserunt, quies nocturna rediit, sed tamen dolores singulis ferè noctibus, non verò tanti, nec toties repetebautur, incessus etiam melior, licèt adhuc subclaudicans cum infirmitate poplitis. *Petræo* subscripsit *Horst*, d) nec improbavit potionem Monasteriensem, quam celebris Matrona pro arcano suo habebat, & talis est:

alia. Rec. salv.
belonic.
rut. an. fol. V.
lumbric. cum cingulis rubris in collo, num. V
sabin. parùm.
rad. succis. num. ij.
contund. c. aqv. fl sambuc. & succ. expressis., pro sudore movendo exhib., addit. scrup. II. aristoloch. rotund.

quâ sine Medicos nil feliciter curare posse, asseruit *Apulejus*. e) Postridie numerum ex quinario ad septenarium auxit. Tertio verò pro septenario

d) l. c. p. 354. e) L. de virtutib. herb. c. 19. p. m. 208.

nario singulorum novenarium substituens. Tribus hisce dosibus simul rad. aristoloch. trit. drachmas duas admiscuit, singulis putâ dosibus scrup. ij. & cochl. j. mellis virgin. Paulò aliter potionem eandem forsan majori cum fructu proponit *Henricus à Braa*, Med. Campensis, apud *Forestum*: f)

Rec. Rad. succis. unc. I. *alia.*
aristol. rot. dr. iij.
H. salv. nobil.
betonic.
abrotan.
rut.
vinc. pervinc.
sabrin. an. P. j.
coq in aq. fluminis ad mediet. cum hujus decoct. expres. unc. jv.
trajiant *lumbrici terrstr. circulis in collo insigniti*, vino prius abluti & triti, num V. deinde admisce
theriac. dr. sem.
pulv. cinam. dr. j.
sacch. q. s.
exhib. manè calidè ad sudorem per aliquod dies.

Dravvizius g) eàdem potione usus est in pistore (cujus historiam addit,) aucto tamen sabinæ pondere, quia hæc nervos magis deoppilat. Perinde autem est, seu nudipes, vel calceatus accer-

f) L. XIX. obs. 37. p. m. 308. g) artic. I. de scorbut. p. 36.

cersas sabinam, vel dextra lævâve decerpas eandem. Valde indifferenter verò ab imperitis in Westfalia & alibi usurpantur potiones istæ, & quidem cum certa *vermium* in numero superstitiosa observatione. Vidit tamen *Wierus* h) sequentem formulam apud quosdam maximi usus esse, nempe primo die capiunt IX. *lumbricos* ablutos tusosque, & cum vino, seu cerevisia per cribrum cilicium transmissos. Propinant unico haustu summo mane, obtectoque diligenter corpore, sudorem provocant, qui in hoc affectu valde utilis. Quô bene prolectô, de feliciori cura spes est. Si placet aliquid macis, seu cinanomi &c. ad stomachi robur & gratiam potioni conciliandam, admiscere, tutò potes. Postridie paratur iterum bibiturque. eo tamen discrimine, ut lumbricorum numerus duplicetur, & XVIIJ. sumantur. Tertio die XVII. Quod si hoc modo malum superetur, ùt ferè fit, tunc acquiescunt. Sin verò dolores recrudescunt, seu non remittunt, repetendus modus prior, ùt dictum, cum novenarij *vermium* numeri adjectione in singulos dies. Quòd si verò morbus radices tàm altè egerit, ut dicta curandi ratio non satisfaciat, contunduntur quidem, *vermes*, sed cum liquore ex salv. betonic. abrotan. & angelic. in aqua decocti, per cribrum, ùt ante, trajiciuntur & pro potu exhibentur. Alii accipiunt *lumbricos* XV. totidemque folia betonicæ, simul contundunt, & cum dimidia cerevisiæ men-

alia, (margin, beside "lumbricos ablutos")

alia, (margin, beside "piunt lumbricos XV.")

h) de Varenis,

mensura, cui pauxillum sabinæ incoctum, trajiciunt, quo de haustulum cum modica theriac. manè exhibent per triduum continuum, crescente lunâ, & totidem dies in decremento lunæ. Alij sabin. M. I. cum cochl. V. cerevis. conterunt, & per cribrum pellunt VII. *lumbricos* antè contusos, addendo theriac. opt. drachm. sem. & sacch: q. pl. Hanc potionem æger primò die bibit, alterò parem, sed cum XI. *lumbric.* confectam: tertio die æqualem dosin, verùm cum *lumbricis* XIII. præparatam. Quam curationem per menses duos aut tres continuant. apparebitque tandem in fundo urinæ quiddam chordro avenaceo simile, quod pro bono signo habent. Alij accipiunt *lumbricos* novem lot. & tusos cum MI. herb. pervinc., affusaque cerevisiâ percolant & exhibent ante mutationem lunæ, & post quoque. Alij potum parant ex salv. angustioris foliis rut. & betonic., quæ cum *lumbricis* simul tundunt, addit. cerevis. dulci, trajiciunt per cribrum, præbentque per IX. dies quotidie unc. VI. crescente Lunâ, & tantundem totidemque dies eâdem descrescente. Alij sine *lumbricis* sibi parant potiones. i) Sequens potio, vel cochleatim semenda, seu, necessitate urgente, pro una dosi, rarò fefellit *Dolæum* k) *alia.* *alia.*

I 3 Rec.

i] conf. Möllenbrocc. l. c. c. 17. p. 240. seq. Dravvitz. de scorput. art. 1. p. 34. seqq. k] L. III, Encyclop. med. c. 14. p. 734.

alia, Rec. Aqv. pini
veronic.
trifol. fibr. an. unc. j.
theriac. opt. dr. j.
tinct. tartari scrup. j.
succ. lumbric. recent. c. vin. expreſs. dr. iij.
ſirup. ſcelotyrb. dr. vj. M.

Vel. Rec. theriac. recent. dr. j.
alia. aqv. veronic. unc. j. c. dimid.
succ. lumbric. dr. iij.
liqv. CC. ſuccinat. gutt. XV.
mixt. ſimpl.
tinct. tartar. an. ſcrup. j.
aq. cinanom. bugloſs. unc. ſem. F. potiuncula pro unâ vice, interpon. infuſ. paſſulatum.

Aliam vide in operibus *Waldſchmidianis* l)

Vel:

alia, ℞. Aqv. ſerpilli
comar. abiet.
cochlear. an. unc. j.
eſſ. catarrhal. dr. iij.
ſpirit. lumbric. terreſtr. per putr. dr. j.
ſal. volat. CC. ſcrup. j.
ſuccin. ſcrup. ſem.
lapill. cancr. præp. dr. ſem.
laud. opiat. gr. iij.
ſir. rad. helen. unc. j. M. S.

Scorbutiſch Glieder-träncklein/davon Löffelweiſe.

Vi-

l) p. 523.

Vivi cum lacte, seu sero lactis contusi & percolati, feliciter quoque propinantur in arthritide hac contumaciori. Mirè etiam conveniunt cum sterc. vaccin. mixt. & contus. Summum quippe anodynum sunt ad omnes affectus dolorosos, præsertim ex acido volat. scorbut. ortos, tèm partium internarum, quàm externarum seu artuum. Sal enim volat. urinosum absorbet & corrigit acidum eorum.

§. 3. Bonum quoque *vinum lumbricatum* *Rolfincij*: m) *vinum,*

℞. *lumbric. terrestr.* unc. XII.
contus. in mort. c. vini cochl, vj. exprim per linteum.
express. misc. c. vini canthar. dimid. D. cochl. iij. matutina IX. & pomeridiana jv.

Murarius iste à *succo lumbric.* cum vino express. & pulv. eorundem quotidiano usu doloris quidem mitigationem & cruris, quod simul quadantenus resolutum apparebat, promtum motum obtinuit, sed cum superveniente valde dolorifico ardore urinæ, qs. à cantharidibus, seu vermibus majalibus.

§. 4. Efficax quoque *spiritus Dravvitzij*: n) *spiritus,*

Rec fl. lil. convall. M. ij.
rorismar. Mj.
castor.
sem. cochlear. an. dr. vj.
erucæ unc. semi.

m) O. & M. spec. L. X. c. 5. p. m. 859. n) de scorbut. art. I. p. 38.

inf. in spirit. vin. opt. rectif. unc. viij. insolando per tres dies,

expr. deinde fortiter, & add.

spirit. lumbric. unc. ij. c. dimid.

camphor. dr. j. & sem. M. exactè

Spiritu urinoso vix habetur melius remedium à dr. sem. ad integram, si ritè rectificatus fuerit in quocunque vehiculo. Vidimus, ait D. *Wedel* o) à *spiritu lumbricorum* urinoso volat, sæpe in momento dolores hujus arthritidis conticuisse, quod insigni probat historiâ p) Conf. Cl. *Clauder.* q) *Spiritus externos* habet *Möllenbrocc.* r) queîs tutò uti potes.

mixtura §. 5. *Mixtura* arthritica in doloribus articularibus vagis â sero scorbutico ortis, hæc est apud *Birlingium* s)

℞. *Essent. lumbric. terrestr.* sale acuat. unc. v.

farsaparill. unc. iv.

mixtur. antihypochondr. scorbut. unc. iij.

Spirit. fl. sambuc. unc. j. M.

Dos. à gutt. XXX. ad XL.

Egregia qvoqve *Essentia* contra hanc arthritidem *Güldenklees*, qvam sis vid. apud Eum, t) seu *Ettmüllerum.* u) *Drawitzius* suam maximè

o) Opiolog. L. II. S. 1. c. 1. p. 83. p) Dec. II. Eph. curios. ann. VI. obs. 90. q) disp. inaug. de h. m. c. 8. r) de cochlear. p. 123. seq. p. 284. & 272. s) in append. medicament. c. 14. p. 77. t) in descript. medicam. p. 431. u) T. II. opp. p. 575.

mè extollit, vv) qvam apposuit *Möllenbroec.* x) D. *Michaël* cum *spirit. lumbric.* Part. II. & cum spirit. CC. cum sale volat. part. II. tanquam menstruo ex vegetabilibus arthriticis essent. suam compositam parabat & miracula faciebat. y]

§. 6. *Succus lumbricor*, cum vino expressus apprimè etiam conducit. z) Nesciebat eum *Michaël Spöner* non satis commendare ob utilissimum, qvem præstiterat, usum. *Balthasar Schnor lumbricos* contusos infundebat sero lactis, infusumqve colatum hauriebat ter qvotidie, non neglecto postea *succo expresso*, cum egregio levamine. Externè locis dolentibus imponebat stercus vaccinum, recens cum *lumbricis* contusis subactum calidè. Hæc enim poros recludunt, verùm si frigescant cataplasmata, & cùm humida sint, poros magis stringunt. *succus*

§. 7. Laudatus Dolæus oleum parare solet ex tribus animalibus qvadrupedibus, tribus aquaticis, tribus reptilibus & tribus volatilibus, qvò mira præstitit in affectib⁹ arthriticis, si simul mixta fuerint olea composita ex scarabæis, asellis, & *lumbricis*. Sed non omnes pingvia ferre possunt. Qveis igitur conveniunt salia volatilia, spirituosis & oleosis mixta, inprimis specifica & appropriata, utantur, e.g. *oleum,*

Rec. *Spirit.* fl. verbasci cum vino tartarisat. parat. unc. vj. *aliud,*

Sal

vv) l. c. p. 40. x) l. . y) Etmüller. T. I. pp. p. 821. & T. II. p. 575. z) Dolæus L. III. Encyclop. med. c. 14. p. 738. seq.

aliud, Sal armon.volat.unc.j.
*lumbricor.*unc.sem.
camphor.dr.sem. M.

aliud, Vel: ℞. Spirit.armon.volat.unc.j.
balf.sulfur cum ol.sucin.parat.dr.ij.
*Spirit:lumbric.terrestr.*unc.ij.
ol.dest.caryoph.scrup.sem. M. D. ad illinendum.

aliud, Vel: ℞. *Liqv.lumbric.terrestr.*unc.ij.
ol cochlear.unc.sem.
dest. salv.
rorismar.an.gutt.IX.M. a)

balsamus §. 8. *Balsamus Rulandi* antipodagricus à *Möllenbroccio* correctus, b) ac à *Deckero* laudatus, c] à *Tilingio* d) repetitus, talis est;
Rec. *Lumbric.terrestr.*unc.v.
Spirit.sal.armoniac.unc.sem.
cochlear.unc.ij.
In qvibus dissolve sapon.Venet.unc ij. camphor. dr. vj. opij scrup. j. croci scrup.sem. M. Digere per aliqvot dies & noctes, postea filtr. & S. in vitro optimè clauso pro usu. S. Eußerlicher Glieder-Balsam. Applicatur parti affectæ cum linteo prius calefacto.

ungvent &c. §. 9. Varia *linimenta* & *ungventa* prostant apud *Möllenbroce.*, e) *Finckium*, f) *Dorncreil* g) *Lo*

a) Ettmüll. T II. p. 578 b) l. a.c.15. p. 272 & tr. de cochlear. c. 21. p. 133. c) in not. ad Prax. Barbett. L. IV. c. 3. p. 150. d) de Opio P. III, c. 3. p. 206. e] de cochlear. c. 21. p. 131. seq. & de arthrid. vag. c. 15. p. 283. f]

g) *Lotichium* h) *Bruelem*, i) & alios benè multos. *Emplastrum* dabit *Lotichius*. k] Chirurgus utebatur aliquando etiam empl. *Strobelbergeri* contra quartanam, & istud *lumbricis* nostris coruscat. l) Plura hujus generis remedia externa, ut *olea, cataplasmata*, *insessus*, *balnea* etiam *clysteres*, videantur apud *Möllenbrocc.* m) & alios. Fieri quoque potest *cataplasma* ad mentem *Sylvianam* ita:

Rec. Mic. panis albi in lacte dulc. coct. libr. j. *cataplasma*
croci dr. ij.
succi lumbric. terr. dr. vj. M, n]

Et sanè *Hermannus* Speyer/præmisso diaphoretico, quod *Riedlini* est, o]

Rec. Rob. sambuc. unc. sem.
antimon. diaph.
Mixt. simpl. an. scrup. j.
spirit. lumbric terrestr. dr. j.
aq. card. bened unc. ij.
fumar. unc. j M.

cataplasma hoc *Sylvianum* valde salutare in seipso expertus est.

§. 10. Ceterùm cum omnis virtus à *talpa* *lum-*

f. enchirid. g) dispensat. nov. P. II. c. 19. p. 62. h] L. IV. c. 4. obs. 11. p. m. 371. i) in Prax. p. 447. Add. tr. m. de talpa S. 2. c. 7. §. 5. & de theriac. cœl. S. IV. c. 2. §. 8. k) l. a l) Birling. in append. medicam. c. 23. p. 138. m) de cohl. c. 21. p. 132. & 139. & de arthrit. p. 284. & p. 203. n) Dolæus l. c. p. 741. o) C. II. obs. 54.

lumbricis in hoc morbo sit, p) *Fredericus Schör*, Med.Cand Upsaliensis, *talpam* & *lumbricos* semper conjungebat, ut vis unita fortior fieret. Nec aberravit à scopo.

CAP. XIII.

DE USU LUMBRICORUM IN CALCULO.

§. I.

13) *in calculo, potio,* Bonæ notæ formula seqvens *Ettmülleri*: q)

Rec. Aqv. heder. terrestr.
petroselin.
alkekeng. an. unc. j.
Malvatic. junip. unc. j. cum dimid.
spirit. lumbricor. terr. dr. ij.
sal. armon. seu urinæ dr. j. & sem.
sirup. hed. terrestr. unc. j. M. f. Potio.
sumat. cochleatim.

Vinum §. 2. *Heyso Gadewisch* pro imminuenda & expellenda *nephritide* sæpius utebatur vino suo ex raphan. major. rad. & ononid., bacc. juniп. fl. chamom. rom. & capitulis alij parato, insperso pulvere *lumbricorum terrestrium* lento calore exsiccatorum. r) Pulverem contra *calculum Plateri lumbricis* nobilitatum hic est. s)

Rec.

p] conf. talpa mea S. 2. c. 7. §. 4. q) T. II. Opp. p. 712. B. r] Meinh. à Lüchtring. in comp. mirab. MSto. s) Vid. Birling. append. advers. curios. p. m. 105.

Rec. Pulv.millepod.unc.sem.
*ciner.*passer. troglodyt.
test.ovor.
*lumbric.*an.unc.sem.
crem.tartari unc. j.
sal succin. dr.j.
offic.mespil.
cynosbat. an.dr. iij.
lap. judaic.
spong.an.dr.ij.
vitri usti dr. iij.
Sem.milij solis unc. sem.
dauci dr.ij.
althææ dr. iij.
fl.cham.rom.Man.sem.f. Pulv.

Crebriùs diversis nephriticis ipsemet dedi in aqva *cortic.fabarum*, & plerumque bono cum effectu. Aqvam istam mihi specialiter commendavit Immortale Reip Medicæ decus *Thom. Bartholin.*, Doctor quondam meus, in seipso feliciter expertam. t)

§. 3 Salia qvod attinet, sunt verba *Langiana*, u) de ijs universale hoc dogma præmitto, qvòd scilicet natura omnem cujuscunqve rei vim in eorum potestatem, tanquam in principium magis stabile & perdurans, posuerit. Idcircò etiam qvemadmodum cuivis lithontripticæ speciei sal suum inest nativum; ita qvoqve præ reliqvis principijs istud à Medicis eo magis lau-

t) Add. C. L. epist. med. 55. p. 238. u) in Miscell. curios. p. 150.

laudatum antecellit. Hûc referendi sunt cineres scorpion., *lumbric. terrestr.*, milleped., stram. fabar., genistæ &c. Nam quicquid hi *cineres* præstant, non ut *cineres* id faciunt, sed qvatenus in ijs *sal* adhuc reconditum est.

liniment §. 4. In *lapidum* ex vesicæ fundo extractorum, & ulceris inde relicti curatione, alia inter qvoqve *enemate* & *linimento* utebatur *Hildanus*, vv] utroque *lumbricis* aucto.

CAP. XIV.

DE USU LUMBRICORUM IN URINÆ INCONTINENTIA.

§. 1.

14) *in urinæ incontinentia* INterdum post laboriosum & difficilem partum *urinæ incontinentia* accidit puerperis, ad quamcurandam post balneum pubes inungenda ungvento *Sennertiano* x) ex catellis pingvibus in *oleo lumbricor.* &c. coctis. Certè feliciter usurpatum fuisse in muliere Batava Lugduni, etiamnum recordor.

pulv. §. 2. Ἑλκωσηντης κύςεως καὶ ψῶραν abigit qvoqve hic *pulvis Joëlis*. y)

Rec. *Ciner.* priap. tauri dr. ij.
vermium terrestr. siccat. dr. j.
troch. de alka. dr. j. cum dimid.
gummi ceras.
amyli an. scrup. iv f. pulv. tenuiss.

Dos.

vv) C. III. obs. 69. x) L. IV. Prax. P. II. S. 7. c. 9. p. m. 466. y) Pract. L. VI. S. 2. p. m. 406.

Dos. est dr. j. mane vesperique cum aq. betonic.

§. 3. Fœmina Hildesheimensis eâdem *incontinentia* afflicta, cum successu utebatur *pulvisculo* & *linimento*. Ille hic erat:

aliter a

Rec. *Pulv.* testiculor. lepor. dr. j.
lumbr. terrestr. scr. j.
CC. ust. præp. scr. sem. M. D. c. vin. rubro.

Hôc verò cervicem vesicæ & lumborum vertebras sæpiùs inungebat:

Rec. Ol. castor.
rut. an. dr. ij.
ol. lumbric. terrestr. dr. j. cum dimid. *liniment*
destill. lavendul. gutt. ix. f. liniment.

CAP. XV.

DE USU LUMBRICORUM IN ISCHURIA.

§. 1.

JOël z) *lumbric terrestr.* num. quinque in mortario contrit. cum haustulo vini & fortiter expressos exhauriendos offert. Faustè id ante biennium probatum in opilione vicino. Nobilis puer plus solito & ultra vires in nuptiis biberat, diuque urinam retinuerat, qui solo *spiritu lumbric.* cum spirit. junip. & ol. succin. mixt. à matre servabatur, referente *Schopfio* nostro 15) *in Ischuria, potio, spirit.*

Adde

z) L. VI. Pract. S. 2. p. 411.

Adde senem istum à simili casu mortuum, a) & recordare, quô fato extinctus fuerit Nobiliss. *Tycho Brahe*, uti ex *Andreæ Toxetij* Reg. Dan. Medici, ore narrat *Fabr. Hildan.*, b) quem citat *Joann. Alb. Papke.* c)

grilli §. 2. Juvenis rusticus XIX. annorum in pertinaci Ischuria *grillos* domesticos, & *lumbricos* in forma pulveris non ita pridem feliciter sumsit, dicente Pastore istius loci. *Grylli* domestici haud temnendi, ùt probatum est in *theriaca mea cœlesti* nuper. d)

§. 3. In retentione urinæ cum maximis doloribus ex potu vini recentis secuta imum ventrem, perinæum, membrum virile, ac os sacrum hoc linimento inunxit *Hildanus*. e)

linim. Rec. Ungvent. dialth. dr. ij.
ol. lil. alb.
lumbric.
scorp. an. unc. j. M. f. linim.

Solum *oleum lumbricor.* cum ol. junip. mixt. adhibebat *Matthias Volin*, Amicus meus Londinensis.

obs. §. 4. Puellus biennis dysuriâ crebriùs laborans, inprimis circa plenilunium: varia usurpârat. Tandem mater obstetricis jussu, umbilicum & ventrem inunxit ol. rutæ & absinth. dest. tanacet. ac *spirit lumbric.* A clystere postea applicato multi educti sunt vermes, cum insigni

a) Forest. L. XXV, obs. 16. b) L. lithotom. vesic. c. 3, c) in disp. de h. m. §. 41. d) S. II. Membr. VI. c. 3. p. 274. e) C. IV. 52.

insigni levamine. Adde occultam verminationem, diuturnæ dysuriæ causam, à *D. Albrechto* notatam. f)

§. 4. *Meinhart de Lüchtringen*, cœnobita Corbeiæ Saxonicæ, rerum naturalium sedulus inquisitor, qui sub Abbate XXX. *VVittekindo Spigelio*, circa AC. MCC. vixit, & sub *Hugoldo* fortè circa AC. MCCXIX. decessit *compendium mirabilium* reliquit, in quo varias observationes annotavit, quas inter & hæc: *Walter de Lobren*, homo ferus, ad nonum usque diem ne guttulam quidem urinæ effuderat, ut etiam de vita ejus omnes nunc desperaverint, ipseque inter gemitus & dolores omnibus suis valedixerat. Advenit fortè venator *Martin à de Hevenhusen*, qui cataplasma ei calidum imponit ex allio, ononide, flor. melilot. & cepis factum cum *ol. lumbric.* & junip., à quo iterum fluxit urina, ipseque præter suam aliorumque expectationem optimè convaluit. Iqtus sumserat pulv. de talis lepor. cum spiritu Vini. *Ettmülleri* cataplasma in ischuria vera, transcribente id *Jüngkenio*, g) hoc est: *catapl.*

℞. cepar. alb. crud. num. vj.
capit. allij num. iij.
contus in mortar. add.
pingved. anserin. q. s.
ol. scorp. unc. sem.
junip. dr. ij.

f) Dec. III. Eph. ann. II. obs. 203. g) in Praxi med. p. 626.

M. & calidè applic.

Sœpiùs cum ſucceſſu uſus ſum, addito *oleo lumbricorum.*

CAP. XVI.

DE USU LUMBRICORUM IN GONORRHOEA.

§. I.

UT verò alias diuretica quædam, præcipuè efficaciora, ſeu ſtimulantica, aphrodiſiacis quoque effectibus deſtinantur: quod quidem omni conſenſu non caret, tàm quoad membri virilis erectionem exſtimulandam, quàm quoad ipſorū ſpermaticorū organorū aliquam exſtimulationem, utpote cui etiam illa inſignis efficacia cantharidum in gonorrhæa inveterata, cum debita cirumſpectione adhibitarum, inniti videtur; ita hi ipſi quoque *lumbrici* efficaciæ hujusmodi aphrodiſiacæ inſimulantur, & quidem excrementa tantùm illorum, circa ſcrobiculos eorum, menſe Majo vel Junio collecta, ubi teneri limi formâ ipſas oras horum foraminum circundare conſpicuuntur. Quamvis etiam, ſi aliqua ipſorum *lumbricorum* quantitas capiatur, & ſic ſatis mundi in vitrum aut ollam conjiciantur, paucarum horarum ſpatio hoc ipſum excrementum ita copioſè emittunt, ut quaſi pro tegumento ipſis inſervire queat, ſub quo tamen, ceu alia terra, jaceant. h)

§. 2.

h) Stahl diſp. cit: c. 3. p. 10. ſeq.

§. 2. Juvenis hypochondriacus, castioris vitæ amasius, meus olim in *Regio Prussorum monte* amicus, pro eliciendo sudore in scabie aliquoties acceperat à Medico sal volat. C C. succin. &c. quæ tandem *gonorrhœam* ipsi fecêre permolestam, sero scilicet acriori & salsiori sangvinis nimium exaltato. Propinabat alius in vicinia succum limonum cum *succo lumbricorum terrestrium* in aqua nymphææ, & mox ex voto restituebatur. *obs.*

§. 3. Alius ex diuturna gonorrhœa valde enervatus à Chirurgo, ad imitationem *D. Michaëlis* Professoris Lipsiensis, solis pilulis de therebinthina cum ossibus sepiæ & croco martis adstringente curabatur. Cur verò jussus fuerit per octiduum ex cucurbita excavata cerevisiam suam tenuiorem, in qua singulis auroris priùs *tres lumbrici* suffocabantur, bibere, mecum nesciebat ipse. *alia,*

CAP. XVII.

DE USU LUMBRICORUM IN TUMORE SCHROTI ET TESTICULI.

§. 1.

IN tumore scroti, carbonis instar nigro, post cateplasma & fotum, hoc linimento partem affectam inunxit *Hildanus*. i) 17) *in tumore scroti & testiculi linim.*

℞. ol. chamomill.
anethin.

lum-

i) C. III. obs. 81.

lumbric. an. unc. j.
anisi subtiliss. pulverisf. dt. ij. M. f. liniment.
Sic intra paucos dies curationem feliciter absolvit.

obs. §. 2. Faber ferrarius in Saxonia inferiori anno MDCLXXVI. rem cum puella menstruata habuerat, ex quo impuro ac illicito concubitu altero die horrendo dextri testiculi tumore correptus, cum sœvissimâ inflammatione ventris femorisq; sinistri præsertim, insigni dolore, cui tandē accessit febris quintana syncopalis, & jam cœperat testis nigrescere. Maligni quid subfuisse quis inficiabitur? itaque prævio clysmate & sudorifero, dolores in femore hoc compescuit linimentum.

aliud, ℞. Ungvent. dialth. unc. j. cum dimid.
ol. chamomill.
lumbricor. composit.
lil. alb. an. unc. sem.
laud. opiat. gr. IV.
ceræ q. s.

Ipsi verò testiculo applicabatur cataplasma, quô tumor sensim imminutus. Meminit hujus casus *Dolæus* k)

§. 3. Contusionibus testium magnum tumorem aliquando inducentibus, præmisso hoc linimento, cataplasma conveniens imponi potest.

aliud, ℞. ol. fl. sambuc. unc. ij,
spirit.

k) in Encyclop. chirurg. ration. L. IV. c. 1. p. 828.

bacc. laur. unc. j.
spirit. lumbric. gutt. iij.
camphor. scrup. j. F. linim. l)

CAP. XVIII.

DE USU LUMBRICORUM IN MOLA ET TENTIGINE.

§. 1.

DE *mola* comitante fœtum usque ad ejus perfectionem, deque ejusdem molæ extractione agit *Hildanus*, m) ubi addit ungventum *lumbricis* nostris conspicuum, quô ventrem, coxas, genitalia atque os sacrum aliquoties calidè inunxit, (18) *in mola & tentigine ungvent.*

Rec. ol. lilior alb.
amygd. dulc.
de vitell. ovor.
lumbricor. an. unc. sem.
Pingved. anser.
caponis. an. unc. j.
Postea ℞. farin. fœn. gr.
cydonior. an. dr. j.
croci subtil. pulverif. scrup. ij.
aq. artemis. unc. j. M.
& post unicam ebullition. add. olea & pingvedin. præscriptæ, F. ungvent.

§. 2. In tentigine obscura & prava, ubi cum fluxu menstruo aqua, & cum urina sanies, non

l) Id. l. c. p. 835. m) C. II. obs. 52.

non sine dolore pudendorum effluit, alia inter etiam oleum ex Paracelso præscribit *Dolæus* n)

oleum, ℞. ol. hypericon.
persicar.
aristol. rot. an. libr. j.
ranar.
lumbric.
é vitell. ovor. ad pondus omnium. M.

§. 3. Pastor quidam reformatæ religionis cujus uxor bis fatuâ impregnatione decepta fuerat, varia inter medicamenta præservationis & expulsionis gratiâ à Medico Eichsfeldensi acceptа, & hunc mihi monstrabat pulverem *Joëlianum*:

pulv. ℞. Rad. aristoloch. long. dr. j.
cinamom. elect. scrup. ij.
pulv. lumbric. terrestr.
rad. osar.
croci an. dr. sem.
fol. sabin. dr. ij.
sem. rut. dr. sem. F. Pulv. tenuiss.
Dos. dr. j. mane ac vesperi cum vino danda.

CAP.

n) Chirurg. cit. p. 953.

CAP. XIX.

DE USU LUMBRICORUM IN MENSIBUS SUPPRESSIS.

§. I.

IN fœmineo ſexu ſpecialiter ad menſes expediendos allegantur *lumbrici*, ſed efficaciâ non modò leviore præditi, verùm etiam magis fortè ope & intentione diureticâ hîc commendantur, quàm ullatenus directè emmenagogi; o) nihilominùs *J. G. Schmied*, Med. Regiomontanus in Franconia, ſubinde in uſum trahebat *ſal volatile lumbricorum*, nec infauſto cum ſucceſſu. Alium novi Medicum, qvi ſale volatiî CC. & *lumbricorum*, cum ſirupo cinamomidato, menſes occluſos in juvencula feliciter reſerabat, ut rectè dixerit *Primeroſius*, p) malè cinamomum ad adſtringenda mulierum profluvia præſcribi. *(19) in menſibus ſuppresſis, ſal. volatil.*

§. 2. Honeſta fœmina à ſuppresſione hac maximè divexata, varijs fruſtra adhibitis, univerſalibus præmisſſis, alia inter obtinuit à Medico vicino hanc miſturam, valdè ſibi acceptam: *mixtura*

℞. *Spirit.* ſal. armoniac. aniſat. dr. j.
lumbric. vol. ſcrup. ij.
ol. deſtill. ſabinæ ſcrup. j.
aurant. ſcrup. ſem.
macis gutt. iv. M.
D. mane & veſperi cum aq. puleg. à gutt. xxv. ad xxx.

Sumta

o) Stall diſp. cit. c. 2. p. 14. p) L. IV. de erroribus vulg. c. 43.

Sumtâ vix unâ alterave dosi, menses, ut antea, ordinariè fluxerunt. Pro potu ordinario erat vinum, cui injecerat pomum auranht. excavatum, croco impletum, chartâqve madidâ obvolutum, inqve cineribus coctum. q] De qvo sumsit cochleatim.

§. 3. Ego nonnunqvam ad humores pituitosos, acidos & viscidos, emendandos hanc dedi *misturam* cochleatim sumendam:

alia. ℞. *Aqv.* fœnicul.
menth. crisp.
lumbric, terrestr. an. unc. j. c. dimid.
vit. mulier unc. j.
cinam. simplic. unc sem.
spirit. salis armoniac. anisat. scrup. j.
sirup. menth. unc. sem. M

alia. Vel: ℞. Tinct. tartari
santal. rubri
ess. castor. an. dr. j.
spirit. lumbr. terrestr. vol. dr. sem.

Dosis est ter qvaterve qvotidie in convenienti vehiculo à gutt XX. ad XXX. in adultioribus. In animi deliqvio, qvod freqventiùs contingit, in varijs usus sum hâc:

alia. ℞. *Aqv.* cochlear.
menth. crisp. an. unc. ij.
lumbric.
elix. vit. Matth. an. unc. sem.
tinct. fl. tunic. dr. j. c. dimid.
Spirit. sal. armon. anisat.

lum-

q] Vid. Dec. III. Eph. nostr. ann. V obs. 120.

lumbr. volat. an. ſcrup. j. M.
Doſ. cochl. ij. ſeu iij.

CAP. XX.
DE USU LUMBRICORUM IN ATROPHIA.

§. 1.

Rugoſa vetula gloriabatur de ſingulari experimento in tollendis ariduris infantũ. Erat id ipſo novilunij die & ſeqvente poſt plenilunium devorata portiuncula ſimilæ recentioris *ſpiritu lumbricorum* illita. Qvô ſucceſſu, certò dicere non poſſum. Laudatur enim ab his, culpatur ab illis. Tutius tamen mihi videtur quàm Generoſi iſtius remedium, qvo de *Samuel Hafenreffer*, r) qvi proximo die novilunium antecedente & conſeqvente, in pane vel cum hoſtia conſecrata (qvantus abuſus rei ſanctæ!) offerebat pediculos capitis XV. tribus id menſibus continuando. (20) *in atrophia*

§. 2. In aridura, qvæ oritur à catarrhali lymphæ effluxu, proderit miſtura *Dolæana*, qvâ partes emarcidæ illinuntur: ſ] Vel: *mixtura*

Rec. Infuſ. arthritic. unc. iij. *alia*,
ſpirit. lumbric.
formic. an. unc. ſem.

 liqv.

r] L. III. de cutis affect. c. 2. p. 399. ſ) L. VI. Encyclop. chirurg. c. 1. p. 13. 19.

liqv. CC. succin. dr. ij.
△ ♃ dr. j & sem.
Vel: Rec. *Succ lumbric.* cum aq. resin. Hungar. express. unc. iij.
ol. de ranis unc j. M. & agita optimè, qvô illinatur pars arida.
Adhiberi etiam potest *mistura* spirituosa & balsamica.

alia, Rec. *Spirit.* junip. unc. ij.
lumbric, unc. j.
cochlear. unc. sem.
armoniac. dr. ij.
ess. eruc. dr. j. & sem.
ol. still. chamom. rom. scrup. sem.
lavend gutt. viij.
rorismar. gutt. vj. M. t)

§. 3. In atrophia brachij pedisve qviutatur oleo *Nicol. de Metrij* vide apud *Guferum.* u) Medicus Mechliniensis in atrophia crurum *liniment* hoc *linimentum* dabat apud *Forestum:* vv]

Rec. Ol. sem. lini
lumbric. an. unc. j.
macer. dr. ij.
ol. hypericon. dr. iij.
sal. gemm. tost. & levigat. dr. j.
ol. rosar. unc. sem.
ceræ parùm, F. linimentum.

§. 4. *Matthæus Godofr. Purmann* x) revelat

t) Id. l. c. p. 1216. u] Medicin. domest. c. 26. p. m. 89. vv) L. X. obs. 97. x) im Chirurg. Lorbeerkrantz P. III. c. 6. p. m. 482.

velat ungventum, qvod *Paul. Rompelt* pro certo arcano habuit. Aliud & spiritum dat *Jüngken.*, y) ubi benè monet, se temperare sic oleosa & unctuosa spirituosis, ne poris partium illis obstructis succi nutritij appulsus sufflaminetur. Ac spirituosa unctuosis paulisper infringere, ne partibus subtilioribus avolandis ansam addant & stimulum. z) *Georg. Andr. Rheinpot* gammar. viv. & *lumbric.* an: p. æqv. in olla benè lutata in furno exsiccabat, eorumqve pulveri admiscebat adip. porci liqvat., & per linteum pannum expr., donec redigeret in formam ungventi, qvô mane & serò membra atrophiâ correpta ungebat. Vel: *ungvent* *aliud,*

Rec. Pingved. taxi unc. j.
gallin. unc. sem.
ol. chamomill.
castor.
lil. alb. an. unc. ij.
lumbr. terr. unc. j.
vulpin. unc. sem.
ungvent. dialth. dr. ij.
vini sublim. dr. j. & sem.
gumm. opoponac.
ammoniac. an. unc. sem.
dissolv. in vino gummato l. a. dein cum ceteris coëant in ungvent.
cui add. ol. spicæ. f. ungvent.

Plura ungventa ad rem facientia prostant apud *Bec-*

y) in Vade mecum p. m. 52. seq. z) conf. prax. ej. medic. p. 142.

Becker., a) *Riverium*, b) *Grülingium*, c) & alios.

CAP. XXI.

DE USU LUMBRICORUM IN HERNIA.

§. I.

(21) *in hernia*, Cornelius *Johannis* Flander habuit in sua familia multos ruptos à nativitate, quos omnes ipse curabat, dando mane per quatuor seu quinque dies *pulve-*
pulv. *rem vermium terrestrium*, & supponebat oxycroceum. subligaculis consvetis injectis. d)

§. 2. *Pilulæ Barbettianæ* in *Chirurgiae* hæ sunt:

Pilul. Rec Mumiæ dr. j.
galban. in acet dissol. dr. ij.
myrrh. & limat. chalyb.
sterc. lepor. sicc. an. dr. sem.
pulv. lumbric terr. scrup ij. M.
f. pilul. magnit. pisi majoris.

§. 3. Uti in curanda herniâ primaria cura erit, ut intestina vel omentum eò repellantur, unde prolapsa sunt; ita non abs re erit insimul regionem protuberantiæ hoc inungere *linimento*.

Rec.

a) in Med. Microcosmic. L. II. c. 2. p. 104. & 107. b) C. I. obs. 52. p. 64. c) L. V. Prax. P. III. c. 16. p. m. 580. & 583. d) Forest. L. XXVII. obs. 15.

Rec. Sevi hircin. unc. sem. *linim.*
axung castor. d. ij.
ol. hyperic.
lumbric. an. dr. j.
petr. alb. scrup. j.
dest. macis gutt. v. F. liniment. f)

§. 4. Inter *emplastra* principatum ferè obtinet illud *Arnoldi de Villa nova* de pellesarietina, g] quod verò aliter describit *Pharmacopœa Augustana*, h) aliter *Sennertus*. i) Si placet, paretur secundùm reformationem *Zwelferianam*. Aliud vide apud *Beckerum*, k) *Blanchardum* l) & *Barbette*. m) Oleum *hyperici* in hoc affectu alijsque, ubi membranæ, seu nervosum genus, læsæ sunt, valde commendat *Solenander*. n) Conf. *Sennert.* o) & *Polisium*. p] *empl.*

CAP.

e] c. 7. p. 34. f) Dolæus L. III. Encyclop. chirurg. c. 2. p. 701. g) L. II. Breviar. c. 44. h] Cl. XIX. p. m. 791. i) L. III. Prax. P. II. S. I. c. 6. p. m. 225. k) in Med. Microcosm. L. II. c. 2. p. m. 105. l] C. III. collect. Med. Phys. obs. 59. m] l. c. p. 33. n) in consil. p. 356. o) l. c. p. 266. p) Myrtholog. S. III. c. 12. p. 98.

CAP. XXII.

DE USU LUMBRICORUM IN PODAGRA.

§. 1.

(22) *in podagra num contagiosa?*

AN podagra contagiosa sit, dubitat *Höferus*, q) sed vide sis *Ephemerid. nostras* r) si *epilepsia*, s) & *tertiana*, t) ac *quartana* u) contagium de se spargunt, quidni etiam *podagra*. Qui idearum in fermentis suis multiplicationem admittunt, facilè affirmabunt; siquidem ideæ humores plerumque sigillant, & postmodum, sive per insensibilem transpirationem, sive etiam per diaphoretica extra corpus eliminantur, nunquam sine vitiosa idea discedunt. Quàm facilè igitur fieri potest, ut pelliceis illis podagricorum ocreis & vestimentis ad tempus adhæreant, & quando ab illis induuntur, per poros corpus subintrant, ubi postmodum explicatæ & evolutæ similem morbum producunt, inprimis si reperiunt corpus cacochymicum, seu alio modo morbosè dispositum. Commemorat *Helmont*. vv) matronam nobilem, quæ à recurrentibus podagricis paroxysmis crebriùs fuit vaxata, nesciens, unde inauspicati morbi recidiva, tandem quoties

q) Hercul. Med. L. IV. c. 1. r) Dec. II. ann. VI. obs. 143. s) Salmut. C.I. obs. 55. t) Id. C.III. obs. 51. u) Sennert. L. II. de febr. c. 20. p. 296. vv) de magnet. vuln. curat. §. 33. p. m. 599.

ties remisso accessûs fervore è cubili jam surgens, sederet sede, quâ frater ejus olim, & in alia urbe podagricus sedere solitus erat, extemplo morbum repullulare experta fuit. x) Scripsit mihi D. *Rosenvvald*, Amicus honorandus, podagricum patrem plerumque adjacentem habuisse in lectò filiolam nondum triennem, hujusque ab accubitu non semel qualecunque levamen percepisse, puella autem eodem morbo infectam fuisse. Si in catellos transplantari potest podagra, quidnî in puellam?

§. 2. Pulverem antiarthriticum *Wepferianum* ingrediuntur quoque *lumbrici*. Quem dum parare curâsset Senator Solodurnensis & per annum asservâsset, notavit *lumbricos regeneratos*, dum scilicet ovula, quibus plurimi scatent *lumbrici*, denuò animatà fuêre. y) *pulv.*

§. 3. Si vagum adhuc est malum, & acrimonia scorbutica subesse notatur, tùm primis à saburra, si adest, liberatis, instituatur sudor.

Rec. Pulv. *lumbr. terr.* dr. j. *alius*
bez. mineral. scrup. sem.
croc. gr. vj.
camphor. gr iij.
extr. opij s. gr. j. M pro dosi aliquoties reiteranda.

Rec. Fl. sambuc. unc. iij.
tinct. bezoard. s. acid. dr. j.
anod. Ludov. gutt. xv.

Spiri-

x) Vid. Borell. C. III. obs. 36. y) Vid. Dec. II. Ephem. ann. IX. obs. 123.

Spirit. lumbric. vol. gutt. vi. M. pro dosi. z)

spiritus §. 4. Si à crudiori, acerbo, austero, acido, dolores podagrici convehantur, topica alcalia, absorbentia, dulcificantia, sulfurea, oleosa & similia, quodammodo siccãtia & roborantia convenient. Inter quæ primum locum obtinent spirituosa volatilia, ut spiritus arthriticus, *Jungken.* a) vel oleum circulatum, seu ol. fl. balsamicum. b) Externè in defluxionibus catarrhalibus ad collum, scapulas &c. optimè conducit hic:

alius, ℞. *Spirit.* formic.
volat. *lumbric.* an. unc. j. cum dimid.
CC. volat. dr. iij.
armoniac. dr. j.

§. 5. *Linimenta Loticbiana* hæc sunt:

linim. Rec. pulv. salis marin. in furno exsicc. &
tot. dr. j. cum dimid.
ol. lumbric. terr. unc. ij
adip. hum.
vulp. an. unc. j.
ol. costin.
nardin. an. dr. ij. cum dimid.
ros. dr. j.
destill. salv.
rorismat. an. scrup. sem f) f. linim. c)

aliud, ℞. ol. laurin
lumbric. terr. an. unc. j.
vulpin.

z) Jüngken vade mecum p. 40. a) in Med. præs. secul. applic. P. II. S. I. c. 19. p. 699. b) c. p. 705. c) L. VI. c. 1. obs. 8.

vulpin.
ursin. an. unc. j cum dimid.
adip. human. unc. j, cum dimid.
ol. destill. salv.
rosmar. an. scrup. sem.
cer. q. s. F. linim. d)

℞. *ol. lumbric. terrestr.* *aliud,*
laurin. an. unc. j. cum dimid.
nardin.
costin. an. unc. sem.
ursin.
vulpin.
adip. human. an. unc. j.
ol. ranar.
de euphorb.
piper. stillat. an. gutt. x
dest. salv.
rorismar. an. gutt. v.
cum pauca cer. alb. f. linim. e) *aliud,*

Rec. Sapon. venet. unc. j.
camph. unc. sem.
spirit. lumbr. terr. per putref. parat. q. s.
diger. blandè in consistent. linim.

Hoc illitum non raró parvas pustulas excitat optimo cum levamine f)

§. 6. *Joëlis unguentum*, quô locus affectus bis in die utiliter inungitur, hoc est: g) *unguent*

Rec. ol. laurin
irin.

L

d) eod. L. obs. 7. e) eod. L. c. 2. obs. 1. f) Jüngken vade mecum p. 42. g) L. X. Pract. S. 2. p. 535.

irin.
vulpin.
lumbric. an. unc. ſem.
medull. crur. cerv. dr. vj.
terebinth. dr. ij.
galban. in acet. diſſol. & per linteol. transact. dr. j. & ſem.
cer. q. s. f. ungvent.
cui admiſce ol. Vitriol. dr. ſem.

empl. §. 7. *Emplaſtrum* oleô *lumbricor* malaxandum proſtat apud *Riverium*, h] ceratum ex ranis apud *Joëlem*. i) Alia vide in collectaneis
balſ. *Blanckardi*. k] *Balſamus* antiarthritic. *Burrhian.*, qui *oleum lumbric.* recipit, vid. apud *Trumphium* l) Imò aliquando à ſolis *lumbricis* contuſ. & in forma cataplaſmatis applicat. dolor cedit. Ita Conſul quidam *lumbric. vivos* imponebat cum aliquali remiſſione dolorum. m) Adde *Platerum*, n) *Ranchinum* o] *Beckerum* p] & alios.

CAP.

h) L. X. Prax. c. 1. p. 381. i) l. c. k) C. II. obſ. 41. & C. III. obſ. 60. l) Dec. I. Eph. ann. X. obſ. 80. m) Dec. II. ann. VI. obſ. 28. n] L. II. obſ. p. 461. o) de morb. partic. ſenum. p. m. 591. p) L. II. Med. Microcoſm. c. 2. p. m. 104. & 106.

CAP. XXIII.

DE USU LUMBRICORUM IN DOLORE ISCHIADICO.

§. I.

VEnator ex *lumbricis* recentibus in succum redactis à primordijs Ischiadici doloris citò liberabatur, Recrudescente verò eodem affectu, nullum præsidium à denuò usurpatis *lumbricis* obtinuit. q) Oleum *lumbricorum* singulariter hîc laudat *Grülingius Hulder icum* Amthor, Consiliarium Stolbergensem, jussit locum affectum aliqvoties calidis pannis fovere, illumque *spiritu lumbric. terrestr.* & formic. inungere. r) Vel: (23) *in dolore ischiadico.* *spirit.*

Rec. sal volat. CC. q. s.

spirit. lumbric. q.v.inf. & D. ſ)

§. 2. Omnis *ischiadicus* feliciter sanatur hoc *linimento*, dicente veterano *Grülingio*: t) *linim.*

Rec. Mucilag. sem. malv.
foen. gr. an. unc. sem.
pulv. fol. rof. dr. iij.
croci scrup. j.
butyr. sine sale unc. sem.
ol. lumbric.
vulpin.
chamomill.

q] Stahl disp. cit. c. 4. p. 22. r) C. VI. obs. 78. ſ) Dolæus L. III. Encyclop. med. c. 14. p. 742. t) C. I. obs. 38.

aneth. an. dr. vj.
farin. hord. unc. ij. M. f. linim.

D. Hagdorn oleo conor. pini destillat. mixto cum *spiritu lumbric.* & formicar., crebrius illinit loca dolentia. u) Tutò etiam usurpare potes in arthritide vaga. *Martin.* Hobberg Lignicensis, vv) discutientia & nervina inter primario ponit *linimentum Wedelianum* nervinum, *spiritu lumbric.* vol. auctum. Dabit etiam *Grûling.* linimentum cum emplastro in multis expertum. x) Medicum novi, cui emplastrum discutiens *Morelli*, y] familiare erat, & istud *lumbricis* nostris superbit.

§. 3 *Riverius* hoc habet *ungventum*: z)

ungvent
Rec. *ol. lumbric.*
de laterib.
terebinrh. an. unc. ij.
vulp. unc. j.
gummi ammoniac. & sagapen. aq. vit. sol.
an. dr. vj.
castor. pingv. dr. iij.
euphorb. dr. ij.
cer. p. s. F. ungvent.

Riedelinianum hoc: a)

aliud, Rec. Ungvent. Uvæ
dialth. an. unc. sem.

ol.

u) Dec. II. Eph. ann. III. obs. 32. vv) disp. de. h. m. jen. 1681. p. 23. x] L. V. Prax. P. I. c. 1. p. 471. conf. C. I. obs. 38. y) de præscrib. form. L. II. S. 1. c. 9. p. 238. z) L. X. prax. c. 2. p. 390.

ol, lumbric. q. s.
scorp.
sapon. destillat. dr. j. M.

§. 4. Quantum *hirudines* valeant, docuit me juvenem D. *Ambros. Rhodius*, veteranus Practicus, idque confirmat notabilis historia *D. Stablij*, b) & experientia D. *Crausij*, Prof. jenensis. c] Servus scriniarij cum eos repudiaret, accepit à barbitonsore seq. ungventum: *obs.*

Rec. *pulv. lumbric.*
thuris
mastich.
myrrh. an. p. æqv.
F. c. ol. chamomill. ungventum.

Desumsit istud ex libro, cujus rubrum: Armer Leute Leib-Medicus. d)

CAP. XXIV.

DE USU LUMBRICORUM IN MARASMO & PROCIDENTIA ANI.

§. I.

(24) *in marasmo & ani procidentia oleum,*

IN *marasmo* infantis ob tormina inquieti, indiesque magis emaciati, usus est. *Riedlinus* hoc *oleo*; e)

Rec. *Ol. lumbric. terrestr.*
rutac.
chamomill. an. unc. 1. 5 Grimmöhl.

§. 2. Seni in procidentia ani prodest cataplasma ex scarabæis cum oleo hyperici & *lumbri-*

a) C. II. obs. 75 b) de sangvi sugar utilit. c. 4. p. 17. c) disp. hirudinib. c. 2. p. 20. d) p. 269. e) C. III. obs. 23.

amygd.dulc.dr. vj.
*lumbr.terr.*unc. ſem.M.

aliud, Tumorem valde dolorificum inunxit Chirurgus mane ac veſperi *oleo lumbricorum* cum oleo ovor.mixt.,& vulnus brevî ſanatum eſt,tumore prorſus evaneſcente. Similem omninò caſum habet *Grüling*, l] niſi quòd hic oleum ovorum hyperici oleo miſcuerit, omiſſo *oleo lumbricorum*.

§. 2. In tumore flatulento utebatur *Barbette* hoc *emplaſtro*. m)

empl. Rec. Rad.pyrethr.unc. ſem.
ſapon.venet.dr.iij.
caſtor.in aq.vit.diſſol.dr.j.
ſem. cumin.
carv.an.dr.ij.
*ciner.lumbric.terreſtr.*dr.ſem.
ol.ſpicæ unc.ſem.
maſtich.dr. iij.
cer.& terebinth.q.s.F.Emplaſtr.

catapl. §. 3. Cùm Uxor Superintend. Ulmenſ.malæ ſiniſtræ inflammatione, ex ſangvinea defluxione cauſata,moleſtata ingenti tumore, ut penè nihil deglutire, nec loqui poſſet, exteriùs cataplasma applicabat ex medulla panis albi, (Wecken) diſſ.in lact.redig. ad formam pultis, add.vitell.2 ovor.ol.roſ.complet.unc.j.ol. viol. chamomill.*lumbric.terr.*an.dr.ij.M.

obſ. §. 4 Elegans obſervatio *Dolæi* noſtri n] de

l) C.[VII. obſ. 7. m) P. II. Chirurg. L. I. c. 7. p. m. 123. n) Encyclop. chirurg. L.II. c. 9. p. 636.

de fœmina scorbutica dextræ mammæ dolore laborante, qui ab imperito Chirurgo immane quantum auctus & in abscessum mutatus est. Tandem sequente spiritu tumor durior post abscessum remanens discussus, & inflammatio circa ulcuscula abacta fuit.

Rec. *Spirit. lumbric.* unc. j.
sp. vin. camphorat. dr. vj.
fl. sambuc. dr. iij.
quô tumor calidiusculè illinatur.

CAP. II.

DE USU LUMBRICORUM IN ULCERIBUS.

§. I.

IN ulcere cum ossis carie adhibe *ungventum Sennertio*) *2) in ulceribus. ungvent.*

Rec. Rad. aristol. rot.
peucedan. an. unc sem.
cort. pini dr. ij.
agaric. alb.
lumbric. terr. præp. an. dr. j cum dimid.
F. Pulv. aut c. melle rosat. ungvent.

Barbette ita dabit: p) *aliud.*

Rec. Rad. aristoloch. rot.
ireos
peucedan. an. unc. sem.
Myrrhæ
aloës an. dr. j. cum dimid.

cor-

o) L. V. Prax. P. II. c. 15. p. 236. p) P. II. Chirurg. L. III. c. 3. p. 218.

amygd. dulc. dr. vj.
lumbr. terr. unc. sem. M.

aliud, Tumorem valde dolorificum inunxit Chirurgus mane ac vesperi *oleo lumbricorum* cum oleo ovor. mixt., & vulnus brevi sanatum est, tumore prorsus evanescente. Similem omninò casum habet *Grüling.,* l] nisi quòd hic oleum ovorum hyperici oleo miscuerit, omisso *oleo lumbricorum.*

§. 2. In tumore flatulento utebatur *Barbette* hoc *emplastro.* m)

empl. Rec. Rad. pyrethr. unc. sem.
sapon. venet. dr. iij.
castor. in aq. vit. dissol. dr. j.
sem. cumin.
carv. an. dr. ij.
ciner. lumbric. terrestr. dr. sem.
ol. spicæ unc. sem.
mastich. dr. iij.
cer. & terebinth. q. s. F. Emplastr.

catapl. §. 3. Cum Uxor Superintend. Ulmens. malæ sinistræ inflammatione, ex sangvinea defluxione causata, molestata ingenti tumore, ut penè nihil deglutire, nec loqui posset, exteriùs cataplasma applicabat ex medulla panis albi, (Wecken) diff. in lact. redig. ad formam pultis, add. vitell. 2 ovor. ol. ros. complet. unc. j. ol. viol. chamomill. *lumbric. terr.* an. dr. ij. M.

obs. § 4 Elegans observatio *Dolæi* nostri n]
de

l) C. [VII. obs. 7. m) P. II. Chirurg. L. I. c. 7. p. m. 123. n) Encyclop. chirurg. L. II. c. 9. p. 636.

de fœmina ſcorbutica dextræ mammæ dolore laborante, qui ab imperito Chirurgo immane quantum auctus & in abſceſſum mutatus eſt. Tandem ſequente ſpiritu tumor durior poſt abſceſſum remanens diſcuſſus, & inflammatio circa ulcuſcula abacta fuit.

Rec. *Spirit. lumbric.* unc. j.
ſp. vin. camphorat. dr. vj.
fl. ſambuc. dr. iij.
quô tumor calidiuſculè illinatur.

CAP. II.

DE USU LUMBRICORUM IN ULCERIBUS.

§. I.

IN ulcere cum oſſis carie adhibe *unguentum Sennertio*) *in ulceribus. unguent.*

Rec. Rad. ariſtol. rot.
peucedan. an. unc ſem.
cort. pini dr. ij.
agaric. alb.
lumbric. terr. præp. an. dr. j cum dimid.
F. Pulv. aut c. melle roſat. ungvent.

Barbette ita dabit: p) *aliud,*

Rec. Rad. ariſtoloch. rot.
ireos
peucedan. an. unc. ſem.
Myrrhæ
aloës an. dr. j. cum dimid.

cor-

o) L. V. Prax. P. II. c. 15. p. 236. p) P. II. Chirurg. L. III. c. 3. p. 218.

cortic. pini
scor. æris an. dr. j.
lumbric. terr. dr. iij.
Mell. q. s. ungventum.

Adde D. *Kelneri* tract. germanic. *de ulceribus*, q)

§. 2. In ulcere fistuloso in coxa & crure ad intestinum rectum usque pervadente, cum dolor intrusus esset circa genu, *cataplasmate* hoc anodyno usus est *Platerus*. r)

catapl. Rec. Mic. panis libr. j.
farin. sem. lini
fœn. gr. an unc. j. & sem.
coq. in lact. addit.
fol. hyosciam. Mj.
vitell. ovi num. iij.
cassiæ recent. extr. unc. j.
ol. chamomill.
lumbric. an. unc. j.
F. cataplasma,

quod in panno extensum calidè suprà locum affectum ponatur, à quo dolor valdè mitigabitur.

§. 3. Multoties accidit, ut absumto flatu æger benè ambulet, ait *Nicol. Fontanus* exemplo de genu inflato, s) sanusque videatur, & quandoq; postea de novo fatulenta materia & serosa aggregetur, quæ iterum genu elevat, tunc fidissimo experimento utilissimum probavit *Empl. Vigon.* de sterc. caprin., quod tale est:

Rec.

q) p. m. 114. r) L. II. obs. p. m. 536. s) in respons. & curat. Med. L. I. p. 148.

Rec. Sterc caprin. unc. j. *empl.*
furfur. macri unc. ſem.
aceti acerrim. q. s. M.

Aut utere ſtercore bovino recenti, cum *oleo lumbricorum* permixto, gummi tacama hac & terebinthina. Laudabile etiam empl. gryſeum, *lumbricos* recipiens, apud *Purmannum.*

CAP. III.

DE USU LUMBRICORUM IN VULNERIBUS.

§. I.

Vulneratis inteſtinis, ſeu craſſis, vel tenuibus, ut vel chylus ſeu excrementa per vulnus effluant, licet res ſit periculi pleniſſima, & parva de ſalute ſpes, nihilominus inteſtina vel lacte calido, ſeu ſpiritu vini camphorato & eſſentia hyperici abluunt, ſuturâ uniunt, ſicque inſitum ordinarium reponunt, inſtillato balſamo de Copaiba &c. & internè potiunculam exhibent, ſpirituoſas particulas in tubulis inteſtinorum augentem & corroborantem, e.g. 3] *in vulneribus.*

Rec. Aq. ſalv. dr. j. c. dimid. *potio,*
menth. unc. j.
regin. Hungar. unc. ſem.
Tinct. hyperic. dr. iij.
ſpirit. lumbric. dr. ij.
maſtich. ſcrup. IV.
camphor. ſcrup. ij.

ſirup.

sirup. veronic. unc. j.
botryos
tormentill. an. unc. sem.
M. D. cochleatim. t]

§. 2. In vulneribus & contusionibus nervorum multùm conducunt *lumbrici*, unde ad nervos penitus concisos (vid. etiam *Dioscorid.*) u] convenit pulvis eorum lotorum & probè exsiccatorum cum aliquali proportione terebinthinæ mistus, qui per dies XX. super vulnus positus istud sanat, & nervos denuò unire facit. Idem præstant ipsi *lumbrici* loti, si pulvis horum miscetur oleo proprio *lumbricorum*. Et in genere omnibus medicamentis, puncturis nervorum ac tendinum applicandis permiscendus est *pulvis lumbric. terrestr.*, in specie si admisceatur parùm pulveris lapillorum cancr., & sic erit appropriatus pro conglutinatione & curatione vulnerum partium nervosarum, harumque præcavendis symptomatibus. vv) Idem docet *Galenus*, at potiùs de aliorum, quàm propriâ sententiâ, censente *Massaria*. x] Sed utcunqve sit, si modò *lumbrici* ad glutinandos præcisos nervos faciunt, id forè evenit, quòd illi præditi sint substantiâ viscidâ, simili substantiæ nervorum: quòd autem possint nervos corro-

Pulv.

t) Dolæus L. III. Encyclop. chirurg. c. 2. p. m. 701. u) L. II. c. 61. u) Chirug. Lorbeer-Krantz P. III. c. 9. p. 502. vv) Ettmüll. T. I. Opp. p. m. 824. conf. Fernel. L. VI. M. M. c. 14. x) L. I. Prax. c. 16.

roborare, nemo affirmat, neque ulla ratio id persvadet. y)

§. 3. *Balsamus* pro vulneribus nervorum, seu nervosarum partium, hic est apud *Sennertum*: z] *balsam.*

Rec. Olei antiqdiss.unc. iv.
terebinthin.venet.unc.x. cum dimid.
tritici integri unc.ij.
hyperici unc.ij.& sem.
rad.card. bened.
volerian.an. dr. x.
pulv.subtilis.thuris unc. ij.
hypocistid.dr. sem.
bol. armen.
sangv.dracon.an.unc. sem.
pulv.lumbric.terrestr. dr. ij.
consolid.maj. Mj.
equiseti M.sem.

Radic. & herb. crass. modo contund., deinde in vas ponant., & vinum alb. affundat., & postquam ita fuerint infusa, oleum & frumentum addatur, omniaque ad vini consumt. coqvantur. Postea forti factâ expressione, addant. pulv. & terebinthina, & iterum parum bullire sinas, & deinde in vase vitreo ad usum serv.

§. 4. Oleum balsamicum *Poterii*, a) *Do[...]i*, b] nec non *Sebast. Greiffi* c) præclari usus est, *oleum.*

y) Id. l. c. Add. Gufer. Med. domest. c. 26. z]L. V. Prax. P. IV. c. 8. p. m. 407. a) L. I. p. [...]. 471. b] Encyclop. chir. L. VI. c. 5. p.144. c]L. VII. Chirurg. c. 2. & 3. p. 63. seq. & p. 68. seq.

est. Quî oleo *lumbricis* imprægnato vulnera pericranij præparentur, vide apud *Dolæum*; d) *Oleum hyperici* compositum, ab alijs *balsam. artificiale* dictum, vulnera nervorum quoque consolidat. e) *Rulandus*, f) vulnere prius mane ac vesperi mundato, gossipium linteumvé in oleo hyperici intinctum eidem applicat, sicque citò certòque istud curat.

§. 5. *Ventriculi* vulnera ferè naturæ curanda relinqvuntur, quæ hîc mira quandoqve præstat. In vulnere in ipsam cavitatem penetrante, tunicis omnibus divisis, abdominis vulnus per suturam uniri debet, relicto foramine exiguo: per hoc turunda inseratur, vulnus ventriculi minime intrans, sed tantùm exteriùs attingens, cui hoc, vel simile, inungit *Barbette*. g)

liniment. Rec. ol. mastich.
abiet. an. unc. j.
mannæ thuris dr. ij.
pulv. rad. tormentill.
consolid. maj an. dr. j.
croc. scrup. j.
lumbr. terr. dr. sem.
Vin. alb. unc. ij.
coq. ad consumt. Vini, f. Liniment.

In sclopetorum vulneribus placet Ejusd. *Barbett. linim.* h]

aliud, Rec. Ol. lil. alb.
viol.

d) l. c. L. I. c. 3. p. 50. e] Polis. Myrtholog. S. III. c. 12. p. 98. f) L. IV. curat. 6. g) P. II. chir. L. III. c. 1. p. m. 207. h) L. II. chir. c. 9. p. 198.

viol.an. libr.ij.
catell.nupernat. num.ij.
coq.ad ossium dissolutionem,
postea add.*lumbric.terr.*libr.j.
coq.iterum & col.add.
Terebinth.Venet.unc.iij.
spirit.vini unc.j.F. limin.

L. *Jüngken* habet hoc : i) *aliud.*
Rec. Ol. terebinth.
hyperic.an.unc.
*lumbr.terr.*dr.j.
succin. scrup. j.
bals. copaivæ scrup. sem. M.

L. *Eichel* dabit hoc : k) *aliud.*
Rec. *spirit. lumbric. vol.* scrup. ij.
ol. later. dr. sem.
petr. alb. scr. j. M.

De gangræna in vulnere femoris & natium, glandibus inflictis, agit *Loticbius* l] ubi hoc linimento, ceu defensivo, partes circumstantes à Chirurgo inungi jussit : *aliud.*
Rec. ol. ros. complet.
myrtin. an. unc. j.
mucilag.fœn. gr.
psyllij
ros. extr. an. unc. sem.
ol. lumbric. terr.
rut. an. dr. iij.
acet. ros. unc. j.

sangv.

i] comp. chir. S. II. c. I. p. 110. k) disp. inaug. de punct. nerv. th. 53. l] L. VI. c. 8. obs. 10.

sangv. dracon.
myrrh. an. dr. j.
aloës dr. sem.
ceruss. dr. j.
pomad. dr. sem.
cer. q. s. f. linim.

Add. ungvent. *Greifij*. m)

§. 6. *Franciscus Joël*, n) prolatis multis oleis & ungventis, nobilissimum hoc omnibus in vulneribus nervosarum partium deprehendit.

ungvent R. fol. centaur. min.
cynogloss.
arnogloss.
pilosell.
consolid. maj.
vetonic. omn. virescent. an. Man. j.
Lumbric. terr. generoso vino elotor. libr. sem. &c. &c.

Imponat: vulneri nervosarum partium tam earum quæ contusione, quàm incisione, & confossione sunt vulneratæ & denudatæ. In convulsionibus vulnerum quid commmendet *Cæsar Magatus* vid. in praxi *Sennert.* o) Ad inhibendas eas utere hoc:

Rec. Ungvent. dialth. unc. ij.
ol. lumbricor.
laur. an. unc. j.
succin. dr. j. M. p)

seu

m) L. VII. Chirurg. p. 63. seq. n) Opp. Med. T. VI. p. m. 253. o) L. V. P. IV. c. 23. p. 519. p) Jüngken. comp. chirurg. S. II. c. 1. p. 96.

ſeu ungvento apud *Waldſchmied*, q] Nervos enim recens contuſos, aut punctos, vel ſciſſos ſeu quoquo modo vulneratos, mitigant & ſanant.

§. 7. *Ceratum* ad vulnera partium nervoſarum vide apud *Morellum*. r) De gula ſclopeto trajectâ, quam paralyſis & convulſio ſequebantur lege ſis *Foreſt*. ſ) in quo vulnere aſſiduè uſus eſt æger *lumbricis*. In vulnere ſclopeto inflicto una cum globulo per malam dextram ad principium ſpinæ dorſi transeunte, collum mox illamque tumentem defenſionis gratiâ bis de die iunxit Lotich. t) *cerat.* *ol.*

Rec. *ol. lumbric. terreſtr.* unc. j.
vulpin.
lil. alb.
cheirin. an. unc. ſem.
roſ complet. unc. j. cum dimid.
deſt. ſalv.
ſuccin. an. gutt. V. M.

§. 8. Ad quæcunque recentia vulnera & puncturas laudatur *emplaſtr.* nigr. ritè præparatum. u] In vulnere à morſu animalium bonum eſt *emplaſtr.* & cataplaſma *Sennert.* vv) Utile etiam *emplaſtr. Arcæi.* *empl.*

Rec. ol. roſar.
viol.

M cha-

q) in opp. ej. p. m. 382. r] de formul. remed. l. II. S. I. c. 10. p. m. 243. ſ) L. X. obſ. 122. t) L. II. c. 8. obſ. 4 u) Ph. Aug. Cl. XVIII. p. 71. vv] L. V. Prax. P. IV. c. 8. p. 412.

chamomill. an. unc. j.
axung. gallin.
medull. crur. vitul. an. unc. sem.
vermium terr. vino lotor. unc. j.
butyri recent. dr. vj.
mucilag. althææ libr. sem.
bulliant omnia ad consumtion. mucilagin
deinde colentur.
Col. add. lithargyr. unc. ij. c. dimid.
Minij. unc. iij.
cer. alb. q. s. M. add.
terebinth. dr. X.
mastich. unc. sem.

Ceterum non ommittendum est ungv. armar
lumbric. nostris auctum apud *Coler.* x) cita
tum à *Purmanno.* y) *Sennerto*, z) *Poterio*, a
Crollio, b) *Winckelmanno*, c) &c. Crollianam
descriptionem quoque habet *Agricola* d) *Tili*
gius e) ac *Schröderus.* f)

§. 9. In vulnere per natem dextram, co
lum vesicæ & sinistrum testiculum transeunt
cum testiculi essent tumidi, duri, & ex parte n
g

x) L. XVIII. Oecon. c. 154. y) Chiru
Lorbeer-Krantz P. I. c. 32. p. 189. z) L.
Prax. P. IV. c. 10. p. m. 435. & 437. seq. a) Phar
Spagyr. p. m. 307. b) basil. chym. p. 278.
curieus. Hauß-Apotheck c. 20. p. 349. seq.
chir. parv. tr. 2. p. 252. seq. e) in prodro
Prax. chymiatr. p. m. 947. seq. f) Phar
Med. chym. L. II. c. 87. p. m. 309.

gricantes, ob metum gangrænæ, sequens *Lotichius* adhibuit *cataplasma*: g)

℞. Herb. scord. *catapl.*
allior.
hyssop. an. Man. j.
H. absinth.
fol. rut.
salv. an. p. ij.
fl. rof. rubr.
chamom.
melilot. an. Pug. j. & sem.
medull. pan. alb. unc. V.
coq. in s. q. oxymell. seu ad consist. cataplasm. add.
pulv. myrrh.
aloes. an. dr. j. & sem.
ol. rut.
rof.
lumbric. an. unc. j.
croci scrup. j.
vitell. ovi j. F. cataplasma.

§. 10. Quam funestus verò *risus immodicus* in vulneribus nervorum fuerit, post *Hildanum* h) *Israël Schmied*, Med. Prussus, lugubri exemplo testatur. i)

§ 2 CAP.

g) l. c. obs. 8. & 9. h) C. I. obs. 23. i) in obs. MS.

CAP. IV.

DE USU LUMBRICORUM IN ALOPECIA ET FRACTURA BRACHII.

§. 1.

a) in alopecia & fractura brachii linim.

IN *alopecia*, seu capillorum defluvio, *oleu* *lumbricor.* & ovor. commendat *Grülingiu* k) *Hildanus* l) dato prius in jusculo carnis sin gulis matutinis pulvere, fracturam hoc linimen inunxit:

Rec. *ol. lumbricor.* unc. ij.
gran. junip. dr. ij.
succ. lumbric. unc. j. f. linim. imposito hoc emplastro,
Rec. Empl. Vigon. ad fractur. Ossium. unc. ij.
oxycroc. unc. sem.
lap. osteocoll. unc. j. cum dimid.
lumbric. præp. & pulverif. unc. j.
c. s. q. *ol. lumbric.* f. emplastr.

Cumque facilè superveniant convulsiones, ce vicem totamque spinam dorsi illinit linimen suo *Ambrosius Paræus*, m) quod sis vide,

§. 2. Lotichius n) habet oleum

Rec. *ol. lumbric. terrestr.*
laurin. an. unc. sem.
costin.
nardin. an. dr. iij.
vulpin.

---

k) Med. Pr. L. V. P. III. c. 1. p. 528. l) C. obs. 90. m) opp. chirurg. L. IX. c. 16. n) VI. c. 7. obs. 2.

ursin.
adip. human. an. dr. vj.
ol. dest. salv.
rorismar. an. gutt. v.
Mosch. gr. iij. M.

§. 3. De *oleo lumbricorum*, optimo trav- *lumbric*
[m]atico interno, egregiâ ita disserit *D. Stegmann*, *travmatic.*
[M]edicus Islebiensis, Amicus noster o) *Nullum*
[r]*edius datur* travmaticum internum *in omni-*
[b]*us vulneribus, contusionibus fracturis, aliisque*
[c]*asibus, quam* oleum lumbricorum terrestrium
[v]*ulgari modo præparatum, quod bis* in die ad
[g]utt. XII. ad XV. in liquore aliquo sumtum,
[n]on solùm omnem dolorem, quô alias miseri
[m]aximè torquentur, sed quàm citissimè etiam
[v]ulnera & fractutas claudit cum admiratione
[s]umma Chirurgorum. Et hoc in seipso & plus
[v]icies in alijs feliciter expertus est Collega Cu-
[ri]osus.

CAP. V.
DE USU LUMBRICORUM IN DOLORIBUS.

§. I.

NOnnunquam dolores lancinantes in artu- s) *in do-*
bus conjuncti sunt, (reissen in Gliedern/) *loribus.*
[i]n quibus, ceteris paribus, hæc *mixtura* con-
[v]iet:
℞. aqv. menth. *mistura*

[o]) Dec. III. Eph. curios. ann. I. obs. 9.

cord. cerv.
antiscorbut. an. unc. ij.
asthmat. Rudolf. unc. j.
ess. lign. sassafr.
spirit. lumbric. terrestr. per putref. an. dr. ij.
specif. cephal. dr. j. sal. vol. succin. dr. sem.
sirup. fl. tunic. unc. sem. ad dr. vj. M.
D. pro aliquot dosibus.

alia Vel: Rec. Aqv. fœnic.
menth.
papav. errat. an. unc. j.
asthmat. Rudolf. dr. iij. ad dr. vj.
spirit. lumbric. terr. per putref. dr. j. & sem.
specif. cephalic. dr. sem.
sir. fl. tunic unc. sem. vel dr. vj. M.
S. ut suprà p)

liquor, §. 2. Laudatus *D. Cellarius*, in peculiari dolore plantarum pedum citra manifestam causam exsuscitato, ut stare nequiverit æger, vini liquoris *lumbricorum* expresfi, & panis crustæ, è clibano adhuc fumantis, illiti, parti affectæ feliciter applicuit, eandem circumligando.

§. 3. Ecclesiastes intenso lumborum dolore à defluxione molestatus, externè applicabat calidè linteo loco affecto hoc:

Rec. ol. chamomill.
lil. alb.
aneth. an. unc. ij.
lumbric. unc. j. cum dimid. q)

liniment Alia immenso totius brachij dextri cruciatu [...]
sum

p) Ettmüller. T. II. Opp. p. 360. seqq. q) Thoner. L. IV. obs. p. 202.

imo ad imum infestata cum ejulatione inun-
hoc calidè.

Rec. *ol. lumbric.* unc. j. & sem. *aliud,*
pingved. canis
human.
tax. an. dr. ij. M.

confestim restituta est. r) Alij acerbo pedum
ore laboranti hoc mirè profuit:

Rec. Ungvent. alabastrin. *aliud,*
anodyn. an. unc. sem.
ol. lumbric. dr. ij.
camphor. g. iij. M.

In permultas septimanas patiebatur dolores
utissimos in femore sinistri pedis, cui sequens
iraculi instar omnes pepulit cruciatus:

Rec. *ol. lumbricor.* *aliud,*
vulpin. an. unc. j.
hyosciam. unc. sem. s)

i doloribus circa fundum vesicæ & collum ma-
icis, coxas & genitalia hoc linimento inungi
ussit *Hildanus*. t) non neglectis tamen alijs.

Rec. ol. amygd. dulc. *aliud,*
vitell. ovor.
axung. human. an. unc. sem.
ol. lumbric.
aneth. an. unc. j. f. linim.

n dolore gravissimo per totum brachium, ita
ut de convulsione periculum esset, hoc inunctæ
unt partes:

Rec.

r) Id. l. c. p. 203. s) Grüling. C. VI. obs.
96. t) C. III. obs. 69.

aliud, ℞. *Ol. lumbric.*
vulp.
axung. human. an. unc. j.
succ. lumbric. unc. sem. M. u)

Intract. de vulnere sclopetar. vv] Idem *Hild.* hoc habet linimentum anodyn., quô fermè totum & os sacrum inunctum:

aliud, ℞. Pingved. human.
ol. ovor.
amygd. dulc an. unc. j. c. dimid.
lumbric.
vulpin.
aneth.
ros. an. unc. j. M. pro linimento.

Fœmina immenso dolore circa scapulas per totum brachium dextrum decurrente, ex scarifitatione profundiore causato, scalpello altiùs impacto, molestata, alijs non juvantibus, hoc restituebatur:

aliud, ℞. *Ol. lumbric. terrestr.* unc. sem.
pingved. taxi
vulp. an. dr. ij. M.

Inunguntur loca scarificata: brachium verò ca[lidè] inunxit aquâ hirundin. cum castor. x) Ad dolores in lue Venerea commendat *Ettmüller* y] *Spiritum lumbric.*, in quo aliquid croci & opij dissolutum, applicetur cum linteis. Dolorem in femore, ob memorabilem dextri testic[uli]

u] Id. C. I. obs. 23. vv) p. 61. x) Thoner. IV. obs. p. m. 202. y) Tom. II. Opp. p. 5[…]

li tumorem, feliciter hoc compescuit *linimentum* :

℞. Ungvent. dialth, unc. j c. dimid. *al iud,*
ol. chamomill.
lumbric. composit.
lil. alb. an. unc. sem.
laud. opiat. gr. iv.
f. c. s. q. cer. liniment. z)

In maximis doloribus brachiorum & crurum, simul & convulsionibus, loca affecta hoc linimento calide inunxit *Hildan.* a)

℞. Ol. amygd. dulc. *aliud,*
lil. alb.
viol. an. unc. j.
lumbric.
vulp.
pingved. human.
ursi. an. unc. ij. M.

Quî rusticus cruciatus pedis sinistri sedaverit, ibi dictum est. b) In dolore scorbutico dorsi, durante tertianâ, Nobilis quidam hanc applicabat inunctionem & fotum.

℞. *Ol. lumbric. terrestr.* *aliud,*
amygd. dulc.
chamomill. an. dr. iij.
dest. anis. gutt. ij.
carv. gutt. j. M.

℞. Rad. althææ unc. j. *fotus,*

 fœn.

z) Dec. II. Eph. ann. V. append. obs. 32. a) in ... herniæ uterinæ & part. Cæsar. b] de talpa ... II. c. 4. §. 6.

sem. lini
foen.græc.an.unc.sem.
H.malv. Man.j.
origan Man.sem.
gran.junip.dr.j.
*lumbric.terrestr.*unc.sem.
fl. verbasci Man.sem.
fl. chamom.Man.j.c.dimid.
coq.in s,q.aq.chamom.verben.& beton.an.libr.j.pro fotu. c]

§. 4. Alius intolerabili dextri brachij dolore affligebatur, qui, præmisso pugante, sequente curatus est:

℞. Emplastr.nervin.Vig. unc.j.
ungvent. Aregon.
martiat.parv.an. unc. j.
ol. hyperic.
lumbric.
ovor.an.dr.vj.
de laterib.dr. iij.
spirit.vin.dr.j.c.dimid. F. ungvent. d)

ungvent

Ungventum anodynum *Mynsichti* e) nobilitat oleum *lumbricorum*, dolores in quacunque corporis parte mitigans. *Stephan.* Oehlbeck exquisitis doloribus in crure sinistro valde cruciatus, solo *spiritu lumbric.terr. volat.* quietior factus. f)

§. 5. Alius in dolore brachij ex catarrho sequens emplastrum toti brachio induxit:

Rec.

c] Dec. I. Eph. curiosi. ann. III. obs. 338. d) Eben. obs. 27. e) S. XXXV. p. m. 486. f) de angvilla m. S. 2. c. 4. §. 2. p. 166.

Rec. Empl. diaphoret. unc. j. *empl.*
gumm. tacamahac. in s. q. *ol. lumbric.*
sol. unc. sem.
inducat alutæ. g)

In doloribus tibiarum & duris tumoribus, luis Venereæ reliquiis, hoc præscripsit *Platerus*: h)

Rec. Argenti vivi unc. iij. *aliud,*
dissolv. c. terebinthin. unc. j.
addit. pauc. aq. vit.
axung. porci
anser. an. unc. j.
ol. laur.
lumbric.
chamomill.
lilior. an. unc. sem.
spic. seu terebinth. dr. ij.
euphorb.
thuris an. unc. sem.
styr. liqvid. dr. vj.
hermodact. dr. ij.
castor. dr. j. cer. q. s.

Fœniculum aquaticum aridum pedibus suprà malleolum circumdatum elegans euporiston in hydrope. Cùm verò excoriati pedes ob effluxum continuum laticis ingenti dolore cruciare soleant ægrotos, sequens ceratum dedit Dr. *Hünerwolf.* h)

Rec. Gummi elemi *aliud,*
terebinth. an. unc. sem.

co-

g) Riedlini C. II. obs. 64. h) L. III. obs. p. 683. h) Dec. II. Eph. ann. VII. obs. 85.

colophon.unc.j.
ol. amygd. dulc.
rosar.
lumbric.terr.
ovor.an.dr.vj.
cer.unc.j.
Liqvatis his leni calore adde
Pulv.rad.ireos florent.
lumbric.terrestr.
thuris
myrrhæ
tutiæ,
bol.armen.an.dr.ij.
Vitell.ovor.num.ij M.exactè S.Heylpflaster.

CAP. VI.
DE USU LUMBRICORUM IN INFLAMMATIONE.

§. I.

6) *in inflammatione.* MEmorabilis historia *Dexbachiana* de insigni dolore, & quidem vesperi ad bihorium durante, lassitudine omnium membrorum cum magna inflammatione scroti, colore jam nigro tincta, & alvo adstricta. Causa erat obstructio pororum, seu tubulorum, quòd non solùm insensibilis transpiratio impedita esset, sed quoque circulatio in vasis lymphaticis alijsque non rectè peragi potuerit, unde ob stagnationem succorum necessariò allegata inflammatio, accedente materia subtili primi elementi fuerit

fuerit exorta. Varia inter Cl. *Dexbachius*, Physicus Cassellanus, ordinabat *decoctum*: *decoctum.*

Rec. Ras. lign. gvajac. unc. ij.
sassafr. unc. j. cum dimid.
rad. sarsaparill. unc. j.
chin. dr. vj.
antimon. crudi in petia ligat. unc. sem.
decoq. in aqv. font. q. s.
Caat. libr. ij. add.
Aqv. theriac. simpl. unc. j.
Ess. lumbric. terr. dr. j.
aqv. cinamom. unc. sem. M.

Dosis omni mane unc. IV. expectando sudorem. i)

§. 2. In umbilici inflammatione, dum ab obstetrice aut non rectè abscinditur, vel imprudenter tractatur, si malum recens sit adhuc, applicat *Hôfer.* k) oleum ros. c. *ol. lumbric.*

§. 3. In periculosa plantæ pedis inflammatione *Hildanus* l) etiam adhibet
ol. rosar. unc. ij.
cum *ol. lumbric.* & axung. human. mixt.

Ego nuper pauperculæ idem svasi in magna inflammatione sinistræ manus, superposito stercore recent. vaccæ nigræ.

CAP.

i) Dolæus Encyclop. chirurg. L. IV. c. 2. p. 890. k) in Herc. Med. p. 345. l) C. III. obs. 100.

CAP. VII.

DE USU LUMBRICORUM IN PARONYCHIA.

§. 1.

7) *in paronychia.* CRollius m) scribit: *lumbric. vivum* per XXIV. horas panaricio circumligatum donec moriatur, interficere istum, cujus vestigiis inhæret Amicus noster *VVinkelmann.* n) Wieder den Wurm am Finger/ und wenn einem der Nagel abschwert/ nimm einen Regen-Wurm/ sonderlich von denen/ so unter einer Dach-Trauffe gefunden werden/selbigen wickele lebendig um den Finger/ biß er stirbt/so hört alsbald der Schmertzen auf/und heylet der Finger in kürtzem. Idem asserit *Ettmuller.* o) Contra *panaritium* nil melius *lumbrico vivo* imposito, vel sub forma cataplasmatis contus. & applicat., qui subitò atrocem istum dolorem sedat. Conf. *Schmuck.* p) Vel: detine aliquando digitum affectum in urin veter., tunc impone *lumbricum*: q)

Sennert notat. §. 2. *Sennertus* fabulosum censet, quicquid vulgò de *verme* in tumore illo latente, tantosque dolores excitante, dicitur. At revera *vermis* est, probante id *Blankardo* elegante hi-

m) de signat. int rer. p. m. 46. n) in der curiesen Hauß-Apothecke c. 7. p. 155. & c. 10. p. 194. o) T. I. Opp. p. 824. p) in curat. magico-magnet. q) Blanckard. C. II. obs. 44.

historiâ. r) Quòd verò nominatus exasperetur, inde plebecula nostra eum vocat **das unge-nandte**/ ridiculum est. E re etiam fuerit, parti affectæ sic impositos mórtuosque *lumbricos* haud temerè abjicere, sed aliorsum, ubi commodè putrefieri queant, seponere.

§. 3. *Sennerto* meritò opponimus etiam elegantissimam observationem Experientissimi *D. Joannis Agricolæ* Palatini.in *Chirurgia parva p. m.* 484. seqq., qui omnino legi meretur. Confer nî sordeat, *Pharmacopœam* nostram *stercorariam*. *Semper indignatus sum nostris hominibus*, scripsit mihi superiori anno *D. Dahlborn*. Amicus Venerandus, *qui ex paronychia aliud quid, quàm verum, vivum, rodentemque* vermiculum *efficere allaborant. Non digni sunt ullo responso. cùm ipsa αὐτοψία omnes eorum blaterationes & coaxationes dissipet & prosternat. Memineris, quid* Rhodius, *cujus fata adhuc lugeo, nobis in Norrvvagia dixerit, adque oculum monstraverit.*

CAP.

r) C. IV. obs. 92.

CAP. VIII.

DE USU LUMBRICORUM IN CANCRO.

§. I.

s) in cancro, IN cura palliativa *cancri occulti* mammæ dextræ, præmissis universalibus, cumque brachium in consensum traheretur, sequentibus oleis quotidiè non sine successu inungi jussit *Hildanus.* f)

oleum, ℞. *ol. lumbric.*
vulp. an. unc. ij.
scorp. unc. j.
de vitell. ovor.
amygd. dulc. an. unc. j. c. dimid.
spic. dr. sem. M.

obs. §. 2. Alius itidem in magno cancrosi tumoris casu in auxilium vocabat *lumbric. terr.* at serò nimis ideoque frustrà. Magnus erat, non tamen æquabat magnitudine pileum, ut citra veritatem scripserat Ltus Magistratui suo. De alio *Montispessuli*, qui vas æquabat, quale duabus manibus portari vix solet, vid. *Salmut.* t)

alia, §. 3. De cancro ex diuturniori saxi grandioris delabentis ad lævam mammam appressione & represione scripsit nuper *D. Ignatius Knüttel*, Amicus veteranus. Sic dextram mammam juvenculæ temerarius quidam violentâ manu contrectârat, ut tumorem doloremque reliquerit. Nihil verò hæc curans juvencula, mo-

f) C. III. obs. 86. t) C. II o 3

molestias ac tumoris insecutam duritiem patienter toleravit, usque dum cancrosa facta tota mammilla exulceratum exhibuerit horribilem aspectu cancrum, cujus malitia intra sex menses omnes simul occupavit glandulas axillares, jugulares, tonsillas ac parotidas, interitum certissimum indicantes, qui etiam brevi insecutus est. v) De cancro à *punctura acus* in mamma dextra excitato rarum exemplum annotavit *VVeselius*. vv) *Knüttelianum* cancrum solus aliquando tractârat Chirurgus puris emollientibus & ungvibus, quæ inter etiam *oleum lumbricorum*. At si scîsset materiæ malignitatem & acrimoniam potiùs in centro detinere & coërcere, quam diffundere, abstinuisset utique à talibus nec ex latente manifestum hostem fecisset.

CAP. IX.

DE USU LUMBRICORUM IN GANGRÆNA.

§. 1.

Gangræna scorbotica difficulter curatur, cujus rei unicum exemplum habetur *apud Sennert.* x) de cive, cui gangræna digitum minimum manus sinistræ apprehenderat; alia inter usurpavit etiam olei è baccis junip. unc. j. *lumbric.* unc. ij. & irin. unc. j. y) *Barbette* seu probatum laudat *linimentum* hoc: 9) *in gangræna*,

N Rec.

v) J. Frid. Helvvig. disp. inaug. de cancro occulto. vv) in amœnit. Med. x) L. V. Prax. P. II. c. 19, p. 275. y) P. II. chirurg. L. I. c. 14. p. 153.

linim. Rec. *ol. lumbric terrestr.*
laurin.
rutac. an. dr. ij.
castor. dr. j.
spirit. vini dr. iij. f. linim.

obs. §. 2. *Georg. Treuslern* cauterium actuale ad tempus solamen attulit. In gangræna & sphacelo, ait in disp. sua Medico-Chirurgica inaug de *Fontanellis D. Hüxholz*, z) magno cum juvamine cauteria tàm actualia quàm potentialia applicari possunt, quanquam tutior & citior actualium sit administratio, utpote quæ putredinem inhibent, partem affectam roborant, resolvunt & absorbent, quod massæ corruptæ ad est.

alia. §. 3. Nares in puello *piso* obstructas habe CL. *Blasius*, a] & surditatem à *piso D. Dorste nius*: b] de *pisis* in abscessu vide *Borellum*. Nobilis Cœnobita fonticulum in dextro pede habebat, quem aliquando inter preces matutinas ille mundaturus, & devotioni fortè inten or, pisum, quod ob amplitudinem foraminis jam altiùs penetrârat, visum ejus effugiens, pede reliquit, aliudque huic superaddidit. Pri ab ambiente & affluente humiditate intumu valde, doloresque primò obtusos, deinde pr rientes & pungitivos, cum magna inflammati ne peperit. Hanc tandem excepit gangræn quam barbitonsor cataplasmate ex pomis put

z) S. II. p. 21. a) P. II. obs. medic c. 8. b] D H. Eph. ann. III. obs. 61. c) C. II. obs. 86.

dis cum stercore vaccino remistis, instillat. *ol. lumbric. terrestr.*, feliciter pepulit. d) Ita ἐυπόριςον Summi *Bartholini* nostri erat aqua marina, cui absinthium incoctum. e)

CAP. X.

DE USU LUMBRICORUM IN AMBUSTIONIBUS.

§. I.

SI venæ, arteriæ & nervi combusti sint, ne pars atrophiâ, ob defectum alimenti, corripiatur, sed vasa constricta aperiantur, sequente linimento illinenda sunt: (11) *in ambustionibus*

℞c. *succ. lumbric. unc.* ij. *liniment*
pingved. human.
gallin.
ursi an. unc j.
spirit. vini dr. ij. M. f)

Turpes aliquando cicatrices post combustionem relinqvuntur. Præcave igitur emollientibus toto curationis tempore adhibitis: valde verò sicca cicatricem inducentia haud usurpes velim. Postea hoc linimento inunge:

Rec. ol. ovor. *aliud,*
lil. alb. an. unc. sem.
pingved. human.
gallin.

d] Add. Hagedorn. C. I. obs. 58. e) Dec. I. Eph. cit. ann. III. obs. 2. f] Sennert. L. V. Prax. P. II. c. 18. p. 255. g) Idem l. c. p. 257.

piscis thymalli an. dr. iij.
ol. myrrh. dr. sem.
obs. *succ. lumbric.* unc. sem. M. g)

§. 2. Illustris Vir adornâret sibi in vanno cum lateribus ignitis spiritu vini irrigatis sudoris elicium, ad dissipationem seri scorbutico - ar thritici in pede. Director curæ, balneator, tecto vanno, linteis mundis excitabat vaporosum æ stuarium. Cumque Dominus moræ impatiens juberet copiosiùs affundere spiritum vini cum *spiritu lumbricor.*, & alio è talpis elicito, proh in momento halitus spirituosi in vanno conden sati flammam concipiebant, & personæ hujus nudum corpus ambiebant lambebantque. Alia inter exhibuit D. *Samuel Ledel. oleum lumbri corum* ex mente *Stegmanniana*, h) fateturque post trium septimanarum spatium cutem rursu extitisse glabram nitidamque, cum tamen hinc inde profunda ulcera hæserint. Felicior certe fuit hic *Philippo*, Hassiæ Principe, miserè it extincto, quo de latiùs *Rolfincius*. i)

CAP

h) Vid. M. IV. c. 4. §. 3. i) Meth. Med. Spec comment. L. VI. S. I. c. 12. p. m. 578.

CAP. XI.

DE USU LUMBRICORUM IN GANGLIO.

§. I.

SEqvens *linimentum* ganglijs illitum à multis magni æstimatur; (11) *in ganglia linim.*

Rec. *ol.* limac.
lumbric. terrestr. an. dr. ij.
lil. alb.
chamomill. an. dr. j. & sem.
verbasci
tabac.
sambuc. an. dr. j.
castor. scrup. sem. M.

Quô linimentô mane ac vespeti *ganglia* infecti & deturpati calidè inungantur. k)

§. 2. Rusticus ex innata simplicitate superstitiosus, voto antea Patronis suis, *Ignatio & Liborio*, nuncupato, ex stercore vaccæ nigerrimæ, ante solis ortum, die tantum Veneris, excreto & collecto, immixto pugillo unico pilor. alpinor., septem *lumbricis terrestrib.*, post solis occasum captis, & aranea, nullibi nisi in templo aut sacello aliquo, deprênsa & occisâ adjectis, aspersisque novem guttulis aquæ lustralis, minutas placentulas quadrangulares formabat, in quas ter despuit jejunus, & cruce postea signatas in nomine Domini, Mariæ, nec non *obs.*

k] Dolæus encyclop. chirurg. c. 11. p. m. 144.

Ignatij ac *Liborij* glanglijs imponebat, & multa his nugis effecisse dicitur. l)

catapl. §. 3. *Cataplasma* & *emplastrum* largitur nobis *Sennert.* m) utrumque *lumbricis* illustre. Illud hoc est:

℞. nucleor. nuc. jugland. unc. iij.
farin. lupinor. unc. j. c. dimid.
pulv. rad. ireos
lumbricor. an. unc. j.
Mell. q. s. f. catapl.

Hoc verò tale:

empl. Rec. Picis navalis unc. ij.
dissolv. in *ol. lumbric.* & irin. an. unc. j. c. dimid. add.
ladani
mastich. an. dr. ij.
bdellij
str. calamit. an. dr. j.
Pulv. lumbric. terr. unc. sem. M.

CAP. XII.

DE USU LUMBRICORUM IN CALLO ET LUE VENEREA.

§. I.

(12) *in callo & lue ♀ ea* AD imminuendum *callum* justo majorem *Sennertus*, n) hoc ungvento eum inungit:

Rec. pingved. anser.
ursi
human. an. unc. ij.

succ

l) Vid. tr. m. de talpa S. 2. c. 4. §. 5. m) L. V. Prax. P. I. c. 34. p. m. 154. n) l. c. P. V. 1. c. 6. p. 557.

succ. lumbric. unc. j.
ammoniac. scrup. iij. M.

Hildanus o] callum nimis increscentem primò fovit decocto emolliente bis in die, postea hoc ungvento inunxit:

Rec. axung. human.
ursi
anser. an. unc. ij.
succ. lumbric.
acet. scyllit. an. unc. j. M.

§. 2. *Linimentum*, quô *Hildanus* p) etiam in inveterata lue utebatur, hoc erat.

Rec. *ol. lumbric.* *linim.*
lil. alb.
amygd. dulc.
pingved. human. an. unc. j.
ungvent. de althæa unc. ij M.

§. 3. Apud *Loticbium*, q) præmissis universalibus, reperio tale emplastrum, dolori tibiæ in lue venerea applicandum, tempore à sudoribus vacuo.

Rec. *ol.* chamomill. *empl.*
lumbric. an. sem.
laurin. unc. j. c. dimid.
spicæ dr. sem.
axung. porcin.
medull. crur. vitul. an. j. c. dimid.
thuris
euphorb. an. dr. j. & sem.

o] C. I. obs. 91. p) C. V. obs. 96. q) L. VI. c. 5. obs. 4. p. m. 536.

castor. dr sem.
styr. liquid. unc sem.
pulv. hermodactyl. dr. ij. c. dimid.
c. cer. & terebinth. q. s. f. emplastr. alut. seu linteo inducendum.

CAP. XIII.

DE USU LUMBRICORUM IN CONTUSIONE DORSI, ET VERTEBRARUM LUXATIONE.

(13) in contusione dorsi & vertebrar. luxatione. linim.

§. 1.

IN contusione nervorum impone sequens *linimentum*:

Rec. medull. cervin. unc. j.
axung. castor. unc. ij.
ol. lumbric. dr. vj.
petræ albæ dr. sem.
gumm. anim. scrup. j.
ol. salv. destill. scrup. sem.
lavend. gutt. vj.
sal. vol. succin. scrup. ij. f. Liniment. r]

§. 2. Factâ vertebrarum luxatarum repositione, fotuque applicato, sequens valet:

℞. sevi cervin. unc. j.
medull. ejusd. unc. sem.
spirit. lumbric. essentif. dr. ij.
ol. still. chamomill. scrup. ij.
salv. scrup. j.
hyperic. express. dr. iij. M.

Vel

r) Dolæus l. c. p. 1484.

Vel: Rec. *ol. lumbricor.* *aliud,*
chamomill. an. unc. j.
salv. unc. sem.
axung. cunicul. unc. j. c. dimid.
homin dr. vj. M.

§. 2. Ungventum, quô feliciter usus est *D. Kraw*, in contusione dorsi & læsione nervi hoc erat.

℞. ol. chamomill. *ungvent.*
rut. an. unc. sem.
Vin. opt. unc. ij.
fl. lavend. P. j.
stæch. arab. dr. j.
coq. ad vini consistent. add.
ol. junip.
lumbric. terrestr. an. unc. sem.
castor. dr. j. F. ungvent. molle. t)

§. 3. In artuum dolore ex dislocatione, contusione &c. *empl.*

℞. Minij libr. sem.
ol. tartar. fœtid. unc. j. c. dimid.
oliv. libr. j.
castor.
lumbric. an. unc. iij.
opij crud. dr. j. & sem.
cer. alb. & labdani q. s. f. s. a. emplastr. u]

CAP.

f] Idem l. c. L. II. Encyclop. chir. c. 7. p. 702. seq. t) Birling. in append. medicament. c. 22. p. 127.

(o)

CAP. XIV.

DE USU LUMBRICORUM IN CONTRACTURIS.

§. I.

(14) *in contra-ctu-ris*, IN contracturis scorbuticis & spasmo scorbutico singulares præstat effectus *spiritus lumbricorum* internè & externè. vv) *Frid. Käseberg* in erudita sua de *gibbere* dissertatione x] ad fotus, ungventa & emplastra recipit *spiritum, oleum & pulverem lumbricorum*.

§. 2. In contractione cruris sinistri hoc dedit *Platerus*. y)

linim. ℞. *ol. lumbric.*
vulpin.
chamomill. an. unc. j.
de piper.
lilior.
axung. ursi an. unc. sem.
cer. parùm F. liniment.
add. ol. spic. gutt. iij M.

De linimento in contractura puellæ feliciter adhibito, vid. opusc. m. *de anguilla*. z) Articulum contractnm hoc linimento inungi jubet *Dolæus*. (a)

aliud, ℞. ol. irin.
verm. terrestr. an. unc. ij.

Rec.

u) Barbert chirurg. L. I. c. 4. p. 43. vv) Ettmüller. T. I. Opp. p. 825. x) c. 11. p. 34. jen. 1681. y] L. I. obs. p. 148 z) S II. c. 4. §. 3. p. 167. a] L. VI. Encycl. chir. c. 6. p. 1595.

castor pulv. scrup. j. M. continuò agitando.
In ligamentorum stupore
Rec. *spirit. lumbricor.* unc. j. c. dimid. *aliud,*
aq. anhalt. unc. j.
spir. sal. armoniac. unc. sem. M. b)
Vel: Rec. Aqv. Regin. Hungar.
spirit. vin. camph. an. unc. j.
matrical. dr. vj.
lumbric. essent. dr. ij.
elix. vit. dr. j. M. applica externè. c)
Rigiditatem fibrarum tendinosarum emendat seqvens *linimentum*:
℞. *ol. lumbric.* *aliud,*
terebinth.
hyperic. n. d. an. unc. j.
balf. Peruvian. dr. j. & sem.
ol. mastich.
vulpin. an. unc j. c. dimid.
balf. nervin. unc. iij. M. d)

§. 3. In contractione digitorum manuumque svasit *Platerus*, e) ut ante emplastri impositionem utraque manus digitique intus forisq; hoc illinerentur ungvento.
℞. *ol. lumbric.* *ungv.*
lilior. an. unc. ij.
cheirin.
irin. an. unc. sem.
lithargyr. unc. j.
coq. parùm, add.

sty-

b) Id. l. c. p. 1495. c) Id l. c. p. 1498. d) Id. l. c. p. 1504. e) l. c. p. 139.

gummi ammoniac. diss. in aq. vit. unc. j.
styriac. dr. ij.
laricea unc. sem.
cer. q. s. f. ungvent.

Articulum humeri & cubiti viscida sæpius pituita occupat, unde brachij rigiditas & immobilitas. *Barbette* f) balsam. Peruvian. magni hîc æstimare didicit, & sequens ungventum.

aliud, ℞. Pingved. vulp.
ariet.
butyr. recent. an. unc. ij.
ol. lumbric. terr. unc. j. c. dimid.
chamom. unc. j.
spirit. vin. rectif. unc. IV.
coq. ad spirit. consumt. adde
ol. destill. rorismar.
succin. an. dr. iij.
philos. dr. ij. f. s. a. ungvent.

CAP.

f) P. III. Chirurg. L. V. c. 1. p. 397.

CAP. XV.

DE USU LUMBRICORUM IN LAPSU EX ALTO, FISTULIS ET ECHYMOMATE.

§. 1.

AD illum commendantur à *Wiero*, g) *Cornelius Rübber*, puer decennis, ceciderat de scalea in aream, mater quovis mane ac vespere ungebat contusiones dolorificas in dorso oleo hyperici, *lumbric.* & chamomill. rom., & feliciter cessit. 15) *in lapsu ex alto, fistulis & echymomate*

§. 2. De *fistulis* videatur *Drawitzius* h) Comparavi mihi anno MDCLXIX. ex selecta & nitida Bibliotheca M. *Bartoli Bartholini*, Eloqv. Prof. Regij in universitate Hafniensi. *Hercul. Saxon. tract. de Plica Polonica* Patav. excus. anno MDC. in cujus calce manu *A. Lymvici* alia inter & hoc notatum reperi. *Ol. Knutsen servo nostro nostre humores acriores scorbutici post varia ulcera fistulam ani tandem fecêre, ut nec vadere, nec sedere, nec commodè cubare amplius posset. Solis autem ferè* vermibus terrestribus *internè & externè usurpatis sic curatus est, ut servitia sua rursus administrare potuerit.* Tantam benedictionem indidit Deus sordidis istis *vermibus*. Gratissimum mihi fuisset, si paulò specialiùs usum eorum dixisset.

g) l. c. h) de scorbut. art. 1. p. m. 34.

ſet Lymvicus, M. D. & Profeſſor Hafnienſis, qui deceſſit AC. MDCIII. 3. Maj. ætatis ſuæ LXVII.

§. 3. In *echymomate* tale *linimentum* porrigit *Sennertus*: i)

linim. Rec. Ungvent. dialthææ unc. iij.
ol. lumbric.
chamomill.
aneth. an. unc. j.
terebinth. unc. ij.
farin. fœn. græc.
pulv. roſ. rubr.
myrtill. an. unc. ſem.
croc. ſcrup. j.
F. liniment., aut c. s. q. ceræ ungvent.

CAP. XVI.

DE USU LUMBRICORUM IN VENENIS.

§. 1.

(16) *in venenis, oleum.* Mirabile oleum *Caronitæ*, Medici Papæ *Clementis* VII. contra omnia *venena* non corroſiva, quod vide ſis in *appendice medicamentorum Bierlingii*. k) Auxiliantur etiam *lumbrici* noſtri egregiè adverſus *morſus venenatos*, ait *Wier*. l) Proinde contra rabioſi canis morſum uſui eſſe poteſt confectio quædam ex vivo *lumbrico* melli immerſo, ne ſuccum ſuum excernat, cui pulviſculum ex taxi ligno & argento puro, limâ abroſum admiſcent.

per-

i) L. V. Prax. P. I. c. 16. p. m. 88. k) c. 7. p. 49. l) l. a.

§. 2. Poëtæ, ut *Naso* m) & *Horatius*, n) perfectis operibus suis, annos æternos sibi spondebant, ita clamantes:

Jamque opus exegi &c.

Ego autem vanitatis, *nominisque inutilis*, benè memor, o) cum *Meibomio* meo; p)

Credam me Domino, securus opumq; lociq;
Quis sim, quisve habear, primus an imus, *idem est.*

§. 3. Denique obsigno totum opusculum verbis *Sperlingianis*: q]

O Deus Gloriose, Tibi sit honor, Tibi sit glo„ ria. Quàm stupenda tota Natura est! quam„ admiranda opera manuum Tuarum Magne„ Artifex, utinam contingerent Tibi spectatores„ fideles, & speculatores industrij! Utinam Na-„ turam contemplaremur, non autem hominum deliramenta veneraremur! Non tuam,„ sed suam quærunt gloriam homines. At ma-„ net perpetuo gloria tua in cunctis operibus„ Tuis. Mundus mundum non agnoscit, neq;„ miratur ac rimatur, quod Tu, Domine, mirari,„ ac rimari illum voluisti. Tua tamen manet„ gloria, manet tuus honor. Manet in opere„ ipso gloria Artificis, licèt non observetur,„ nec deprædicetur. Majestatem Tuam in pu-„ sillo *vermiculo* ubique notavimus & tamen„ vix millesimam partem capere valuimus. Ni-„ hil *conclusio*

m) in fin. Metam. L. XV. n) L. III. ode 30. o) L. I. od. 14. p) in florib. serotin. p. m. 99. q] L. IX. Instit. Phys. c. fin.

hil vidimis ſuperfluum, nihil inordinatum, nihil imperfectum, nihil indecorum: ſed pulcra omnia, jucunda omnia, notatu ſpectatuq; digna omnia. Omnia in numero, pondere & menſura creâſti ſapienter, & hucusque conſervâſti potenter. Tibi ergo, Domine, pro hac inæſtimabili ſapientia, imperſcrutabili potentia & ineffabali & clementia ſit honor & gloria. Sis benedictus in Majeſtate tua: ſis laudatus & glorioſus in bonitate tua mirabilis es in omni opere Tuo nunc & in ſecula ſeculorum.

INDEX
LIBRI GENERALIS.
SECTIO PRIMA,
Quæ
THEORETICA

SECTIO SECUNDA,
Quæ
PRACTICA
MEMBRUM I.
Usum *specialem* in *suprema* corporis regione indagat.

MEMBRUM II.
Usum *specialem* in *media* corporis regione exponit.

CAP. I.

CAP. I. De usu *lumbricorum* in tussi.
II. in *asthmate*,
III. in *lactis defectu*,

MEMBRUM III.

Usum *specialem* in *infima* corporis regione investigat.

CAP. I. De usu *lumbricorum* in *intestinis exulceratis*.
II. in *dysenteria*,
III in *colica*,
IV. in *cholera & diarrhœa*.
V. in *vermibus*,
VI. in *ictero flavo*,
VII. in *hydrope*,
VIII. in *scirrho*,
IX in *affectione hypochondriaca*,
X. in *scorbuto*,
XI. in *hæmorrhoidum dolore*.
XII. in *arthritide vaga*,
XIII. in *calculo*,
XIV. in *urinæ incontinentia*,
XV. in *ischuria*,
XVI. in *gonorrhœa*,
XVII. in *tumore scroti & testiculi*.
XVIII. in *mola & tentigine*,
XIX. in *mensibus suppressis*,
XX. in *atrophia*,
XXI. in *hernia*,
XXII. in *podagra*,
XXIII. in *dolore ischiadico*,
XXIV. in *marasmo & procidentia a*

ME

MEMBRUM IV.

Usum *specialem* in *affectibus* aliquot *externis* annectit.

MEMBRUM III.

Usum *specialem* in *infima* corporis regione investigat.

MEM-

MEMBRUM IV.

Usum *specialem* in *affectibus* aliquot *externis* annectit.